

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ

YASAMA DÖNEMİ

24

YASAMA YILI

3

**SANAYİ, TİCARET, ENERJİ, TABİİ KAYNAKLAR, BİLGİ VE TEKNOLOJİ
KOMİSYONU**

TUTANAK DERGİSİ

21 Mart 2013 Perşembe

**SANAYİ, TİCARET, ENERJİ, TABİİ KAYNAKLAR, BİLGİ VE TEKNOLOJİ
KOMİSYONU**

GÖRÜŞME TUTANAKLARI

21 Mart 2013 Perşembe

---0---

K O N U

Sayfa

Türk Petrol Kanunu Tasarısı (1/725) (Devam)

1:56

İ Ç İ N D E K İ L E R

Sayfa

BİRİNCİ OTURUM

1:28

Madde 9

1:2

Alim IŞIK	(Kütahya)	2, 4
Metin KİLCİ (Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı Müsteşarı)		2, 4:5, 5:6, 7:8
Mehmet Ali SUSAM	(İzmir)	2, 3, 4, 7, 8
Nihat ZEYBEKCİ	(Denizli)	3, 6:7, 8
Hüseyin FİLİZ	(Çankırı)	3, 7
Ömer SELVİ	(Niğde)	3, 5, 6, 8
Kemal DEĞİRMENDERELİ	(Edirne)	3, 7
Ünal KACIR	(İstanbul)	8

Önerge

9

Alim IŞIK	(Kütahya)	9
Metin KİLCİ (Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı Müsteşarı)		9
Önerge		9
Kemal DEĞİRMENDERELİ	(Edirne)	9:10
Metin KİLCİ (Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı Müsteşarı)		10

Önerge

10

Alim IŞIK	(Kütahya)	10:11, 12, 13
Mehmet Ali SUSAM	(İzmir)	11, 12, 13
Orhan KARASAYAR	(Hatay)	11
Kemal DEĞİRMENDERELİ	(Edirne)	11:12
Nihat ZEYBEKCİ	(Denizli)	12
Ünal KACIR	(İstanbul)	12, 13
Metin KİLCİ (Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı Müsteşarı)		12, 13, 14
Önerge		14
Osman AYDIN	(Aydın)	14
Metin KİLCİ (Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı Müsteşarı)		14

Madde 10		14:15
Alim IŞIK	(Kütahya)	15
Kemal DEĞİRMENDERELİ	(Edirne)	15
Ömer SELVİ	(Niğde)	15, 16
Metin KILCI (Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı Müsteşarı)		15:16
Önerge		16
Alim IŞIK	(Kütahya)	16
Metin KILCI (Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı Müsteşarı)		16
Önerge		16
Alim IŞIK	(Kütahya)	16:17
Metin KILCI (Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı Müsteşarı)		17
Önerge		17
Kemal DEĞİRMENDERELİ	(Edirne)	17
Metin KILCI (Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı Müsteşarı)		17:18
Önerge		18
Mehmet Ali SUSAM	(İzmir)	18
Ömer SELVİ	(Niğde)	18:19
Metin KILCI (Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı Müsteşarı)		19
Mehmet Ali SUSAM	(İzmir)	19
Madde 11		19:20
Alim IŞIK	(Kütahya)	20
Ömer SELVİ	(Niğde)	20, 21
Metin KILCI (Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı Müsteşarı)		20:21
Kemal DEĞİRMENDERELİ	(Edirne)	20, 21
Gerekçe		21
Metin KILCI (Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı Müsteşarı)		21
Önerge		21
Alim IŞIK	(Kütahya)	21, 22
Metin KILCI (Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı Müsteşarı)		22
Madde 12		22
Alim IŞIK	(Kütahya)	22:23, 24
Ömer SELVİ	(Niğde)	23, 25
Kemal DEĞİRMENDERELİ	(Edirne)	23
Osman AYDIN	(Aydın)	23
İrfan ÖZENÇ (Maliye Bakanlığı Gelir Politikaları Genel Müdürlüğü Maliye Uzmanı)		23, 24, 25
Metin KILCI (Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı Müsteşarı)		24, 25
Ünal KACIR	(İstanbul)	24, 25
Önerge		25
Alim IŞIK	(Kütahya)	25:26, 27
Metin KILCI (Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı Müsteşarı)		26
Önerge		26
Mehmet Ali SUSAM	(İzmir)	26:27
Metin KILCI (Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı Müsteşarı)		26:27
Alim IŞIK	(Kütahya)	27
Önerge		27
Mehmet Ali SUSAM	(İzmir)	28
Gerekçe		28
Metin KILCI (Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı Müsteşarı)		28
İKİNCİ OTURUM		29:
Osman AYDIN	(Aydın)	29

Hüseyin ÜZÜLMEZ	(Konya)	29
Madde 13		29
Önerge		29:30
Alim IŞIK	(Kütahya)	30
Gerekçe		30
Metin KILCI (Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı Müsteşarı)		30
Kemal DEĞİRMENDERELİ	(Edirne)	30
Önerge		30
Osman AYDIN	(Aydın)	30
Gerekçe		30
Metin KILCI (Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı Müsteşarı)		30
Önerge		30
Gerekçe		31
Metin KILCI (Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı Müsteşarı)		31
Madde 14		31
Alim IŞIK	(Kütahya)	31
İrfan ÖZENÇ (Maliye Bakanlığı Gelir Politikaları Genel Müdürlüğü Maliye Uzmanı)		31
Metin KILCI (Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı Müsteşarı)		31
Önerge		31:32
Gerekçe		32
Metin KILCI (Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı Müsteşarı)		32
Önerge		32
Gerekçe		32
Metin KILCI (Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı Müsteşarı)		32
Madde 15		32
Önerge		32
Osman AYDIN	(Aydın)	33
Alim IŞIK	(Kütahya)	33
Kemal DEĞİRMENDERELİ	(Edirne)	33
Metin KILCI (Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı Müsteşarı)		33, 34
İsmail BAHTİYAR (Türkiye Petrol jeologları Derneği Başkanı)		33:34
Madde 16		34
Önerge		34
Gerekçe		34
Metin KILCI (Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı Müsteşarı)		34
Madde 17		34
Önerge		35
Gerekçe		35
Metin KILCI (Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı Müsteşarı)		35
Madde 18		35
Önerge		35
Gerekçe		35
Metin KILCI (Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı Müsteşarı)		35
Madde 19		35:36
Kemal DEĞİRMENDERELİ	(Edirne)	36:37
Metin KILCI (Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı Müsteşarı)		36:37
Nihat ZEYBEKCI	(Denizli)	37
Dündar ÇAĞLAN (TMMOB jeoloji Mühendisleri Odası Yönetim Kurulu Başkanı)		37:38
Önerge		38
Gerekçe		38

Önerge		38
Gerekçe		38
Osman AYDIN	(Aydın)	38, 39
Metin KİLCİ (Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı Müsteşarı)		38:39, 40
Nihat ZEYBEKÇİ	(Denizli)	39
Ömer SELVİ	(Niğde)	39:40
Önerge		40
Osman AYDIN	(Aydın)	40
Gerekçe		40
Metin KİLCİ (Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı Müsteşarı)		40, 41
Osman AYDIN	(Aydın)	41
Kemal DEĞİRMENDERELİ	(Edirne)	41
Madde 20		41
Önerge		41
Gerekçe		41
Nihat ZEYBEKÇİ	(Denizli)	41, 42
Kemal DEĞİRMENDERELİ	(Edirne)	41, 42
Metin KİLCİ (Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı Müsteşarı)		41, 42, 43, 44:45
Şeref ASLAN (TPAO Hukuk Müşaviri)		42
Hâkim Süleyman KUYUMCU (Adalet Bakanlığı Kanunlar Genel Müdürlüğü)		43
Ünal KACIR	(İstanbul)	43:44
Madde 21		45
Önerge		46
Gerekçe		46
Metin KİLCİ (Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı Müsteşarı)		46
Önerge		46
Gerekçe		46
Metin KİLCİ (Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı Müsteşarı)		46
Önerge		46
Gerekçe		46
Metin KİLCİ (Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı Müsteşarı)		46, 47
Nihat ZEYBEKÇİ	(Denizli)	46:47
Madde 22		47
Haluk EYİDOĞAN	(İstanbul)	47:49
Ömer SELVİ	(Niğde)	49:50
Metin KİLCİ (Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı Müsteşarı)		50
Besim ŞİŞMAN (TPAO Genel Müdür Vekili)		50
Önerge		50
Alim IŞIK	(Kütahya)	50
Gerekçe		50
Metin KİLCİ (Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı Müsteşarı)		50
Önerge		51
Gerekçe		51
Metin KİLCİ (Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı Müsteşarı)		51
Önerge		51
Kemal DEĞİRMENDERELİ	(Edirne)	51
Metin KİLCİ (Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı Müsteşarı)		51
Önerge		51:52
Gerekçe		52
Metin KİLCİ (Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı Müsteşarı)		52
Önerge		52
Gerekçe		52

Metin KİLCİ (Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı Müsteşarı)	52
Madde 23	52:53
Önerge	53
Gerekçe	53
Metin KİLCİ (Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı Müsteşarı)	53
Madde 24	53:54
Kemal DEĞİRMENDERELİ (Edirne)	54
Metin KİLCİ (Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı Müsteşarı)	54, 55:56
Haluk EYİDOĞAN (İstanbul)	55, 55:56
Alim IŞIK (Kütahya)	56

Açılma Saati: 10.49

Kapanma Saati: 16.35

21 Mart 2013 Perşembe

BİRİNCİ OTURUM

Açılma Saati: 10.49

BAŞKAN: M. Mücahit FINDIKLI (Malatya)

BAŞKAN VEKİLİ: Hüseyin ÜZÜLMEZ (Konya)

SÖZCÜ: Halil MAZICIOĞLU (Gaziantep)

KÂTİP: Mustafa ÖZTÜRK (Bursa)

-----0-----

BAŞKAN – Değerli Müsteşar, değerli Komisyon üyeleri, değerli davetliler ve kıymetli basın mensupları; hepiniz hoş geldiniz.

Yeterli çoğunluğumuz vardır, gündemimizde yer alan konuları görüşmek üzere toplantıyı açıyorum.

Başkanlıkça 25/12/2012 tarihinde tali komisyon olarak Plan ve Bütçe Komisyonuna ve esas komisyon olarak da Komisyonumuza havale edilen (1/725) esas numaralı Türk Petrol Kanunu Tasarısı'nın görüşmelerine kaldığımız yerden devam ediyoruz.

20 Mart 2013 tarihinde yaptığımız toplantıda tasarının 8'inci maddesini görüşerek kabul etmiştik.

Şimdi, 9'uncu maddeyi okutuyorum:

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

Devlet Hissesi ile Yüzey ve Su Hakları

Devlet hissesi

MADDE 9- (1) Bir arayıcı veya işletmeci ürettiği petrolün sekizde birini Devlet hissesi olarak ödemekle yükümlüdür.

(2) Gravitesi 21.5 API'dan daha düşük olan ham petrolden her bir 0.1 API gravite farkı için Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası döviz alış kuru üzerinden hesaplanan beş ABD cent karşılığı Türk Lirası daha az Devlet hissesi alınır. Bu gravite ve Devlet hissesinden indirim miktarını her beş yılda bir belirlemeye Bakanlar Kurulu yetkilidir.

(3) Arama veya işletme ruhsatları ile ilgili olarak yapılan petrol işlemlerinde kullanılan petrolden Devlet hissesi alınmaz.

(4) Petrol sahalarında üretilen karbondioksit gazı, üretim artırma yönteminde kullanılabilir.

(5) Yeraltı deposu olarak kullanılacak petrol rezervuarları, fiilen veya hesaben boşaltılmadan ve Genel Müdürlüğün uygun görüşü alınmadan yeraltı deposu olarak kullanılamaz. Yeraltı depolaması için uygun görülen saha bir işletmecinin uhdesinde ise o işletmeciye öncelik tanınır. Depolama için gerekli olduğu belirlenen sahada üretilmeyecek petrolden Devlet hissesi alınmaz. Bu petrol ancak Genel Müdürlüğün izni alınarak ve Devlet hissesi ödenerek üretilebilir.

(6) Depolama ve diğer enerji faaliyetleri ile petrol üretim faaliyetlerinin teknik olarak bir arada yapılmasının mümkün olduğu sahalarda hem petrol üretim faaliyetine hem de depolama ve diğer enerji faaliyetlerine konu olabilir. Faaliyetlerin bir arada yapılmasının mümkün olmadığı durumlarda varsa kazanılmış haklar dikkate alınarak öncelik Bakanlık tarafından belirlenir.

(7) Petrol üreticisinin ödeyeceği Devlet hissesi, bir petrol birimi üzerinden üretilen ham petrolde varil başına 4/12/2003 tarihli ve 5015 sayılı Petrol Piyasası Kanununun 10 uncu maddesinde düzenlenen yerli ham petrolün piyasa fiyatı, doğal gazda ise dağıtım şirketlerine veya serbest tüketicilere yapılan satış fiyatı üzerinden hesaplanır.

(8) Devlet hissesi, üretimin yapıldığı ayı takip eden ayın yirminci günü akşamına kadar Genel Müdürlüğe beyan edilerek tahakkuk ettirilir ve ayın sonuna kadar ilgilinin gelir veya kurumlar vergisi yönünden bağlı olduğu vergi dairesine ödenir. Devlet hissesinin beyan edilmemesi veya eksik beyan edilmesi halinde, maddi delillere veya kanuni ölçülere dayanarak tespit olunan farklar üzerinden Devlet hissesi tarh edilir. Tarh edilen Devlet hissesi yüzde 100 fazlasıyla alınır. Ancak ilgili tarafından eksik beyan edilen Devlet hissesinin beyan edilmesi gereken tarihi takip eden iki ay içerisinde kendiliğinden beyan edilmesi durumunda Devlet hissesi yüzde 50 fazlasıyla tarh edilir. Süresinde beyan edilmeyen veya eksik beyan edilen ve Genel Müdürlüğün tespiti ya da ilgilinin kendiliğinden beyanı üzerine artırılarak tarh edilen Devlet hissesi ilgisine tebliğ edilir ve tebliğ edildiği tarihten itibaren bir ay içerisinde ödenir. Süresinde beyan edilmeyen Devlet hissesine beyan edilmesi gereken son günden tahakkuk ettirildiği tarihe kadar geçen süre için 21/7/1953 tarihli ve 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanunun 51 inci maddesine göre hesaplanacak gecikme zammı oranında faiz uygulanır. Süresinde ödenmeyen Devlet hissesi Genel Müdürlüğün bildirimi üzerine ilgili vergi dairesince 6183 sayılı Kanun hükümlerine göre takip ve tahsil edilir. Devlet hissesine ilişkin beyan, tarh, tahakkuk, ödeme ile tarhiyata dair usul ve esaslar yönetmelikle düzenlenir.

(9) 8 inci maddenin yedinci fıkrasına göre petrol işlemini birleştiren işletmeciler, tek bir Devlet hissesi ödeyebilirler.

(10) Devlet hissesi, Bakanlığın talebi üzerine aynı olarak da ödenebilir. Buna ilişkin usul ve esaslar yönetmelikle düzenlenir.

BAŞKAN – Maddenin geneli üzerinde Sayın Alim Işık.

Buyurun.

ALİM IŞIK (Kütahya) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Değerli Komisyon üyeleri, değerli bürokratlar; öncelikle hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Bu madde önemli bir madde, devlet hissesi. Özellikle Bakanlığın bugüne kadar devlet hissesi olarak yıllar itibarıyla ne kadar para aldığı, özellikle TPAO'nun üretim sahalarından ülkemizin elde ettiği gelir miktarı gibi verileri bu maddeyle ilgili olarak açıklarsa memnun olurum.

Bir de belli gravitenin altında olan petrol sahalarında devlet hissesinin düşürülmesinin gerekçesini, ileride bu sahaların tamamının bir yabancı şirketin elinde işletilmesi hâlinde devletin ne kadar zarar edebileceği konusunu öngörebiliyorlar mı? Bu konuda bir açıklama yaparlarsa memnun olurum.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Sayın Müsteşarım, buyurun.

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANLIĞI MÜSTEŞARI METİN KİLCİ – Yılları itibarıyla tahakkuk eden devlet hisselerine ilişkin miktarı TL bazında söyleyebilirim Sayın Başkanım, ayrıca varil bazında da var ama TL bazında daha anlamlı olur. 2002 yılında 68 milyon TL iken, takip eden yıllarda sırasıyla 77 milyon, 85 milyon, 111 milyon, 140 milyon, 144 milyon, 2008 yılında 200 milyon, 2009 yılında 122 milyon TL, 2010 yılında 228 milyon TL, en son 2012 yılında ise 379 milyon 684 bin 475 TL devlet hissesi tahakkuk etmiştir ve tahsil edilmiştir.

Diğer taraftan, söz konusu döneme ait doğal gaz üretiminden alınan devlet hisseleri ise 2002 yılında 11 milyon TL'den başlayarak 2012 yılında 46 milyon 777 bin TL'ye kadar ulaşmıştır.

Her ikisinden, petrol ve doğaldan, son on yıllık dönemde alınan devlet hissesi toplamı, petrolde 1 milyar 905 milyon TL, doğal gazda ise 376 milyon TL'ye baliğ olmuştur. Bu rakamın önemli bir kısmı, yüzde 76'sı, toplamda 293 milyon 951 bin TL'si Türkiye Petrolleri Anonim Ortaklığı tarafından ödenmiştir; diğerleri ise, örneğin 2012 yılında tahsil edilen petrol ve doğal gazdan toplam 426 milyon TL tutarında bir devlet hissesi tahsil edilmiş, bunun 294 milyon TL'si -yuvarlıyorum rakamı-TPAO tarafından ödenmiş, kalan kısmı da yaklaşık 13 ulusal ve uluslararası şirket tarafından ödenmiştir.

Arz ederim.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

ALİM IŞIK (Kütahya) – Önümüzdeki dönem ne öngörülüyor Sayın Müsteşarım yani bu azaltmadan dolayı ne kaybı olacak devletin?

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANLIĞI MÜSTEŞARI METİN KİLCİ – Şimdi, üretimde, özellikle petrol ve doğal gaz üretiminde önümüzdeki dönemde çok drastic, hızlı artışlar beklenmediği için, bu rakamın bu düzeyde seyredeceğini tahmin ediyoruz. Bu oranda da bir değişiklik olmadığı için tahakkuk eden devlet hissesi oranı aşağı yukarı bu civarlarda olacaktır. Yıllık yaklaşık 425-450 milyon dolar civarında tahakkuk edeceğini bekliyoruz.

BAŞKAN – Sayın Susam, buyurun.

MEHMET ALİ SUSAM (İzmir) – Şimdi, maddenin (7)'nci fıkrasında “Petrol üreticisinin ödeyeceği Devlet hissesi, bir petrol birimi üzerinden üretilen ham petrolde varil başına 4/12/2003 tarihli ve 5015 sayılı Petrol Piyasası Kanununun 10 uncu maddesinde düzenlenen yerli ham petrolün piyasa fiyatı, doğal gazda ise dağıtım şirketlerine veya serbest tüketicilere yapılan satış fiyatı üzerinden hesaplanır.” deniyor. Doğal gazla ham petrolün hesaplanması farklı bir noktada.

Şimdi, bu yerli ham petrolün piyasa fiyatı nasıl belirleniyor? “Piyasa fiyatı” derken içinde neler var? Hangi aşamada piyasa fiyatı oluşuyor? Bu anlamıyla, devlet hakkı bu vergilendirmeler üzerine bindikten sonra mı, yoksa daha önce mi yapılıyor? Bunu bir açıklamamız iyi olur, biz de bu konuda değerlendirme yaparken daha doğru fikir sahibi oluruz.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Sayın Zeybekci...

NİHAT ZEYBEKCİ (Denizli) – Sayın Başkanım, teşekkür ediyorum.

Benim maddenin (5)'inci fıkrasıyla ilgili "...fiilen veya hesaben boşaltılmadan ve Genel Müdürlüğün uygun görüşü alınmadan yeraltı deposu olarak kullanılamaz." ki uygun görüşü alındı, yer altı deposu olarak kullanıldı. Yani kuyulardan çıkan petrol yer altı deposuna konulduğunda devlet hissesi nerede alınacak? Yer altı deposuna konulmadan önce ölçülerek mi, yoksa yer altı deposuna devlet hissesi ödenmeden konulup oradan çıkarken mi devlet hissesi ödenecek? Burası tam net değil, bahsedilmiş ama tam net değil.

BAŞKAN – Peki, teşekkür ederim.

Evet, soruları bir toparlayalım.

Sayın Hüseyin Filiz, buyurun.

HÜSEYİN FİLİZ (Çankırı) – Teşekkür ederim Başkanım.

Şimdi, gelirden bir artış parasal olarak Sayın Müsteşarım gözüküyor, doğru ama varil başına 40 dolar olan petrol 100 doları aştı. Yani bu gelirdeki artış aynı oranda litredeki artış mıdır, değil midir?

BAŞKAN – Ömer Bey, buyurun.

ÖMER SELVİ (Niğde) – Teşekkür ederim Sayın Başkanım.

Ben (7)'nci fıkradaki "...doğal gazda ise dağıtım şirketlerine veya serbest tüketicilere yapılan satış fiyatı üzerinden..." diyor. Burada doğal gazı çıkaran firmanın nereye sattığı sattıktan sonra mı olacak? Mesela, sadece serbest tüketiciye satıyorsa satış fiyatı üzerinden, sadece dağıtım şirketine veriyorsa o fiyat üzerinden veyahut bu ikisinin karması arasında bir şeyse ona göre orantısal bir şekilde mi yapılacaktır?

İkincisi, (8)'inci fıkrada şöyle bir şey var: "...eğer iki ay içerisinde kendiliğinden beyan edilmesi durumunda Devlet hissesi yüzde 50 fazlasıyla tarh edilir." diyor. Burada şöyle bir şey söz konusu olabilir. Farklı bir yöntem uygulanabilir mi? İki ayı geçtikten sonra "Zaten ben bu fırsatı kaçırdım." deyip "Ne zaman yakalanırsam o zaman ben bunu beyan edeyim." noktasına gidebilir mi beyan edecek kişi, petrol hakkı olan? Acaba burada aybey bu dilimlendirilebilir mi? Mesela "Birinci ayda beyan için yüzde 30, ikinci ayda yüzde 40, üçüncü ayda yüzde 50, dördüncü ayda yüzde 60" şeklinde, bu şekilde yani insanları daha beyana teşvik edebilir miyiz?

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Sayın Değirmendereli...

KEMAL DEĞİRMENDERELİ (Edirne) – Sayın Başkan, değerli arkadaşlar; bu madde hakikaten bu yasanın en kritik maddesi. Bu anlamda bunu çok irdelmemiz olumlu olacaktır. Benim de birkaç sorum var.

Şimdi, bu (5)'inci bentte "Depolama için gerekli olduğu belirlenen sahada üretilmeyecek petrolden Devlet hissesi alınmaz." Yani "Üretilmeyecek petrolden devlet hissesi alınmaz." diyor. Yani niye böyle bir ifadeye gerek var acaba? Zaten yukarıda da "ürettiği petrolün sekizde birini" diyoruz. Öyle öneriliyor devlet hakkı alınması konusu.

Diğer (6)'nci bentte "Depolama ve diğer enerji faaliyetleri ile petrol üretim faaliyetlerinin teknik olarak bir arada yapılmasının mümkün olduğu sahalar hem petrol üretim faaliyetine hem de depolama ve diğer enerji faaliyetlerine konu olabilir." diye gidiyor. Diğer enerji faaliyetleri nelerdir? Buradan kasıt nedir acaba?

Diğer bir konu, arkadaşlarım sordular: Bu petrolün piyasa fiyatı kuyu başında mıdır, yoksa rafinerideki fiyatı mıdır?

BAŞKAN – Fiyat nasıl belirleniyor?

KEMAL DEĞİRMENDERELİ (Edirne) – Evet, o konu.

Bir diğer (10)'uncu bentte de "Devlet hissesi, Bakanlığın talebi üzerine aynı olarak da ödenebilir." Yani bu aynı olarak ödemeden kasıt nedir? Bir de bunun açıklanmasını ben rica edeceğim.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Buyurun.

MEHMET ALİ SUSAM (İzmir) – Şimdi, sekizde 1 hisse mal karşılığı alınmasıyla, para karşılığı alınması fiyat oluşturmasında nasıl bir farklılık yaratır? Nedir bunun değerlendirmesi? Bu açıklamalar içerisinde bunu da açıklarsanız Sayın Müsteşarım, iyi olur.

BAŞKAN – Yani o "aynı" derken adam onun karşılığında arsa, parsel mi verecek, yoksa petrol mü verecek?

Sayın Işık, sizin de herhâlde bir sorunuz var, hepsinin toptan cevabını alalım.

Buyurun.

ALİM IŞIK (Kütahya) – Sayın Başkanım, bu devlet hissesi -daha önce, tasarının tanıtımı sırasında da söylemiştik, Sayın Bakan da söz vermişti- diğer ülkelerde nasıl ödeniyor? Türkiye’de yüzde 12,5 oranında aynı veya bakanlığın talebi üzerine aynı veya normalde nakdî olarak ödemenin yapıldığı bu tasarıda yer alıyor. Bugün dünya ülkelerinde bu ödeme nasıl? Yıllara göre bir değişim olmuş mu? Petrolü belli bir değerin üzerinde olanla olmayan arasında bir fark var mı veya Türkiye’ye benzer ülkelerdeki durum nedir?

Bir de, bu düzenleme eski kanunda şu ana kadar petrolün önemli bir bölümünün TPAO tarafından çıkarılacağı öngörüsü varsayılarak yapılmıştı. Şimdi -hadi olmaz ya, oldu- yüzde 100 yabancılaştığında da gene yüzde 12,5’a razı olacak mıyız? Yani bu kanunun bundan sonraki bu değişikliklerle beraber devlet hissesi ne olması gerekiyor? Bakanlık bu konuda bir açıklama yaparsa memnun olurum.

Bir de, biraz önce, teşekkür ediyorum, devlet hissesinin yıllar itibarıyla değişimini söyledi, Sayın Filiz de çok önemli bir konuya işaret etti. Bu artışlar rakam olarak belki önemli gibi görünebilir ama 25-30 dolarlardan bugün 110 dolara çıkan bir petrol varil fiyatı var. Bunlarla kıyaslandığında ve özellikle de TPAO’nun son on yılda petrol miktarı olarak ciddi bir artış kaydedemediği göz önüne alındığında bu düzenlemeyle biz ne kazanacağız? Bu anlamda bir açıklama yapılınca teşekkür ederim.

Bir de, aynı veya nakdî ödemedeki fark ne olacak? O soruldu zaten.

Onları açıklarsa memnun olurum.

BAŞKAN – Genelîyle inşallah varil olarak... Zaten düştüğümüz gayet açık çünkü varsa varil artar, yoksa varil artmaz yani ona yapacak bir şey yok.

Evet, Sayın Müsteşarım, tek tek soruların cevabını alalım.

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANLIĞI MÜSTEŞARI METİN KİLCİ - Sayın Başkanım, izin verirseniz, birbirine benzeyen sorulara birlikte cevap vereyim.

Sayın Vekilimiz, Sayın Susam’ın piyasa fiyatına ilişkin sorusu, sayın vekillerimiz tarafından da benzer içerikte tekrar edildi. Bu konudaki açıklamalarımı yapmak istiyorum öncelikle.

Burada devlet hissesine esas olan matrahın piyasa fiyatı olarak belirlenmesi bir tercihtir. Bu piyasa fiyatı değil de başka bir fiyat da rahatlıkla konulabilirdi. Örneğin, uluslararası borsalarda oluşan fiyat esas alınabilirdi ama bizim bu Türk Petrol Kanunu olduğu için 5015 sayılı Kanun’da, Petrol Piyasası Kanunu’nda öngörülen bir piyasa fiyatı kavramı var. Orada petrol alım satımında fiyatlar en yakın erişilebilir dünya serbest piyasa koşullarına göre oluşur. Yerli ham petrol için teslim yeri olan en yakın liman veya rafineride teşekkül eden piyasa fiyatı fiyat olarak kabul edilir. Bizim esas aldığımız fiyat budur. Bunun yerine uluslararası borsalarda oluşan fiyatlar da alınabilirdi ama biz bu fiyatın esas alınacağını...

MEHMET ALİ SUSAM (İzmir) – Bu fiyatı somutlar mısınız?

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANLIĞI MÜSTEŞARI METİN KİLCİ – Günün şartlarında 100-110 dolar varil civarında bu fiyat değişebilir tabii. Yani ham petrol fiyatının değişimiyle çok yakın ilişkili.

MEHMET ALİ SUSAM (İzmir) – Bugün için piyasada ham petrolün varili 100 dolarsa, 100 doların yüzde 12’sini mi alıyoruz?

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANLIĞI MÜSTEŞARI METİN KİLCİ – Yani bizim en yakın liman veya rafineride oluşan fiyat o uluslararası borsada oluşan o 100-110 dolar civarında seyrettiğini söylediğimiz fiyattan biraz daha yukarıda teşekkül edebilir. Biz o fiyatı esas alıyoruz. Çünkü içerisinde taşıma olacaktır, başka maliyetler olacaktır, navlun olacaktır, onu esas alıyoruz. Yani bize teslim edildiği noktada oluşan fiyatı esas alıyoruz. O fiyat da uluslararası borsalarda oluşan fiyatın içinde olduğu bir fiyat.

Doğal gazda bu fiyatın serbest tüketicilere veya dağıtım şirketlerine satış fiyatı olarak esas alınmasının nedeni ise doğal gazda böylesine bir gelenekselleşmiş bir fiyat yok. Evet, onun da uluslararası borsalarda oluşan her hafta veya Amerikan piyasalarında oluşan birtakım fiyatları var ama o fiyatlar da bizim şu anki fiyatlarımızın biraz epeyce gerisinde ve arasındaki korelasyon çok sağlıklı değil henüz. Dolayısıyla ülkemize mal oluş fiyatını biz doğal gazdaki devlet hissesinin hesaplanmasında esas alınması gerektiğini uygun gördük, onun için bu şekilde yansıttık.

Yine söylüyorum: Burada devlet hissesinin hesaplanmasında esas alınacak rakamlar çok değişik şekillerde hesaplanabilir ama bizim açımızdan en uygununun bizim izleyebildiğimiz ve yönetebildiğimiz fiyat olması açısından bunu sağlayabiliriz.

Burada Sayın Selvi’nin sorusunda “dağıtım şirketlerine veya serbest tüketicilere” ifadesinden ne kastedildiği sorulmuştu. Doğal gazda dağıtım şirketlerine satılan fiyatta herhangi bir transfer fiyatlaması ya da fiyatın olduğundan daha az ya da fazla

gösterilmesi, regüle edilen bir fiyat olduğu için, regülasyona tabi bir fiyat olduğu için, onun bir sigorta olarak buraya konulması tercih edildi. Serbest tüketicilere satılan fiyat da buna yakın teşekkül eden bir fiyat. Burada elimiz rahat olsun. Dağıtım şirketlerine satılan fiyat regüle edilen bir fiyat. Serbest tüketiciler fiyatı da buna yakın bir fiyat. Burada bir “veya” ifadesiyle kısmi bir esneklik temin etmek istedik.

ÖMER SELVİ (Niğde) – Tercih siz yapıyorsunuz.

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANLIĞI MÜSTEŞARI METİN KİLCİ – Evet, “veya” denildiği için...

ÖMER SELVİ (Niğde) – Yani doğal gaz çıktı, onun devlet hissesini belirlerken “O fiyattan şuna satacağım.” diyorsunuz, ona göre...

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANLIĞI MÜSTEŞARI METİN KİLCİ – Onun için yönetmelikte bir düzenleme yapıp “şu seçilecek” şeklinde...

BAŞKAN – Evet, yani hangisi yüksekse o seçilecek.

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANLIĞI MÜSTEŞARI METİN KİLCİ – Depolamaya ilişkin bir soru geldi. Yer altına depolanacak gaz piyasadan temin edilen veya ithal edilen bir gaz niteliğinde olup dolayısıyla bu yer altı depolarına konulacak gazdan devlet hissesinin alınmaması öngörülüyor ki bu bizim ürettiğimiz devlet hissesine tabi bir mal değil. Dolayısıyla bundan devlet hissesi alınması söz konusu değil.

Ayrıca, burada teknik bir durum da söz konusu. Yer altında gaz depolanması hâlinde belli bir miktarda gazın depoda sabit kıymet olarak tutulması söz konusu. “Yastık gazı” tabir ettiğimiz bir gaz, üzerine gaz depolayabilmemiz için. Dolayısıyla bunun devlet hissesine söz konusu olmaması gerekir. Sanırım, aynı, nakdî ödemeyle ilgili... Bu da yine bir tercih olarak ortaya konulmuştur. Aynı ödeme hâlinde bu petrol olarak ödenecektir ya da bunun nakdî karşılığı alınacaktır. Yine, kamu idaresinin elini rahatlatmak amacıyla da gerektiğinde aynı olarak bunun temin edilebilmesine yönelik bir düzenlemedir. Ama genellikle uygulama nakdî tahsil yönündedir. Ama gerekirse aynı olarak da düzenlenebilir.

Başka ülkelerdeki devlet hissesi oranlarında bu konuda çok fazla farklılıklar var. Petrol üreticisi ülkeler çeşitli petrol üreticisi olarak nitelendirebildiğimiz ülkeler çok çeşitli yöntemler uyguluyorlar. Bazıları kuyuların sahipliğini devretmeksizin servis anlaşmalarıyla bu kuyuları çalıştırıyorlar. Dolayısıyla orada bir tür taşeronluk hizmeti alınıyor, bazıları ise bize benzer oranlarda devlet hissesi alıyorlar. Örneğin, bu Irak’ta yüzde 15, Brezilya’da devlet hissesi olarak değişen oran yüzde 5 ila 10 arasında. Her bir ruhsat sahasının ihalesinde bu oranlar ayrı ayrı belirleniyor, sabit bir oran çoğunda yok. Kolombiya’da yüzde 8 ila yüzde 25 arasında bir devlet hissesi alınıyor. Cezayir’de yüzde 20 bir devlet hissesi alınıyor.

Tabii, bunlar daha çok petrol üreticisi olan ülkeler ki buralarda devlet hissesinin daha yüksek olmasını beklemek gerekir. Ama bunların yanında bizdekine benzer kurumlar vergisi düzenlemeleri de var. Örneğin, Brezilya’da yüzde 34, Kolombiya’da yüzde 33, Hollanda’da yüzde 25, Romanya’da yüzde 16 düzeyinde vergi alınıyor. Bizde de kurumlar vergisi oranı bildiğimiz gibi yüzde 20 düzeyinde. Her bir ülkede bununla ilgili sınırım daha kapsamlı bir çalışmanın sayın vekillerimize sunulması gerekir. Bunu da ayrıca tablolastırıp gerekli açıklamalarla, dipnotlarla sunmak isteriz. Ama petrol üreticisi ülkelerde yüzde 8 ila yüzde 25’e kadar değişen oranlarda devlet hissesi alınıyor.

API’ı 21,5 gravitenin altındaki petrol üretiminde her bir gravite için 0,1 gravite için 5 ABD centi düşük devlet hissesi alınmasının gerekçesi şu: Ülkemizdeki petroller genellikle kaba tabir ettiğimiz kaba mamul ve gravitesi ağır petrol, gravitesi düşük petrol. Bunların piyasa değeri bu hâliyle çok cazip olmadığı için çıkarılmaması yönünde bazı tercihler söz konusu olabilir petrolün fiyatının değişimine bağlı olarak. Dolayısıyla bu düşük graviteli petrolün çıkartılmasını teşvik etmek için konulmuş bir uygulama. Bunun da gerekçesi budur.

Bu düzenlemelerle Sayın Işık’ın sorusunda aynı ve nakdî olarak önümüzdeki dönemde ne ölçüde devlet hissesinin tahsil edileceği ve TPAO’nun durumuna ilişkin bir soru vardı. Tabii, şu an itibarıyla devlet hissesinin yüzde 76’sı TPAO tarafından ödeniyor. Yakın zamanda bunun çok radikal bir şekilde değişeceği beklentisi içerisinde olmamız için herhangi bir neden yok. Devlet hissesinin miktarının da ham petrol fiyatındaki değişime bağlı olarak değişmesi söz konusu olabilir önümüzdeki dönemde de ama 100-110 dolar aralığında seyrettiği takdirde önümüzdeki yıllarda da 400 ila 450 milyon dolar arasında bir devlet hissesi tahakkuk edeceğini bekliyoruz.

Tabii, ülkemizde, inşallah, petrol üretimi önemli miktarda artar ve bu devlet hissesi miktarı da büyük ölçüde artar ümidini hepimiz muhafaza ediyoruz.

Arz ederim Sayın Başkanım.

ÖMER SELVİ (Niğde) – Bir şey daha vardı Sayın Başkanım.

BAŞKAN – Buyurun.

ÖMER SELVİ (Niğde) – (8)'inci fıkrada "...eksik beyan edilen Devlet hissesinin beyan edilmesi gereken tarihi takip eden iki ay içerisinde kendiliğinden beyan edilmesi durumunda Devlet hissesi yüzde 50 fazlasıyla tarh edilir." diye. Bunu dilimlendirmek daha doğru olmaz mı? İki ayı geçirdiği zaman çünkü "Ne de olsa süreyi kaçırdım, her hâlükârda yüzde 100 tarh edilecek." deyip adam yakalanmayı...

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANLIĞI MÜSTEŞARI METİN KİLCİ – İki ayı geçtikten sonra ödemediğinde de bazı yaptırımlar var.

ÖMER SELVİ (Niğde) – Evet, faiz var, faiz işliyor devamlı ama...

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANLIĞI MÜSTEŞARI METİN KİLCİ – 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun...

ÖMER SELVİ (Niğde) – Bir tekliftir. Yani hani bu da kabul edilir bir şey ama siz bilirsiniz. Peki.

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANLIĞI MÜSTEŞARI METİN KİLCİ – İki ayı geçtikten sonra ödememeyi teşvik edici bir saik yok, bir şey yok.

ÖMER SELVİ (Niğde) – Ödememeyi şöyle: Şimdi, hani neden yüzde 50 koyduk iki ay içerisinde yaparsa? Onu iki ay içerisinde kaçırса bile beyan etmeyi teşvik etmek ve erken tahsilat. İki ayı geçirdikten sonra artık hiç beyan etmemiş gibi olup "Kaçağım zaten, ne zaman yakalanırsam yüzde 2'lik aylık farkları öderim." gibi düşünebilir. Bu sefer de tahsilat gecikebilir anlamında söylemişim. Takdir sizin.

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANLIĞI MÜSTEŞARI METİN KİLCİ – Yani her hâlükârda iki ay içerisinde ödemek, üç ay içerisinde ödemekten daha cazip olacak. Yani ne dediğinizi anladım. Yani acaba, üç ay, dört ay uzatırsa daha avantajlı...

ÖMER SELVİ (Niğde) – Yok, zamanı öyle değil, ben dilimleme... Mesela, birinci ayda eğer şey yaparsa yüzde 50 değil de yüzde 20 mesela, ikinci aya kadar yaparsa yüzde 25-30, dördüncü ayda yüzde 40, beşinci ayda yüzde 50, altıncı ayda yüzde 60 derken altıncı aya kadar en azından yüzde 100 olmadığı için altıncı ayda bile adamın beyan etmesi ve tahsilatlardan çekme gibi bir şey olabilir.

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANLIĞI MÜSTEŞARI METİN KİLCİ – Bu sektörün en temel özelliği nakit, paraya dayalı bir sektör. Yani bu sektörde böyle bir tahsilatın, satışın finansmanı ya da alışın finansmanı diye bir şey söz konusu değil. Yani vadeli satış filan... Yani paranın çok önemli olduğu ve dönüşünün hızlı olduğu bir sektör. Dolayısıyla bu bir sigortadır. Normalde buradaki şirketlerin çoğu da kurumsal şirketlerdir, devlet hissesinin ödeme zamanının geçirilmesi çok alışıldık bir durum değil. Bu bir sigorta mahiyetinde konulmuş bir düzenleme.

ÖMER SELVİ (Niğde) – Ben "Bu yanlış değil." diyorum Müsteşarım, bu doğru yani tabii ki de iki ay geçirdiği zaman yüzde 50 koyalım ki "Ne de olsa yüzde 100'e girdim, ne zaman yakalanırsam ödeyeyim." demesin. Ama dilimlendirirsek belki hani bu şeyi artırırız diye söyledim. Bu, yanlış bir şey değil. Öyle diyorsanız da öyle olsun, ben bir teklifte bulundum.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Sayın Zeybekci, buyurun.

NİHAT ZEYBEKÇİ (Denizli) – Sayın Başkanım, teşekkür ediyorum.

Ben Ömer Bey'in açtığı konunun önemli olduğuna inanıyorum. Orada sanırım biraz daha böyle detaylı bir şekilde tarif edilmesi gerekiyor. Enflasyonun çok yüksek olduğu dönemlerde maalesef bizim ülkemizde kamuya olan mükellefiyetlerin sigorta primleri ve vergilerin bir finansman aracı olarak kullanıldığı dönemleri de gördük. Yani insanların eğer ödeyeceği ceza kullandığı krediden düşükse ve buna benzer bir algı yaratılırsa farklı bir yöne doğru geçilebilir. Burada benim flu gördüğüm iki alan var: Tarh edilen devlet hissesi yüzde 100 fazlasıyla alınır. Yani maddi delillere ve kanuni ölçülere dayanılarak tespit olunan farklar üzerinden devlet hissesi tarh edilir. Tarh edilen devlet hissesi yüzde 100 fazlasıyla alınır.

Sonra, bir de şuraya geliyoruz: "Süresinde beyan edilmeyen veya eksik beyan edilen ve Genel Müdürlüğün tespiti ya da ilgilinin kendiliğinden beyanı üzerine artırılarak tarh edilen Devlet hissesi ilgisine tebliğ edilir ve tebliğ edildiği tarihten itibaren bir ay içerisinde ödenir. Süresinde beyan edilmeyen Devlet hissesinin beyan edilmesi 6183'e göre de faizlendirilir."

Şimdi, eğer, ben, beyan ettim, yakalandım veyahut da tespit edildi, 6183'e göre bu yüzde 20 civarında, 30 civarında bir faiz işleyecekse niye yüzde 100'e gireyim veyahut da niye bu alanda olmaya çalışayım? Bunu bence çok daha net tarif etmek lazım. "Ne

olursa 6183'e göre alınır, ne olursa yüzde 100 olur?" gibi bu alanın biraz böyle daha netleştirilmesi lazım gibi geliyor. Bunun dikkat edilmesi gerektiğine inanıyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Sayın Filiz, buyurun.

HÜSEYİN FİLİZ (Çankırı) – Sayın Müsteşarım, ben sormuş olduğum soruya net cevap alamadım. Şimdi, kastım şuydu: Söylemiş olduğunuz rakam bir üretim artışından mı kaynaklanıyor veya da fiyat artışından mı kaynaklanıyor? Çünkü olay şu: Zaten 30 dolar olan varil başına fiyat 110 dolara çıktı. Bu, bu mudur yani? Eğer üretim artışı olmuyorsa varil başına bu görüşüğümüz maddelerden dolayı önünüz açılacak, bir üretim artışı olacak mı, yoksa on yıldır yerimizde mi sayıyoruz?

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Sayın Değirmendereli, buyurun.

KEMAL DEĞİRMENDERELİ (Edirne) – Ben de, birincisi bu, sordum. “Diğer enerji faaliyetleri nedir?” Ona yanıt alamadık diye düşünüyorum. Çünkü petrol şundan, dikkatli okuyunca... “...hem petrol üretim faaliyetine hem de depolama ve diğer enerji faaliyetlerine konu olabilir.” Bir, bu.

Bir de, ben şu açıklamayı Komisyonumuza yapabilirse Sayın Müsteşarımız ve teknik arkadaşlar, çok sevineceğim: Bir varil petrolün maliyeti bizim Türkiye’de bugün nedir? Suudi Arabistan, Irak, Azerbaycan, Rusya, Amerika gibi ülkelerde bir varil petrolün maliyeti nedir? Bu da bizim devlet hissesiyle ilgili değerlendirmelerimize ışık tutacak bir ölçüttür diye düşünüyorum.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Sayın Müsteşarım, buyurun.

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANLIĞI MÜSTEŞARI METİN KİLCİ – Devlet hissesinin esas olduğu petrolün miktarında veya fiyatında mı değişiklikten kaynaklandığını sordu Sayın Vekilimiz. İki şey değiştiriyor devlet hissesinin toplam miktarını: Bir, petrolün fiyatı, bir de üretilen petrolün miktarı. Miktar da özellikle 2012 yılındaki artışta miktar artışı etkili oldu ancak petrol fiyatı düştü. Miktar artışındaki oran kadar. Mesela, yüzde 25 üretilen miktar arttı varil olarak fakat devlet hissesi miktarı ancak yüzde 10-12 miktarında arttı. Dolayısıyla zaman zaman miktar arttığı için eğer fiyat aynı kalırsa devlet hissesi miktarı artar, zaman zaman da tersi mümkün. Buna ilişkin bir tablomuz var. Bunu çoğaltıp sayın vekillerimize vermek isterim. Yıllar itibarıyla rakamları tek tek okumak istemiyorum. Hangi yılda ne kadar üretim oldu, ne kadar devlet hissesi alındığının karşılaştırmalı tablosu var. Onu arz edeyim efendim.

“Diğer enerji faaliyetleri” denilince depolama ve petrol üretimi ya da doğal gaz üretimi dışında da birtakım faaliyetler söz konusu olabilir. Örneğin, üretilen gazın sıvılaştırılması gibi sahada veya taşınmasına ilişkin birtakım faaliyetler olabilir. Biz orada alanı boş bırakmamak için bu faaliyetleri de kanun kapsamı içerisine almak istedik. Budur onun gerekçesi.

Bir varil petrolün üretim maliyeti TPAO’nun verilerine göre yaklaşık 15-25 dolar arasında değişiyor. Tabii, bu petrolü ne kadar derinden çıkarttığınız, hangi yöntemle çıkarttığınıza bağlı olarak değişebiliyor. Bunun başka maliyetlerle karşılaştırılması mümkün değil ama TPAO’nun maliyetleri değişik kuyularda 15 ila 25 dolar arasında değişiyor bir varil petrolün üretilme maliyeti.

Eksik kalan bir şey oldu mu efendim?

BAŞKAN – Eksik kalan aşağı yukarı sizin...

NİHAT ZEYBEKÇİ (Denizli) – Ben sorumu isterseniz şu şekilde bir daha sorayım. 6183’e göre kaç yıllık bir faz işletirsem yüzde 100’ü yakalarım? Dolayısıyla bu ikisinin arasında yani burada bir şey var.

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANLIĞI MÜSTEŞARI METİN KİLCİ – Yüzde 100 bir cezadır. Yüzde 100’ün alternatifi diye bir şey söz konusu değil. Yani “Yüzde 100 ödemeyeyim, ben 6183’e göre cezamı ödeyeyim.” tercihi söz konusu değil. Yüzde 100 beyanda bir eksiklik ya da beyan edilmeme durumu söz konusu olduğu zaman verilen bir cezadır. Başka bir şeyi yok. Yüzde 100 anında tahsil ediliyor.

MEHMET ALİ SUSAM (İzmir) – Mesela, şöyle denebilir mi? Yani “Üç yıl sonra, dört yılda ödemeyenin ruhsatı iptal edilir.” gibi yaptırım...

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANLIĞI MÜSTEŞARI METİN KİLCİ – Hayır, hayır, ona ilişkin yaptırımlar var.

NİHAT ZEYBEKÇİ (Denizli) – Öyle söylemeyeyim. Şimdi, süresinde beyan edilmeyen veya eksik beyan edilen ve genel müdürlüğün tespiti ya da ilgilinin kendiliğinden beyanı hâlinde yüzde 100 ceza alıyor muyuz?

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANLIĞI MÜSTEŞARI METİN KİLCİ – Evet, yüzde 100.

Burada beyan edilmemesi veya eksik beyan edilmesi hâlinde yüzde 100 alıyoruz.

NİHAT ZEYBEKÇİ (Denizli) – Şu alttaki kısım var ya...

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANLIĞI MÜSTEŞARI METİN KİLCİ – Kendiliğinden beyan edilmişse yüzde 50 alıyoruz. Bu bir cezadır.

NİHAT ZEYBEKÇİ (Denizli) – Şimdi, bu yüzde 100 artı yüzde 50’den sonra gelen “...süresinde yüzde 50 fazlasıyla tarh edilir. Süresinde beyan edilmeyen veya eksik beyan edilen ve Genel Müdürlüğün tespiti ya da ilgilinin kendiliğinden beyanı üzerine artırılarak tarh edilen Devlet hissesi ilgisine tebliğ edilir...” Yani kendiliğinden beyan edilmesi durumunda dahi yüzde 100 ceza, artı 6183 mü var?

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANLIĞI MÜSTEŞARI METİN KİLCİ – Hayır, yüzde 100 ceza bir kez. Yani o yüzde 100 cezanın hangi durumda alınacağı çok açık, belli. Beyan edilmemesi veya eksik beyan edilmesi hâlinde yüzde 100 bir kere tarh ediyoruz. Bu yüzde 100’ün zamanında ödenmemesi hâlinde 6183’e göre bu paranın tahsili söz konusu. 6183 uygulaması başka bir şey, yüzde 100 ceza başka bir şey. Yüzde 50 için de aynı ikili sistem çalışıyor. Yüzde 50 tarh ediliyor, tahakkuk ettiriliyor. Onun zamanında ödenmemesi hâlinde 6183’e göre...

NİHAT ZEYBEKÇİ (Denizli) – Ben petrol üreticisi olarak geldim ve beyan ettim, dedim ki: “Ben 2009 yılında şu tarihte, şu kadar eksik beyanım var.” Bu eksik beyanımı belirttiğim anda o beyan ettiğim kısım yüzde 100 fazlasıyla ceza olarak bir cezaya tabi tutuluyor mu?

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANLIĞI MÜSTEŞARI METİN KİLCİ – Yok, o yüzde 50.

NİHAT ZEYBEKÇİ (Denizli) – Artı o yüzde 50’nin üzerine bir de 6183, o yıldan bugüne kadar...

BAŞKAN – Yalnız şöyle: O iki ayı geçmiyor herhâlde.

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANLIĞI MÜSTEŞARI METİN KİLCİ – Artı eğer zamanında ödenmemişse 6183’e göre cezalandırılıyor, tahsil ediliyor.

NİHAT ZEYBEKÇİ (Denizli) – Benim ödemediğim yıldan, 2009’dan ödediğim ana kadar olan kısmı mı 6183’e tabi?

BAŞKAN – Sayın Zeybekçi, yani özür şeyi iki ayı geçmiyor, iki ayı geçtikten sonra zaten yüzde 100’ü yiyorsun.

NİHAT ZEYBEKÇİ (Denizli) – Hayır, değil. Ben beyan ettim ya, kendiliğimden geldim.

BAŞKAN – Tamam da şöyle bir şey: Onu iki ay içinde ayıkıp beyan etmek zorundasın, o zaman yüzde 50’ye giriyor. İki ayı geçtiği zaman yani böyle bir yıl geçip müracaat et... O zaman zaten yüzde 100’ü yiyorsun. Burada iki ayla sınırlandırmış o özür beyanını.

NİHAT ZEYBEKÇİ (Denizli) – Tamam, teşekkür ederim.

ÖMER SELVİ (Niğde) – Eksik beyan üzerinde mi ödüyoruz, tamamı üzerinden mi?

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANLIĞI MÜSTEŞARI METİN KİLCİ – Tamamı üzerinden.

BAŞKAN – Madde üzerinde önergeler var. Önergeleri okutup işleme alacağım.

ÜNAL KACIR (İstanbul) – Sayın Başkan, bir hususu netleştirelim isterseniz, Ömer Bey sordular...

BAŞKAN – Buyurun efendim.

ÜNAL KACIR (İstanbul) – Ömer Bey az önce soru sordu ve karşılığında Müsteşar Bey’in de cevabı oldu, onu biraz netleştirelim. 100 birim beyan etmesi gerekirken 80 birim beyan ettiği tespit edilmişse... Burada 20 birim eksik olduğunu gördük, tespit edildi. Bu yüzde 20’nin yüzde 100’ünden mi fark alıyor yoksa yüzde 100’ün yüzde 100’ü kadar mı fark alıyoruz?

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANLIĞI MÜSTEŞARI METİN KİLCİ – Sayın Başkanım, devlet hissesinin beyan edilmemesi veya eksik beyan edilmesi hâlinde maddi delillere veya kanuni ölçülere dayanılarak tespit olunan farklar üzerinden devlet hissesi tarh ediliyor.

ÜNAL KACIR (İstanbul) – 20’nin yüzde 100’ü?

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANLIĞI MÜSTEŞARI METİN KİLCİ – Evet. Bu tarh edilen miktar yüzde 100 fazlasıyla tahsil ediliyor.

ÜNAL KACIR (İstanbul) – Tamam yani demin sanki farklıymış gibi anladık da, düzeltmek için...

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Hayır, biz kendi alacağımızı konuşuyoruz.

Evet, önergelere geçiyorum:

Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonu Başkanlığına

1/725 esas numaralı Tasarının 9. maddesinin 1. fıkrasında geçen “sekizde birini” ibaresinin “yüzde on beşini” olarak değiştirilmesini arz ederim.

Alim Işık
Kütahya

BAŞKAN – Alim Hocam, buyurun.

ALİM IŞIK (Kütahya) – Sayın Başkanım, teşekkür ediyorum.

Sayın Hükümetin açıklamalarından sonra ve bu tasarıyla yapılan yeni düzenlemenin ardından, artık bu piyasa tüm dünyadaki şirketlere açıldığına göre serbest rekabetin devlet hissesinde de oluşması esası dikkate alınmalı. Onun için bu, şu andaki yüzde 12,5 oranının yüzde 15’e çıkartılmasının doğru olacağını ve hiç olmazsa, yabancı şirketlerin bu alanda tekelleşmesi tehditine karşı devlet hissesinin artırılmasının doğru olacağını düşünüyorum. Bu önerge bu amaçla verilmiştir, takdir komisyonundur.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Hükümet katılıyor mu efendim?

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANLIĞI MÜSTEŞARI METİN KİLCİ -Katılmıyoruz efendim.

BAŞKAN –Hükümetin katılmadığı önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

Diğer önergeyi okutuyorum:

Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan 1/725 esas numaralı kanun tasarısının 9. Maddesinin 1. Fıkrasında bulunan “sekizde birini” ifadesi, “R faktörüne göre” şeklinde değiştirilmiştir.

Ümit Özgümüş
Adana

Osman Aydın
Aydın

Kemal Değirmendereli
Edirne

Mehmet Ali Susam
İzmir

Durdu Özbolat
Kahramanmaraş

Hasan Ören
Manisa

BAŞKAN – Sayın Değirmendereli, buyurun efendim.

KEMAL DEĞİRMENDERELİ (Edirne) – Sayın Başkanım, değerli arkadaşlar, değerli Bakanlık temsilcileri; gerçekten bu yasanın en kritik maddesindeyiz. Şimdi, bu önümüze gelen oran yani ürettiği petrolün sekizde 1’inin devlet hissesi olarak ödenmesi konusu altmış yıl önce yapılan yasada öngörülen bir maddedir, oradan gelmektedir. Şimdi, aradan geçen süre içerisinde gerek teknolojiye değişimler gerekse yapılan keşiflerle, bulunan, bulunamayan petrolle ilgili veya bulunan petrolerin mesela denizlerde yapılan daha detaylı araştırmalarda daha büyük masraflardan belki daha az oran alınabilir. Ama petrol fiyatının artışına, petrol yatağının verimliliğine göre bir parametreyle bunu değerlendirsek, bu sekizde 1’e sıkıştırıp kalmayıp, yatırımcının da risklerini göz önüne alan yani hem devletin hem yatırımcının karşılıklı kazanacakları, kazan kazan ilkesiyle hareket etmemizin, bu devlet hissesini belirlememizin önemli olacağını ifade ediyorum.

Zira, biraz önce sorduk “Devlet hisseleri nedir?” diye. İşte, “Irak’ta yüzde 15.” dendi, “Kolombiya’da 8 ile 25 arasında değişen oranlar var, Cezayir’de 20.” dendi. Ben de devam ediyorum bilgilendirmek için arkadaşları. Gerçekten bunu bilmemiz ve ona göre karar vermemiz gerekiyor. Yani ben bu kanunu yaparken çok büyük sorumluluk hissediyordum kendimde. Gelecek kuşaklara karşı da ben bütün arkadaşlarımızın bu sorumluluğu hissettiğini düşünüyorum. Bütün komisyon üyelerimizin samimiyetinden, içtenliğinden en küçük bir şeyim yok ama mesele, bunu en iyi şekilde anlamamıza bağlı olarak karar verebiliriz. Bakın, şimdi, mesela bizde yüzde 8 olarak öngördüğümüz oran Amerika’da yüzde 16, 17 civarında. Ürdün’de yüzde 40, Gürcistan’da yüzde 40, Venezuela’da yüzde 20-25 arasında. Yani her ülkede hem sabit olmamakla beraber hem de bu rakamların, 12,5 gibi rakamın üstünde değerler de var.

Şimdi, bu “R faktörü” nedir arkadaşlar? Yani bunu teknik olarak şeylerimiz daha iyi bilecek ama “R faktörü” kısaca, toplam gelirin toplam gidere oranı. Yani ne kazanmış? 150 lira kazanmış şey, 150 liralık bir gelir elde etmiş, 100 liralık da gider elde etmiş, R faktörü 1,5. Yani R faktörü 1,5 olduğunda da yani bunun arkası da var yani bu pay 1,5 olduğunda 15 ile 30 arasında olabiliyor. Mesela bu bir ölçü. Yani tamam, yatırımcı geldi, yatırımını yaptı; ona bir şey demiyoruz. Yani 150 liralık gelire karşılık 150 liralık masraf yaptırırsa ona göre devlet hissesini ödesin.

Yani bu konu hakikaten çok önemli bir konu. Yani altmış yıl önceki şeyle, o dönemin gerekleriyle yazılmış bir yasayla aynı doğrultuda hareket etmek günümüzün ihtiyaçlarını karşılamıyor diye... Ve bu öneri yatırımcıyı da mağdur etmeyecek bir öneridir. Zira, mesela söz ettiğimiz denizlerde yapılan yatırımların yüksek olmasından dolayı, buradan elde edilecek petrolde belki daha az, sekizde 1'in de altında, 12,5'un da altında bir devlet hissesi tahakkuk edebilecektir. Yani bunu gelin, değerli arkadaşlar, hep beraber sabit bir rakama kısıtlamayalım. Hep söylüyor... Hem ülkelerin özellikleri, kendi ülkemizin jeolojik farklılıkları da böyle bir esnekliğe gerek duyulmasını göstermektedir. Bu nedenle, bunun değerlendirilip 1/8 hissenin belirli oranlar dâhilinde esnek bir şekle dönüştürülmesi ülke menfaatlerimiz açısından uygun olacaktır.

BAŞKAN – Sayın Hükûmet, buyurun.

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANLIĞI MÜSTEŞARI METİN KİLCİ – Sayın Başkanım, sayın komisyon üyeleri; Sayın Vekilimin söylediği çok doğru bir şey var, bunun bir sabit rakam olması yerine değişken bir rakam olması tercih edilebilirdi ancak ülkemiz bir petrol ülkesi değil. Petrol ülkesi bir ülke olsaydık, örneğin Libya'nın sahip olduğu petrol kaynaklarına veya Irak'ın sahip olduğu petrol kaynaklarına sahip olsaydık bunun değişken olarak kuyu başında, her bir ruhsat için değişen oranlarda tahsil edilmesi kadar doğal bir şey olamazdı. Bizim bu kanundaki en temel amaçlarımızdan bir tanesi aramayı teşvik etmek ve mümkün olduğu kadar eğer var ise bütün kaynaklarımızı değerlendirebilmektir.

Yüzde 12,5 oranı da aslında çok cömert bir oran da değil yani devlet adına oldukça iyi bir oran. Keşke bu birazcık daha düşük olsaydı da daha fazla üretim teşviki sağlanabilseydi diye de düşünülebilir. Biz bu oranın adil bir oran olduğunu düşünüyoruz. Diğer ülkelerde, örneğin Türkiye Petrolleri Anonim Ortaklığının Kazakistan'da, Azerbaycan'da, Irak'ta, Libya'da, Güney Amerika'da birçok ruhsatı var, çalışmalar yapıyor. Buralarda bu oranın çok altında paylar karşılığında çalışıyor. Dolayısıyla bizim oranımızın yeterli olduğunu düşünüyoruz.

Bir diğer faktör ise... R faktörü şunu ifade ediyor: Yatırımcı petrol çıkartmak için katlandığı maliyetleri geri aldıktan sonra ödemeye başlasın diye bir tür netleştirme işlemidir. Bu da uygulanabilir bir yöntem. Ama biz petrol çıkmaya başladığı andan itibaren hissemizi almak istiyoruz. Bu kanunun mantığı da buna göre düzenlenmiş durumda ama dediğim gibi şartlarımız çok farklı olsaydı çok da farklı uluslararası yöntemler kullanmamız mümkün olabilirdi.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Önergeye katılıyor musunuz?

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANLIĞI MÜSTEŞARI METİN KİLCİ – Katılmıyoruz efendim.

BAŞKAN - Hükûmetin katılmadığı önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

Diğer önergeyi okutuyorum:

Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonu Başkanlığına

1/725 esas numaralı Tasarının 9. Maddesinin 2. fıkrasında bulunan geçen “beş ABD cent” ibaresinin “üç ABD cent” olarak değiştirilmesini arz ederim.

Alim Işık

Kütahya

BAŞKAN – Hocam, buyurun.

ALİM IŞIK (Kütahya) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Biraz önce Sayın Müsteşarın da sorumuz üzerine verdiği cevapta, bu belli gravitenin altındaki alanlardan petrolün çıkartılması amacıyla teşvik amaçlı bir düzenlemenin buraya yerleştirildiği anlaşılmaktadır. Ancak, bu düzenlemede, söz konusu hissedeki düşüş miktarının, “beş ABD cent karşılığı”nın “üç ABD cent” olması hâlinde devletin kaybı daha az olacaktır. Bir teşviktir, fakat bu orandaki bir teşvikin önergedeki miktara çekilmesinin daha doğru olduğunu düşünüyorum.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Aynı önerge üzerine mi Sayın Susam?

MEHMET ALİ SUSAM (İzmir) – Evet, aynı önerge üzerine.

BAŞKAN – Buyurun.

MEHMET ALİ SUSAM (İzmir) – Şimdi, arkadaşlar, az önce aslında Kemal Bey, bu ülkede bu kanunla yapılmak istenen çok önemli bir konuya bilimsel bir formülasyon getirmeye çalıştı. Hem Bakanlık diyor ki: “Bu ülke petrol ülkesi değildir. Bu ülkede kuyu açmak maliyetlidir. Bu ülkede yatırımcı bulmakta zorlanıyoruz.” Ki bakan dedi ki: “Yani ben ne sunumlar yapıyorum, buraya yatırımcı getiremiyorum. Çok zor bize yatırımcı getirmek.” diye söyledi. Ama bizim devlet hissesi almada, çok objektif ve yatırımcıyı teşvik eden bir kriterle fiyatlandırma ve devlet hissesinin alınması konusunda getirdiğimiz öneriyi Sayın Müsteşar çok basit bir ifadeyle şöyle dedi: “Ya bu yüzde 12,5 küçük bir şey değildir, bu bizim ülkemizde iyi bir rakamdır devlet hissesi için.” Burada madem yatırımcıyı teşvik etmek, bu ülkede daha çok kuyu açmak, zor alanlardan petrol çıkarmak, petrol rezervimizin tümünü işler hâle getirmek konusunda çok ciddi bir çalışma yapmak gerekiyorsa bunu yapın. Bu anlamıyla, neden bu objektif kararı ve kriteri yapmıyorsunuz? Ya yarın çıkarsa. Diyelim ki Trakya’da veya Adıyaman’da çok kolay alanda çok rahat bir petrol çıktığında sekizde 1 oranının yani yüzde 12,5’un çok düşük olduğu belli. Bakın, bugün diyorsunuz ki: “Türk petroleri 15 ile 25 dolar arasında maliyet yapıyor.” Yani bu anlamıyla, kolay alanlarda da yatırımla kazancın birbiriyle denkleştirilmesi anlamında doğru bir formülasyona sıcak bakması Bakanlığın, bu ülkede teşvik etmek istediği yatırımcı açısından da önemlidir. Biz bu anlamıyla konuya böyle bir perspektif koymak gerektiğini düşünüyoruz. Bu, günümüzde çağdaş yöntemlerden bir tanesi, aramayı teşvik eden ve devlet hissesinde modern bir anlayışı teşvik eden bir formülasyon. Tüm bunları düzenlemek için burada tüm arkadaşlarımız. Alim Bey de bu anlamıyla... Devletin ve yatırımcının birlikte düşünüldüğü ama objektif olan bir anlayışı hayata geçirmeye çalışıyoruz. Önergelerimize bu gözle bakılmasını ve bu gözle irdelenmesini tavsiye ederim. Burada getirilen formülasyon aslında bugüne kadar hiç kimsenin bu görüşmeler sırasında tartışmadığı ama piyasanın ihtiyacından doğan doğru bir formülasyondur. Bu anlamıyla, Bakanlığın bu gözle bakması gerekmektedir. Bu konuda daha ikna edici bilgileri önümüze koymalarına ihtiyaç vardır.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Buyurun.

ORHAN KARASAYAR (Hatay) – Sayın Başkanım, ben de bu konuda şöyle bir düzenleme yapılmasında fayda olacağına inanıyorum: Şimdi, bir sahada petrol çıkarırsınız, bir varil petrolün maliyeti 10 birim olursa, bir sahada çıkardığımız petrolün maliyeti de 5 birimdir. Şimdi, 10 birim mal edenle, 5 birim mal edenden aynı payı almak bence biraz haksızlık olur. Gerekirse bazı yerlerde o 8 birimi düşürelim. Eğer şartlar zorsa onu 1’e düşürelim, 2’ye düşürelim ama adam kolay ortamda çok kârlı bir iş yapıyorsa o 8’i de daha da yükseltelim. Yani bunu belirleyebilecek bir sabit kriter yakalanabilir mi, bir de o var. Eğer öyle bir durum olursa yani çok rahat şartlarda çalışan fazla versin ama adam zarar edecekse yüzde 8’in de altında alalım gerekirse, yüzde 3 olsun.

Teşekkür ediyorum Sayın Başkanım.

BAŞKAN – Sayın Değirmendereli, son söz...

KEMAL DEĞİRMENDERELİ (Edirne) – Ben arkadaşımıza teşekkür ederim. Hakikaten arkadaşlar, ben üzülüyorum. Yani bizim çalışma motivasyonumuz da kırılıyor açıkçası. Şimdi, burada en kritik maddede yani “Tamamdır.” deyip geçiyoruz. E, o zaman ne yani bundan sonraki konuşmanın... Bir de vergi konusu var. Yani hiçbir anlamı yok arkadaşlar. Yani lütfen, iktidar partisinden arkadaşlar da samimiyetle görüşlerini belirtsinler, samimiyetle katkı koysunlar. Yani ben, herkesin burada halkımız için, gelecek nesiller için en iyi çözümü üretmek için gayret sarf ettiğini düşünüyorum ama bu kritik madde arkadaşlar. Yani herkes “Tamam arkadaş.” desin, eyvallah. Ama biz çalışıyoruz, geliyoruz yani o zaman kıymeti yok. Başkanım, yani bu yaptığımız toplantının da bir kıymetiharbiyesi olmuyor. Üzgünüm, üzgünüm ama lütfen bu gerçekçi olan değerlendirmeleri, iktidar partisindeki arkadaşların da düşüncelerini net olarak ortaya koyup... Eğer biz yanlışsak eyvallah ama bir de gerçeklikler var, dünyanın gidişatı var. Bak, ne kadar güzel söylediniz. Yani bugün petrol 20 dolar, petrol 120 dolar, petrol 150 dolar, petrol yarın 200 dolar. Yani 25 dolara söz gelimi mal ediyoruz bugün, yarın 200 dolar olacak şey... Ama o gelişmeyle ilgili aradaki imkânlardan benim halkımın da faydalanması gerekiyor. Yani ben, lütfen, rica ediyorum arkadaşlarımızdan da, bu hassasiyetleri lütfen ortaya koysunlar.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Sayın Işık, buyurun efendim.

ALİM IŞIK (Kütahya) – Sayın Başkan, teşekkür ediyorum. Tekrar söz almak zorunda hissettim kendimi.

Şimdi, bu konu gerçekten çok önemli bir konu. Kaldı ki aynı Hükûmetin daha önce çıkardığı ama bir şekilde Sayın Cumhurbaşkanlığı tarafından yürürlüğe konulmayan 5574 sayılı kanunda aynı maddede kademeli bir devlet hissesi öngörülmüş. Şimdi, o günden bugüne ne değişti de bu hâle gelindi ve yabancı şirketlere açılacak sahalarda devlet hissesinden vazgeçiliyor? Bunun iyi açıklanması lazım. Yani bu maddeyi geçiştirerek bu tasarıyı görüşemeyiz.

BAŞKAN – Soruyu bir daha alabilir miyiz Sayın Işık?

ALİM IŞIK (Kütahya) – 5574 sayılı tasarıda -yayınlanmadığı için tasarı olarak değerlendireyim- bu maddeyle ilgili, yine önceki hükûmetler döneminde yapılan önerinin hiç yer almasının, bunun aksine aşağıya doğru çekilen bir devlet hissesi ödeme usulünün getirilmesinin açıklanması lazım. Şimdi, bunu beş yıl önce siz yaptınız. Sayın Cumhurbaşkanlığı da bu maddeyle ilgili herhangi bir şerh koymamış, o gün için kabul edilmiş. Bugün niye vazgeçildi? Veto ettiyse bu vetonun gerekçesi neydi? Burada nasıl düzeltildi?

Bu konu önemli, bu konuyla ilgili ciddi bir çalışma yapılması gerektiğini düşünüyorum.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Peki, cevap alalım.

Sayın Zeybekçi, buyurun.

NİHAT ZEYBEKÇİ (Denizli) – Sayın Başkanım, teşekkür ediyorum.

Biraz önceki -gerçi o madde geçti ama- bu devlet hissesiyle ilgili R faktörünün tekraren değerlendirilmesi, bence önerge sahibi arkadaşımızın bu formülü daha detaylı bir şekilde anlatmasında -takdirlerinizdir tabii de- ya ara vererek konuşmada veyahut da yeniden bunu değerlendirmede fayda olduğuna inanıyorum.

BAŞKAN – Evet, teşekkür ederim.

Sayın Kacır, buyurun.

ÜNAL KACIR (İstanbul) – Efendim, az önce Sayın Işık'ın söylemiş olduğu ve Cumhurbaşkanlığı tarafından geri iade edilen yasayla ilgili ben o günkü Meclis konuşmalarını hatırlıyorum. Türkiye'de kaynaklarımızın yabancılara peşkeş çekildiğini ifade ediyordu muhalefet o zaman. Bu, işte, denizlerde aramanın zorluğu, derinden çıkarılmasının zorluğu, bütün bunlar dikkate alınarak bu yüzde 12,5 çeşitli şekilde kademelendirilmişti. Ama o zaman bununla karşılaştık. "Ne yapıyorsunuz, ne ediyorsunuz, peşkeş çekiyor..." O sıralarda da Irak'ta da petrol yasası görüşülüyordu tesadüf, vay işte "Irak'la farkımız ne? İşte, Amerika'nın baskısıyla orada bir yasa çıkıyor, burada bir baskı yapılıyor, burada da siz mi çıkarıyorsunuz? Kaynaklarımızı peşkeş çekeceksiniz." falan filan, müthiş bir tepki aldık. Şimdi, burada, yeni sistemle, yani Hükûmetimizin getirmiş olduğu tasarıda, burada sadece gravite konusunda bir teşvik veriliyor. Ben şunu anlayamıyorum: Arkadaşlarımız bir yandan teşvikin daraltılmasını istiyorlar, bir yandan genişletilmesini istiyorlar. Siz genişletilmesini istiyorsunuz, beyefendi daraltılmasını istiyor, biz de orta yolda gidiyoruz demektir.

ALİM IŞIK (Kütahya) – Sizinki orta yol değil ki. Her zaman orta yol doğru yol olmayabilir Sayın Kacır.

ÜNAL KACIR (İstanbul) – Dün de söyledim değerli arkadaşlar, Türkiye'nin bir yılda tükettiği petrolün 1,5 katı kadar rezervimiz var, hepsi o kadar.

MEHMET ALİ SUSAM (İzmir) - Ya, bu rezerv doğru mu?

ÜNAL KACIR (İstanbul) – Doğru, yanlış...

MEHMET ALİ SUSAM (İzmir) - Araştırma yaptığınızda rezerv konusundaki...

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANLIĞI MÜSTEŞARI METİN KILCI – Rezerv doğru tabii.

MEHMET ALİ SUSAM (İzmir) - Çok net misin yani? Peki, araştırdınız mı, denizdekini araştırdınız mı?

ÜNAL KACIR (İstanbul) – Ben yapmadım ya, ben önümdeki bilgileri konuşuyorum.

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANLIĞI MÜSTEŞARI METİN KILCI – Eğer "rezerv" diyorsak bu bir araştırmaya dayanarak söylenilen bir ifadedir.

MEHMET ALİ SUSAM (İzmir) - Bugün bulduğunuz rezerv mi?

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANLIĞI MÜSTEŞARI METİN KILCI – Tabii, bugün bulduğumuz rezerv.

MEHMET ALİ SUSAM (İzmir) - Yani bu rezervin artma ihtimali yok mu?

ÜNAL KACIR (İstanbul) – Var tabii canım, onun üzerinden konuşuyoruz.

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANLIĞI MÜSTEŞARI METİN KİLCİ – Artma ihtimalinin yüzde kaç olduğunu bilmiyorum ama artma ihtimali var.

MEHMET ALİ SUSAM (İzmir) - Artma ihtimali var. Bilimsel çalışma ve teknolojinin gelişmesiyle rezerv alanları her zaman değişebilir.

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANLIĞI MÜSTEŞARI METİN KİLCİ – Tabii.

BAŞKAN – “Rezerv” derken mevcut rezervden bahsediyor. Olmayan bir şeyi rezerv diye tarif edemez ki.

ÜNAL KACIR (İstanbul) – Değerli arkadaşlar, yani on dokuz yılda çıkarabildiğimiz, yani bugünkü çıkarmayla işte on dokuz yıla yayılmış bu rezervi ancak on dokuz yılda tüketebileceğiz, bulunmuş rezervi. Bulunmuş rezervi on dokuz yılda tüketeceğiz; çıkaracağız ve tüketeceğiz. Yani hani diyor ya arkadaşlar imkân olsa daha çok çıkartsa. E, çıkart, daha çok çıkart. Bir senede çıkart, bir buçuk senede tüketirsin hepsini, ondan sonra paydos eder otururuz.

Burada şimdiden bir korkuya gerek yok. Yani önümüzdeki yirmi yıl içerisinde, otuz kırk yıl içerisinde böyle devasa patlamalar falan -keşke olsa- yani rezervler çıksa, bulunsa bilmem ne de... Yani ortada bir şey yok. Asıl biz ne yaparız ederiz de yani 12,5’u 15’e, 25’e çıkarma şeklinde değil, aynı şekilde muhafaza edip gravite başına verdiğimiz teşviki de azaltmadan... Çünkü zannediyorum burada bir husus daha var, aslında bir yerde teşvik veriyoruz, öbür taraftan da “Kuyu başı fiyat istemiyorum, piyasadaki fiyatı istiyorum.” diyoruz. O verdiğimiz teşviki yani gravitesi düşük olanlara verdiğimiz teşviki yüksek olanlardan âdeta almış oluyoruz geriye ve orada başa baş bir noktaya yaklaşıyoruz, hatta artı 3 milyon gibi bir rakama da ulaşıyoruz gibime geliyor.

ALİM IŞIK (Kütahya) – Yok.

ÜNAL KACIR (İstanbul) – Yoksa cevap versin arkadaşlar.

Yani orada zannediyorum 374 milyon bir teşvik çıkıyor ama öbür taraftan da 3 milyon daha fazla kuyu başı değil de piyasa fiyatından dolayı da almış oluyoruz. Yani burada bir taraftan teşvik verirken öbür taraftan da kuyu başı fiyatı değil piyasa fiyatını alarak aslında teşviki de piyasaya yani...

MEHMET ALİ SUSAM (İzmir) – Vergide adalet, üretimde teşvik; o kadar.

ÜNAL KACIR (İstanbul) – Yani orada işte bir adalet sağlanıyor. Kuyu başı yerine piyasa fiyatını alarak ama gravitesi düşük olanlara da teşvik vererek piyasa yeniden dengelemiş olunuyor.

MEHMET ALİ SUSAM (İzmir) – Bizim düşüncemiz bu Sayın Kacır.

ÜNAL KACIR (İstanbul) – Bizim düşüncemiz de bu.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Teşekkür ederiz efendim.

Sayın Işık, bir ilaveniz mi var efendim? Sonra Hükûmete vereceğim.

ALİM IŞIK (Kütahya) – Sayın Başkanım, şimdi, iki tasarıdaki, önceki 5574 sayılı tasarıdaki kademeli devlet hissesiyle bugünkünde fark nedir? Farkın ne olduğunu biliyorum ama net olarak anlaşılması için...

BAŞKAN – Benim de önümde var, biliyorum.

ALİM IŞIK (Kütahya) – Cumhurbaşkanının ret gerekçelerinde hangi hükümler yer almaktadır? Buna göre bu düzenleme adil midir? Onun cevabını net istiyoruz.

BAŞKAN – Onu alacağım.

Değerli arkadaşlar, daha evvel Cumhurbaşkanı tarafından veto edilen yasada bu kademelendirilmişti. Dolayısıyla bu kademeli şekildeydi ama o dönemki tutanaklara da bakıldığında, hem Cumhuriyet Halk Partisindeki arkadaşlar o dönem tartışılırken, “Efendim, bu kademeli olmaz, bu sabit olsun, sabit bir rakam üzerine gidilsin.” diye... Dolayısıyla, Köşk’te de Sayın Cumhurbaşkanının “Bu konuyu veto gerekçelerinin içerisinde koyup bunu sabitleştirin.” diye Köşk’ten veto yiyen maddelerden bir tanesi. Dolayısıyla, ben – hani rezerv diyorsunuz ya- Komisyonun rezervinde olan bu tartışmaları size ölçü olarak söyledim ve Hükûmete söz veriyorum. Bu konuyla ilgili eski hazırlandığınız metinden neden döndünüz, sabit hâle geldiniz? Burada bir kaybımız var mı? Bunların cevaplarını alalım.

Buyurun efendim.

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANLIĞI MÜSTEŞARI METİN KİLCİ – Sayın Başkanım, sizin de ifade ettiğiniz gibi, önceki veto edilen kanunda bu kademeli bir yöntemdi. Dolayısıyla, bunun sabit olmasının daha uygun olduğunu düşünerek bunu böyle yaptık. Kaldı ki “Burada bir kayıp var mı?” denildiğinde, orada kademeli yöntemde ulaşılan maksimum miktar yüzde 12’ydi.

Burada sabitlenen miktar yüzde 12,5; 1/8 . Karmaşık bir düzenlemesi vardı. Sayın Cumhurbaşkanımız o zaman gerekçeleriyle ifade etti bütün bunları. Biz bu maddenin bu hâliyle inkişaf etmiş olduğunu düşünüyoruz. Söyleyeceklerim bunlar efendim.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Önergeye katılıyor musunuz?

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANLIĞI MÜSTEŞARI METİN KILCI – Önergeye katılmıyoruz efendim.

BAŞKAN – Hükûmetin katılmadığı önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

Bir diğer önergeyi okutuyorum:

Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan 1/725 esas numaralı kanun tasarısının 9. Maddesinin 2. Fıkrasında bulunan “beş yılda” ifadesi, “üç yılda” şeklinde değiştirilmiştir.

Ümit Özgümüş

Adana

Osman Aydın

Aydın

Kemal Değirmendereli

Edirne

Mehmet Ali Susam

İzmir

Durdu Özbolat

Kahramanmaraş

Hasan Ören

Manisa

BAŞKAN – Sayın Aydın, buyurun efendim.

OSMAN AYDIN (Aydın) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Burada hedeflediğimiz şey şu: Bu bir teşvik maddesi. Yani çıkartılması zor olan, gravitesi düşük petrolerin devreye alınabilmesi için verilen bir teşvikin Bakanlar Kurulu tarafından değerlendirilmesi. Petrol piyasasının ne kadar oynak ve zikzaklı olduğunu düşündüğümüz takdirde, bu maddenin “beş yıl” içinde değil, Bakanlar Kurulu tarafından, bu teşvik miktarının “üç yıl” içinde değerlendirilmesi, üç yıla çekilmesi bu piyasa şartlarında daha etkin bir teşvik olarak uygulanmasını sağlayacağı kanısından dolayı bunun değerlendirme süresinin üç yıla çekilmesinin uygun olduğunu düşündüğümüz için bu önergeyi verdik.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Hükûmet katılıyor mu efendim?

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANLIĞI MÜSTEŞARI METİN KILCI – Katılmıyoruz efendim.

BAŞKAN – Hükûmetin katılmadığı önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

Başka önerge yoktur.

9'uncu maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

10'uncu maddeyi okutuyorum:

Yüzey ve su hakları

MADDE 10- (1) Petrol hakkı sahibi; arama veya işletme ruhsatında veya civarında petrol işlemi için gerekli arazinin kullanma hakkını, arazi özel mülkiyet konusu ise anlaşma, anlaşmazlık durumunda kamulaştırma yoluyla, arazi Hazineye ait veya Devletin hüküm ve tasarrufu altında ise Maliye Bakanlığından bedeli karşılığında kiralamak, irtifak hakkı tesis etmek veya kullanma izni almak ve ruhsatına kaydedilmek suretiyle elde edebilir. Anlaşmaya dayanan kullanma hakkı üç yıldan fazla sürdüğü takdirde özel mülkiyet konusu arazinin kamulaştırılması, arazi sahibi veya petrol hakkı sahibi tarafından istenebilir.

(2) Kamu yararı niteliğindeki kamulaştırma kararı, talep üzerine Bakanlıkça verilir. İşlemler 4/11/1983 tarihli ve 2942 sayılı Kamulaştırma Kanunu hükümleri çerçevesinde yapılır. Aynı Kanunun 27 nci maddesi hükümlerine göre acele kamulaştırma yapılabilir.

Kamulaştırılan arazinin mülkiyeti Hazineye, kullanma hakkı kamulaştırma bedelini ödeyen petrol hakkı sahibine ait olur. Bu durumda, Maliye Bakanlığı tarafından petrol hakkı sahibi lehine bedelsiz olarak ve ruhsat süresi kadar irtifak hakkı tesis edilir. Bu

madde hükümleri çerçevesinde elde edilen kullanma hakları arama ve işletme ruhsatının parçası olarak ruhsat süresince devam eder. Arama ve işletme ruhsatı iptal edilirse kamulaştırma bedeli iade edilmez.

(3) Arayıcı veya işletmeci, arama veya işletme ruhsatı içindeki ve civarındaki arazide, üzerindeki kullanma hakkını almak ve diğer kanunların hükümlerine uyma şartları ile sondaj dahil çeşitli yöntemlerle su aramak ve bulunan suları kullanmak, mevcut suların kendi işlemleri için gerekli miktarını, başkalarının bu su üzerindeki haklarına tecavüz etmeden, kullanmak hakkına sahiptir.

(4) Faaliyet sahibi petrol arama ve çıkarma faaliyetleri sırasında yüzey, yeraltı, kıyı ve deniz sularının miktar ve kalite olarak korunması için her türlü etüt, inceleme, araştırma projesini yapmak, gerekli tedbirleri almak ve uygulamakla mükelleftir.

(5) 31/8/1956 tarihli ve 6831 sayılı Orman Kanununa göre orman sayılan yerlerdeki ve milli parklardaki ruhsat ve izin alanlarında, ilgili mevzuata göre izin almak ve bedelleri ödemek suretiyle petrol arama ve işletme faaliyetleri yapılabilir.

(6) Arayıcı veya işletmecinin petrol hakkı sahibi olduğu arama veya işletme ruhsatının bir başka arama veya işletme ruhsatı ile komşu olduğu durumlarda, kendi ruhsatı ile komşu ruhsat arasındaki sınır çizgisine hangi mesafeden itibaren petrol işlemi yapabileceğine ilişkin usul ve esaslar yönetmelikle düzenlenir.

BAŞKAN – 10’uncu maddenin geneli üzerinde Alim Hocam, buyurun.

ALİM IŞIK (Kütahya) – Sayın Başkanım, teşekkür ediyorum.

Bu konu da çok önemli konulardan birisi. Artık ülkemizde ve dünyada su da en az petrol kadar önemli bir varlık olduğuna göre, mevcut uygulamada yüzey ve su hakları konusunda hangi sıkıntılar yaşandı veya yaşanmakta? Bu düzenlemeyle hangi sorunları çözeceğiz? Bu işin denetimi nasıl yapılacak? Özellikle denetimle ilgili hükümlerin önceki kanunda yer almasına rağmen burada yer almasının sebebini öğrenmek istiyorum. Bu konuda geniş bir açıklama yaparlarsa sevinirim.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Kanunun şeyinde bir genel açıklama isteyeceğim Hükûmetten...

Sayın Değirmendereli...

KEMAL DEĞİRMENDERELİ (Edirne) – Burada (3)’üncü bentte “...sondaj dâhil çeşitli yöntemlerle su aramak ve bulunan suları kullanmak, mevcut suların kendi işlemleri için gerekli miktarını, başkalarının bu su üzerindeki haklarına tecavüz etmeden, kullanmak hakkına sahiptir.” deniyor.

Yani, burada, biz petrol, doğal gazın yanında çok resmî olarak ifade edilmeyen kaya gazı üretimi de bu kapsama girecek ve kaya gazı üretiminde olağanüstü su tüketimi var. Yani küçücük bir çiftçi vatandaşın bile su kuyusuna saat takılıyor artık, DSİ bunu kontrol ediyor ve kontörü kadar su kullanabiliyor. Yani devasa su tüketimleri için, Çevre Bakanlığı, DSİ gibi kurumların denetimi ve sorumluluğundan söz edilmemiş burada. Bunu bir eksiklik olarak görmüyor mu acaba Sayın Bakanlığımız?

BAŞKAN – Peki, teşekkür ederim.

Ömer Bey, buyurun efendim.

ÖMER SELVİ (Niğde) – Teşekkür ediyorum.

10’uncu maddenin (1)’inci fıkrasının son cümlesinde “Anlaşmaya dayanan kullanma hakkı üç yıldan fazla sürdüğü takdirde özel mülkiyet konusu arazinin kamulaştırılması, arazi sahibi veya petrol hakkı sahibi tarafından istenebilir.” Arama ruhsatı, işletme ruhsatıdır zaten. Arama ruhsatı, biliyorsunuz, karalarda beş yıldır, denizlerde sekiz yıl. İşletme ruhsatı da yirmi yılla başlıyor. Her hâlükârda üç yıl kısa bir süre. Yani burada bu neden konuldu? Şu mu olmak istiyor? Üç yıl sonra mı isteyebilecekler yani başta da arama ruhsatı veya işletme ruhsatı, aramada veya işletmede üç yıl geçti, üç yıl geçtikten sonra mı böyle bir talepte bulunabilirler gibi bir durum söz konusu?

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Sayın Hükûmet, buyurun.

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANLIĞI MÜSTEŞARI METİN KİLCİ – Son sorudan başlayayım. Anlaşmaya dayanan kullanma hakkının üç yıldan fazla sürmesi hâlinde kamulaştırma istenebilir. Aslen kamulaştırma yapma ihtiyacının tam olarak ortaya çıkması için belli bir zaman aralığı vermek maksadıyla bu üç yıllık dönem konuldu. Yoksa, ruhsat alındığında da direkt kamulaştırma söz konusu olabilirdi fıkranın üst kısımlarında. Burada bir kamulaştırma ihtiyacının hem arazi sahibinin hem de yatırımcının karşılıklı anlaşmasıyla belli bir zaman ertelenmesi, işin daha makul anlaşılabilmesi için üç yıllık bir süre öngörüldü.

ÖMER SELVİ (Niğde) – Üç yıl sonunda devam edebilirler.

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANLIĞI MÜSTEŞARI METİN KİLCİ – Kullanım hakkıyla anlaşma çerçevesinde devam edebilirler. Anlaşma olmadığı takdirde ise kamulaştırma talebiyle Bakanlığa gelebilirler.

Bu kaya gazı ve su tüketimiyle ilgili Sayın Değirmendereli'nin soruları hakkında da kısaca açıklamada bulunmak istiyorum. Tabii, burada petrol üretim faaliyeti için bir su ihtiyacı söz konusu olacaktır. Burada başkalarının su kullanım hakkına tecavüz edilmeyeceği de kanunla hüküm altına alınmaktadır. Diğer taraftan suyun çıkartılmasına ilişkin düzenlemelerde ise Çevre ve Orman Bakanlığımızın ve diğer mevzuatın gereklerinin yerine getirilmesi zaten kaçınılmaz. Yani o mevzuatta bir istisna söz konusu değildir. İnşallah büyük miktarlarda kaya gazı rezervlerine ulaştığımızda da yeteri kadar su bulabiliriz diye ümit ediyorum.

BAŞKAN – Suyun denetimi DSI'de o zaman.

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANLIĞI MÜSTEŞARI METİN KİLCİ – Tabii, suyla ilgili bütün mevzuat ne varsa o geçerlidir. Orada bir istisna tanımlamadık bu kanunla.

BAŞKAN – Teşekkür ederiz.

Madde üzerinde önergeler vardır, okutup işleme alacağım.

Sanayi, Ticaret, Enerji ve Tabii Kaynaklar, Bilim ve Teknoloji Komisyonu Başkanlığına

1/725 esas numaralı tasarinin 10. maddesinin 1. fıkrasında geçen “üç yıldan” ibaresinin “beş yıldan” olarak değiştirilmesini arz ederim.

Alim Işık

Kütahya

BAŞKAN – Hocam, gerekçe mi, görüşecek misiniz?

Buyurun.

ALİM IŞIK (Kütahya) – Sayın Başkan, teşekkür ediyorum.

Biraz önce Sayın Selvi'nin de ifade ettiği gibi, üç yıl kısa bir süre, en azından bunun beş yıl gibi bir süreye çekilerek makul bir düzeye getirilmesinin daha doğru olduğunu düşünüyoruz. Aksi takdirde üç yıl sonra her hak sahibi, bulunduğu yerin kamulaştırma talebiyle de karşı karşıya kalabilir. Bunun bir beş yıl gibi makul bir süreye çekilmesinin doğru olacağını düşünüyoruz.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Burada Sayın Işık'a katkı sağlamak adına “petrol hakkı sahibi tarafından istenebilir” diye yumuşak bir ifade var. Tahmin ediyorum yönetmelikle bunlar zaten düzelebilir. Önü açık bunun aslında.

Sayın Hükümet, önergeye katılıyor musunuz?

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANLIĞI MÜSTEŞARI METİN KİLCİ – Katılmıyoruz efendim.

BAŞKAN – Hükümetin katılmadığı önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

Diğer önergeyi okutuyorum:

Sanayi, Ticaret, Enerji ve Tabii Kaynaklar, Bilim ve Teknoloji Komisyonu Başkanlığına

1/725 esas numaralı tasarinin 10. maddesinin (2). fıkrasında geçen “acele kamulaştırma” ibaresinin madde metninden çıkartılmasını, (4). fıkrasına ise aşağıdaki cümlelerin eklenmesini arz ederim.

“Bu alanda yapılacak faaliyetler Bakanlar Kurulu tarafından çıkarılan yönetmelik hükümleri çerçevesinde DSI ve Bakanlıkça denetlenir.”

Alim Işık

Kütahya

BAŞKAN – Hocam, buyurun.

ALİM IŞIK (Kütahya) – Sayın Başkanım, bu önergede acele kamulaştırma yapılmasıyla ilgili hükmün doğru olmadığı varsayımından hareketle bu ibarenin çıkartılması öngörülmüştür. Aynı kanunun 27'nci maddesi hükümlerine göre zaten kamulaştırmanın nasıl yapılacağı o kanunda var. Acele kamulaştırmadan kasıt nedir, ne kadar acele? Onun için, buna niye ihtiyaç duyuldu, onu bilmiyorum. Bunun çıkartılması gerektiğini düşünüyorum.

Bir de, su kullanımının, hak sahibi tarafından kullanılacak suyun kontrolünün, çevreye zarar verip vermediğinin mutlaka denetlenmesi lazım. Yani, biz, önümüzdeki günlerde en az petrol kadar suya da daha fazla ihtiyaç duyacağız ve bunun bir denetim hükmünün burada mutlaka yer alması gerekiyor. Aksi takdirde, biraz önce Sayın Müsteşarın işaret ettiği gibi tüm haklar DSI'ye... Böyle bir hüküm yok burada. Dolayısıyla onun bu tasarıda yer almasının daha doğru olduğunu düşünüyoruz. Takdir Komisyonundur.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Burada da hiç olmazsa DSI'ye bir atıfta bulunabilir miyiz, gerek var mı?

Buyurun Sayın Hükümet.

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANLIĞI MÜSTEŞARI METİN KİLCİ – Efendim, acele kamulaştırma, Kamulaştırma Kanunu'ndaki bir ifade. Kamulaştırma Kanunu'nda bazı durumlarda acele kamulaştırma ihtiyacı olabilir. Dolayısıyla bunun muhafaza edilmesi gerekiyor.

DSI'ye veyahut da herhangi başka bir mevzuata atıf yapmanın gerekli olmadığını düşünüyoruz. Onlar da Türkiye Cumhuriyeti'nin kanunlarıdır. Onları da yerine getirmek zorundayız.

BAŞKAN – Oraya tabi zaten.

Katılıyor musunuz önergeye?

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANLIĞI MÜSTEŞARI METİN KİLCİ – Katılmıyoruz efendim.

BAŞKAN – Hükümetin katılmadığı önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

Diğer önergeyi okutuyorum:

Sanayi, Ticaret, Enerji ve Tabii Kaynaklar, Bilim ve Teknoloji Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan 1/725 esas numaralı kanun tasarısının 10. Maddesinin 4. Fıkrası'nın sonuna aşağıdaki ifade eklenmiştir.

"Geleneksel olmayan yöntemlerle faaliyet gösterenler, faaliyetlerinin içme suları açısından tehdit oluşturma olasılığına tedbiren Çevre Bakanlığı ve DSI'nin onayına tabidir."

Ümit Özgümüş

Osman Aydın

Kemal Değirmendereli

Adana

Aydın

Edirne

Mehmet Ali Susam

Durdu Özbolat

Hasan Ören

İzmir

Kahramanmaraş

Manisa

BAŞKAN – Sayın Değirmendereli...

KEMAL DEĞİRMENDERELİ (Edirne) – Sayın Başkan, değerli arkadaşlar; bu da gerçekten kritik önemde bir madde. Yani her ne kadar Sayın Müsteşarımız "Evet, DSI'nin sorumlu olduğu yasalar geçerlidir." dese de, şimdi bu kaya gazı üretiminde birincisi olağanüstü su tüketimi olduğu gibi, bir de kimyasalları içermesinden dolayı yer altı sularını kirlileme konusunda etkin bir durum ortaya çıkıyor ve bu konu da çok eleştirilen bir konu. Kaya gazı yeni geliyor ancak çevre kirliliği yarattığı, özellikle su varlıklarını tehdit ettiği bu üretim yönteminin anlamında da çok ciddi tartışmalar var ve bunun da Amerika'da ağırlıklı olarak kaya gazı üretiminin yerleşim bölgelerinden, yer altı sularının kullanımda olmadığı bölgelerde yapıldığı bilgisini almaktayız.

Elbette böyle bir enerji kaynağımız varsa bundan faydalanmalıyız ama bununla ilgili önlemlerin alınması konusunda yani Çevre Bakanlığı ve DSI'nin onayının istenmesi bu yasada bağlayıcı bir konu olması açısından önem oluşturmaktadır diye düşünüyorum.

Hep konuştuğumuz bir konu zaten. Evet, onlar da onaylamalı. Siz de biraz önce söz ettiniz. Yani böyle bir konuya arkadaşların desteğini bekliyoruz.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Sayın Hükümet, buyurun.

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANLIĞI MÜSTEŞARI METİN KİLCİ – Sayın Başkanım, tasarının 17'nci maddesinde "diğer kurumlardan alınacak izinler" başlığı altında yapılan düzenlemede başka bir kamu kurum ve kuruluşunun yetki alanına giren bir hususu içeriyorsa, başvuru hakkında karar alınmadan önce ilgili kamu kurum ve kuruluşunun izni alınır diye ifade edilmiştir. Aslında bu ifade olmaksızın da zaten o konuların mevzuata tabiliği söz konusudur.

BAŞKAN – Amaç hasıl olmuştur, 17'nci maddede.

Önergeye katılıyor musunuz?

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANLIĞI MÜSTEŞARI METİN KİLCİ – Katılmıyoruz efendim.

BAŞKAN – Hükûmetin katılmadığı önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

Diğer önergeyi okutuyorum:

Sanayi, Ticaret, Enerji ve Tabii Kaynaklar, Bilim ve Teknoloji Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan 1/725 esas numaralı kanun tasarısının 10. Maddesinin 5. Fıkrası'nda bulunan "ve milli parklardaki" ibaresi madde metninden çıkartılmıştır.

Ümit Özgümüş

Osman Aydın

Kemal Değirmendereli

Adana

Aydın

Edirne

Mehmet Ali Susam

Durdu Özbolat

Hasan Ören

İzmir

Kahramanmaraş

Manisa

BAŞKAN – Sayın Susam, buyurun efendim.

MEHMET ALİ SUSAM (İzmir) – Sayın Başkan, Bakanlık bu maddeyle ilgili verilen bütün önergelerde, bu maddeyi hazırlarken koymuş oldukları anlayışı değiştirmemeye ısrarla devam ediyor. Biz burada konuşurken, bu ülkede petrol çıkmasının ve doğal kaynaklarımızın değerlendirilmesi konusunda yatırımcıların teşvik edilmesinin ve bu anlamıyla bu ülkenin ihtiyaç duyduğu tüm çalışmaların yapılmasına destek veriyoruz ama aynı zamanda bu ülkenin bu işleri yaparken çevresinin, doğasının, millî parklarının, su kaynaklarının korunması bizim öncelikli görevlerimiz içerisinde.

Bakın, bir tane haber okuyalım, 28 Ocak 2013 tarihli: "Kazdağlarındaki yangına zehirli suyla müdahale edildi." Kazdağları millî park. Maden Kanunu'nda oralara arama izni ve ruhsatları verdik. Ondan sonra o dağlarda bir daha bulunamayacak, ele geçmeyecek dağlarımızı, millî parklarımızı gerçekten talan eder noktaya geliyoruz. Şimdi bu kanunla da petrol arama içine millî parkları koymuşuz. Ne oldu? Orada yangın zehirli atıklarla su kullanılarak söndürülmeye çalışıldı. Bir daha millî parkların yaratılması, yaşıtılması imkânlarını bulma şansımız var mı? Ama orada çıkacak petrolü alabilecek kaynağımız, paramız var. Yani bu ülke bugün yüzde 5 petrol çıkartıp ekonomisini devam ettirebiliyorsa, yüzde 2 daha petrol çıkartacağım diye bütün millî parklarını heder etme haklarına sahip falan değil.

Su kaynakları... Dünyada 3 tane şey var dedik: Enerji, su, gıda. Yani su kaynaklarını dikkate almadan DSİ'yi devre dışı bırakarak burada öyle şeyler yapıyoruz ki ondan sonra "Yaptığımız, ürküttüğümüz kurbağaya değmiyor." derler ya, bu anlamıyla bunları çok somut şekilde söylüyoruz.

Sayın Bakanlığın da ve Müsteşarın da bu gelen yasayı çıkartayım diye bir derdi olmak yerine, söylediğimiz olumlu önerilerin değerlendirilip Hükûmet olarak bu konunun değişmesine katkı koyması lazım. Çünkü sizin söylediğiniz sözler, sonuç itibarıyla iktidar partisi milletvekili arkadaşlarımızın oylarını etkiliyor. Bu konuda Hükûmet, sadece bir partinin hükûmeti değildir. Siz, Türkiye Cumhuriyeti Hükûmetisiniz. Bu anlamıyla vizyonunuz, Türkiye Cumhuriyeti Hükûmeti olarak herkesin ve bu ülkenin çıkarları konusunda daha objektif önerilere açık olmayı gerektirir.

Bu anlamıyla, bu kanunda bu tür hassasiyetlerimizin dikkate alınması gerekiyor. Millî parklar buradan çıkartılmalıdır. Kesinlikle çıkartılmalıdır.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Sayın Selvi, buyurun.

ÖMER SELVİ (Niğde) – Teşekkür ederim Sayın Başkanım.

Ben önergeyle ilgili değil, bir şey kafama takıldı. Onu hemen ifade edeyim. Bu kamulaştırmayla ilgili üç sene biraz önce ifade ettiğimiz şey. Arama ruhsatı beş sene aldı bir arkadaş petrol hakkı sahibi, 4'üncü senede kamulaştırmayı talep etti petrol hakkı sahibi değil de arazi sahibi. Hâlbuki adam da 5'inci sene sonunda buradan ayrılmak istiyor. Umduğunu bulamadı. Bir sene için bütün kamulaştırma bedelini ödeyecek, o arazi hazineye geçecek ve arama ruhsatı iptal olduğu zaman da kamulaştırma bedelini iade alamayacak. Böyle bir ihtimal de söz konusu. Bunun için burada belki de bir düzenleme yapmak gerekiyor kamulaştırma bedelinin belli bir oranda petrol hakkı sahibine iadesi noktasında. Burada böyle bir şey söz konusu değil, (1)'inci ve (2)'nci fıkralarda.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Şu ifade karşılıyor mu? "Anlaşmaya dayananın kullanma hakkı üç yıldan fazla sürdüğü takdirde özel mülkiyet konusu arazinin kamulaştırılması, arazi sahibi veya petrol hakkı sahibi tarafından istenebilir."

ÖMER SELVİ (Niğde) – İşte, üç yıldan sonra, 4'üncü yılda arazi sahibi istiyor. Kamulaştırmada bedeller biraz daha yüksek oluyor biliyorsunuz.

BAŞKAN – Her ikisi de isteyebilir. Dolayısıyla burada zaten yönetmelikle bu tahmin ediyorum düzelecek. Yönetmelikle tarif edilecek, nasıl olacak, nasıl müracaat edilecek, bunların isteğine kim “evet” veya “hayır” diyecek, izni kim verecek.

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANLIĞI MÜSTEŞARI METİN KİLCİ – Sayın Başkanım, arazi sahibi kamulaştırılmasını istemese dahi, fıkranın üstündeki ifade, kamulaştırma yapılabilir. Kamulaştırma bedelinin geri ödenmesi söz konusu değil. Herhangi bir şekilde söz konusu değil. Üç yıl içerisinde eğer kamulaştırma talep ederse arazi sahibi ya da yatırımcı kamulaştırma bedelini öderse, bu onun riskidir. Herhâlde üç yıl sonra yapacağı kamulaştırmada bir öngörüsüzlükle bir kamulaştırma talep etmesi söz konusu değil. Üç yıl içerisinde bu konuda bir öngörü sahibi olabileceği nokta diye üç yılı öngördük. Değil üç yıl, 1'inci gün kamulaştırma yapsa dahi, hiçbir şey bulamadığı takdirde bu kamulaştırma bedeli onun kaybı olarak kalacaktır.

BAŞKAN – Peki, önergeyle ilgili iki soru: Bir, DSİ devre dışı kalıyor mu?

İkincisi, millî parkların zehirlenebileceği veya zarar göreceğiyle alakalı görüşlerimizi.

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANLIĞI MÜSTEŞARI METİN KİLCİ – Az önce söyledim, DSİ devre dışı kalmıyor. 17'nci maddede DSİ ve diğer bütün kamu kurum ve kuruluşlarının izninin alınacağı hüküm altına alınmıştır.

Millî parkların zarar göreceği kaygısıyla ilgili olarak, yine 22'nci maddede petrol hakkı sahibinin herhangi bir tehlikeli fiile meydan vermemesi ve gerekli çevresel önlemleri alması, almadığı takdirde de bunun karşılığında bir teminat, zarar ve ziyana karşılamak üzere bir teminat mekanizması kuruluyor. Buna ilişkin düzenlemeler yapılıyor.

BAŞKAN – Millî parklarda böyle bir ara yaparken Orman Bakanlığından da izin alması gerekiyor.

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANLIĞI MÜSTEŞARI METİN KİLCİ – Kesinlikle.

MEHMET ALİ SUSAM (İzmir) – Hangi millî parklarda arama yapmaya ihtiyacınız var da böyle bir noktayı koydunuz?

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANLIĞI MÜSTEŞARI METİN KİLCİ – Yani az önce “rezerv” dediniz ya. Yani rezerv miktarını artırmak için belki millî parkların altında da bakmamız gereken yerler olabilecektir. Rezerv ancak bu şekilde artar. Millî parkların altına ya da denizin altına bakarak rezervi artırabiliriz.

BAŞKAN – Peki, önergeye katılıyor musunuz?

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANLIĞI MÜSTEŞARI METİN KİLCİ – Katılmıyoruz efendim.

BAŞKAN – Hükûmetin katılmadığı önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Madde 11'i okutuyorum:

BEŞİNCİ BÖLÜM

Terk, Sahaya İlave, Tesislerin Kaldırılması ve Devredilmesi

Terk, sahaya ilave, tesislerin kaldırılması ve devredilmesi

MADDE 11- (1) Petrol hakkı sahibi, araştırma izni ve arama ruhsatını en az bir ay önceden, işletme ruhsatını ise en az üç ay önceden Genel Müdürlüğe başvurarak ve varsa saha ile ilgili kamu kurum veya kuruluşunu haberdar ederek kısmen veya tamamen terk edebilir. Arama veya işletme ruhsatından doğan haklar, terk edilen kısım için başvuru tarihinde sona erer. Ancak ruhsatın tamamı için taahhüt ettiği iş ve mali yatırım programı terk edilmeyen kısımda aynen uygulanır. Petrol hakkı sahibinin, bu tarihe kadar olan yükümlülükleri yerine getirilmişse, sorumlulukları sona erer.

(2) Genel Müdürlük, başvuru halinde bu Kanun çerçevesinde arama ve işletme ruhsatlarına ilaveler yapabilir. Bu durumda, mevcut programa ilave olarak yeni bir iş programı istenir.

(3) Arama ruhsatlarının ve ekonomik olarak üretimi sona eren işletme ruhsatlarının kullanma hakkının sona ermesinden itibaren altı ay içinde petrol hakkı sahibi tarafından araziden kaldırılmayan herhangi bir taşınır veya taşınmazın mülkiyeti, arazi sahibine intikal eder. Arazi sahibinin arazi üzerindeki herhangi bir malın devrini kabul etmemesi halinde 22 nci maddenin üçüncü ve dördüncü fıkralarındaki hükümler uygulanır.

(4) Üretimi devam eden ancak kullanma hakkı sona eren işletme ruhsatının yeni işletmeciye devri halinde, arazide bulunan yüzey tesislerinin devri hususu kullanma hakkının sona ermesinden üç ay önce devreden ve devralan arasında yapılan anlaşmayla

belirlenir. Anlaşma sağlanamaması durumunda ruhsatta bulunan kullanılabilir tüm yeraltı ve yerüstü tesisleri ruhsat süresinin bitiş tarihinden itibaren hiçbir yükümlülük getirmemek kaydıyla Bakanlığa bedelsiz olarak devredilir. Devre ilişkin usul ve esaslar yönetmelikle düzenlenir.

BAŞKAN – Madde üzerinde...

ALİM IŞIK (Kütahya) – Madde üzerinde bir açıklamada bulunabilir mi Hükûmet?

BAŞKAN – Buyurun.

ALİM IŞIK (Kütahya) – Teşekkür ederim Sayın Başkanım.

Bu konuda bir açıklama ihtiyacı var. Neden bu vergilendirmede bu değişikliğe ihtiyaç duyuldu? Daha önceki tasarıyla ilgili bu hüküm Cumhurbaşkanlığı tarafından nasıl değerlendirilmişti? Bundan sonra özelleşmeye doğru giden bir piyasada bu indirimin etkisi ne olacak? Bu konuyu Hükûmetten açıklamasını talep ediyorum.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Madde üzerinde bir açıklama talebi isteniyor Sayın Hükûmetten.

Bir soru da herhâlde Sayın Selvi'nin var.

Buyurun Sayın Selvi.

ÖMER SELVİ (Niğde) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkanım.

Benim öncelikle (4)'üncü fıkrayı ifade edeyim, bunu önemli görüyorum. “Anlaşma sağlanamaması durumunda ruhsatta bulunan kullanılabilir tüm yeraltı ve yerüstü tesisleri ruhsat süresinin bitiş tarihinden itibaren hiçbir yükümlülük gerektirmemek kaydıyla Bakanlığa bedelsiz olarak devredilir.” diyor. Böyle bir maddeyi koyduğumuz zaman anlaşmanın olma ihtimali çok çok zorlaşıyor çünkü devralacak olan insan, devredecek olan insanı sıkıştırmaya başlayacaktır. Sonuçta üç ay sonra eğer biz anlaşamazsak, bu adam bunu bedelsiz devredeceği için bana çok düşük fiyattan vermesi şeklinde bir yaklaşım söz konusu olabilir ya da şöyle bir şey var mıdır? Devletin tekrardan yeni alan kişiye bunu bir bedel mukabilinde mi devredecektir? Böyle bir madde mi koymak gerekir?

İkincisi, (1)'inci fıkrada “Petrol hakkı sahibi araştırma alma izni ruhsatını en az bir ay –öbürüne en az üç ay diyor- terk edilen kısım için başvuru tarihinde sona erer haklar.” diyor. Bir ay önceden başvuruyoruz, başvurduğumuz gün hakkımız sona eriyor. Neden o zaman bir ay önceden başvuruyoruz? Burada bir tenakuz var. Bunu da ifade etmek istiyorum.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Bu sorularla birlikte Sayın Hükûmet, buyurun efendim.

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANLIĞI MÜSTEŞARI METİN KİLCİ – Sayın Başkan, bu vergilendirmeye ilişkin olarak Sayın Işık'ın konusunu tam anlayamadım efendim. Tekrar etmesinde...

BAŞKAN – Sayın Işık, vergiyle alakalı...

ALİM IŞIK (Kütahya) – Sayın Başkanım, bu değişikliklerle önceki tasarıda yer almayan ama şimdi yer alan bazı ibareler eklenmiş. Önceki tasarıda var olup da şimdi çıkartılanlar var. Değişikliğin ana sebebini bu maddede, özellikle de vergilendirmeye de bağlantılı olarak açıklamada bulunurlarsa memnun olurum.

BAŞKAN – Bu maddeyle ilgili eski kanunda bazı şeyler değişmiş. Bu vergilendirmede neler değişti diye genel bir soru.

Buyurun.

KEMAL DEĞİRMENDERELİ (Edirne) – Bu “Petrol hakkı sahibi araştırma izni ve arama ruhsatını en az bir ay önceden, işletme ruhsatını da üç ay önceden Genel Müdürlüğe başvurarak ve varsa saha ile kamu kurum, kuruluşlarını haberdar ederek terk edebilir.” diyor. Yani bu “bir ay önce” nedir? Neden bir ay önce?

BAŞKAN – Buradaki muradınız nedir?

Buyurun efendim.

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANLIĞI MÜSTEŞARI METİN KİLCİ – Bu maddeyle sahaların terk edilmesine ilişkin hususlar düzenleniyor Sayın Başkanım. Bir ay ve üç ay süreleri bu mevcut kanunda var olan daha önce kullandığımız, uyguladığımız süreler. Bu süreler içerisinde sahayı istenilen şartlarda teslim etmek durumunda. Eğer bu şartlar yerine gelmemişse yapılması gereken ilave birtakım işler için program isteniyor ve bunların yapılması sağlanıyor. Eski hâline getirilmesi gerekiyor ancak kullanma hakkı sona eren, üretimi devam eden tesislerde eski hak sahibi tarafından yeni sahibine üç ay içinde kendi aralarında yapacakları anlaşmayla devir imkânı verilebiliyor. Anlaşma sağlanamazsa herhangi bir yükümlülük getirmeden saha Bakanlığa

devrediliyor. Bakanlık tarafından da bu müzayedeye konu edilebiliyor. Anlaşmazlığın ancak bu şekilde çözümü öngörülüyor. Buna ilişkin birtakım sıkıntılar vardı çok az da olsa. Bu maddeyle bunların çözülmesi sağlanmış oluyor.

BAŞKAN – Peki, teşekkür ederim.

Sayın Selvi...

ÖMER SELVİ (Niğde) – Burada şöyle bir şey var Sayın Müsteşarım. Mevcut yani hakkını devredecek olan insan üç ay içerisinde anlaşmaya gitmek zorunda, karşısındaki de bunu biliyor yani üç ay içinde bana sattı sattı, satmazsa bütün hakkını kaybediyor, bütün bedeli kaybediyor diye onu sıkıştıracaktır. Çok düşük bir bedele...

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANLIĞI MÜSTEŞARI METİN KİLCİ – Kendisi de kaybedecek, o da kaybedecek yani anlaşmazlık olduğu müddetçe.

ÖMER SELVİ (Niğde) – O da kaybederse, devlet tekrar bedelsiz aldığı için bir şekilde şey yapacaktır.

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANLIĞI MÜSTEŞARI METİN KİLCİ – Tabii. Şimdi, orada anlaşmazlıktan bir tarafın kazanması söz konusu değil, anlaşmazlık iki tarafa birden kaybettiriyor.

BAŞKAN – İki taraf da kaybediyor.

Madde üzerinde önergeler var, okutuyorum:

Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan 1/725 esas numaralı kanun tasarısının 11. Maddesinin 1. Fıkrası'nın birinci cümlesinde bulunan "bir ay" ibaresi "on beş gün" ve "üç ay" ibaresi "kırk beş gün" olarak değiştirilmiştir.

Osman Aydın

Kemal Değirmendereli

Mehmet Ali Susam

Aydın

Edirne

İzmir

BAŞKAN – Gerekçe mi efendim?

KEMAL DEĞİRMENDERELİ (Edirne) – Gerekçe okunsun.

BAŞKAN – Gerekçeyi okutuyorum:

Gerekçe:

İş dünyasının hızlı değişen ihtiyaçlarını karşılamak üzere bildirim sürelerinin kısaltılması amaçlanmıştır.

BAŞKAN – Sayın Hükûmet katılıyor mu efendim?

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANLIĞI MÜSTEŞARI METİN KİLCİ – Katılmıyoruz efendim.

BAŞKAN – Hükûmetin katılmadığı önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

Diğer önergeyi okutuyorum:

Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonu Başkanlığına

1/725 Esas numaralı Tasarının 11. maddesinin 1. fıkrasının son cümlesinden önce gelmek üzere aşağıdaki cümlelerin eklenmesini arz ederim.

"Tamamen terk edilen bir arama ruhsatnamesi için verilmiş olan iş ve mali yatırım programı dikkate alınır ve yerine getirilmeyen faaliyete karşılık gelen % 2 oranındaki meblağ irat kaydedilir."

Alim Işık

Kütahya

BAŞKAN – Gerekçe mi efendim?

Hocam, buyurun.

ALİM IŞIK (Kütahya) – Teşekkür ederim Sayın Başkanım.

Bunu özellikle açıklamakta fayda görüyorum. Bu önergemizdeki hüküm, daha önce 5574 sayılı Kanun'da aynen yer alan bir cümledir. Dolayısıyla yerindedir, o doğrusuydu. Bugün yapıları doğru değil. Terk etti, işi bitirdi ama bizim istediğimiz şekilde terk etmedi, ne olacak? Oradaki yüzde 2 iradın hiç olmazsa devlete kalmasını öneren bir düzenleme. Uygun bir düzenleme olduğunu düşünüyorum. Takdir sizlerin.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Sayın Hükûmet bu konuda ne düşünüyor efendim?

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANLIĞI MÜSTEŞARI METİN KİLCİ – Sayın Başkanım, arazi terk edildiğinde eğer iş programının gerekleri yerine getirilmemişse zaten teminatı irat kaydedilir.

ALİM İŞİK (Kütahya) – Nerede kaydedilir? Yok öyle bir şey.

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANLIĞI MÜSTEŞARI METİN KİLCİ – 7'nci maddede bu düzenlendi efendim.

Eğer iş programının gerekleri yerine getirilmişse teminatı iade edilerek arazi terk edilebiliyor ama eğer bir zarar ziyan söz konusu ise ona ilişkin yaptırımlar da bu kanun içerisinde düzenlenmiştir.

BAŞKAN – Önergeye katılıyor musunuz?

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANLIĞI MÜSTEŞARI METİN KİLCİ – Katılmıyoruz efendim.

BAŞKAN – Hükûmetin katılmadığı önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Başka önerge yok.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

12'nci maddeyi okutuyorum:

ALTINCI BÖLÜM

Vergilendirme, İthalat ve İhracat ile Transferler

Vergilendirme

MADDE 12- (1) Petrol hakkı sahiplerinin, safı kazançları üzerinden ödemekle yükümlü bulundukları vergiler ve hissedarları adına yapmaları gereken gelir vergileri kesintisi toplamı yüzde 40 oranını geçemez.

(2) Dar mükellefiyet esasında vergilendirilen kurumlara bu Kanun hükümleri uyarınca petrol arama faaliyetleri için yapılan serbest meslek kazancı ödemelerinden 13/6/2006 tarihli ve 5520 sayılı Kurumlar Vergisi Kanununun 30 uncu maddesinin birinci fıkrasının (b) bendi uyarınca yüzde 5'i oranında tevkifat yapılır.

(3) Bu Kanunda yazılı petrol işlemleri ile birlikte genel hükümlere bağlı diğer faaliyetlerde bulunan petrol hakkı sahiplerinin petrol işlemlerine ait faaliyetleri, diğer faaliyetlerinden ayrı olarak muhasebe kayıtlarında izlenir ve vergilendirilir. Esas faaliyetleri bu Kanuna göre petrol işlemi olan iki veya daha fazla petrol hakkı sahibi, aralarında bir ortaklık oluşturmuş olsa bile ayrı ayrı vergiye tabi olurlar.

(4) 5520 sayılı Kanunun 3 üncü maddesinin üçüncü fıkrasının (a) bendinde yer alan parantez içi hüküm, petrol işleminden elde edilen gelir ve kazançlara uygulanmaz.

(5) Devlet hissesi hariç olmak üzere, petrol hakkı sahibinin, petrol işlemi için yapmış olduğu yatırımlara tekabül eden sermayesi karşılığında üretimden elde edeceği gelirler, dar mükellefiyet esasında vergilendirilen yabancı kurumlar için sermayenin cari kur üzerinden geri alınmasına kadar, tam mükellefiyet esasında vergilendirilen yerli kurumlar için ise yapılan yatırım maliyeti itfa yoluyla gidere dönüştürülene kadar 213 sayılı Kanun hükümlerine göre itfa payı olarak addolunurlar. Petrol hakkı sahiplerinin mülga 7/3/1954 tarihli ve 6326 sayılı Petrol Kanununa göre geçmiş yıllarda yabancı para cinsinden ithal etmiş olduğu fakat halen transferi gerçekleşmemiş sermayesinden arta kalan miktarlar için de bu kural uygulanır.

(6) Bakanlıkça onaylanan arama giderleri, sondaj fer'i giderleri ve ülke ekonomisi yönünden verimli olmayan kuyuların açılma ve terk giderlerinin aktifleştirilmesi ihtiyaridir. Bu kapsamda petrol hakkı sahibi tarafından yapılan arama giderleri, sondaj fer'i giderleri ve üretim bakımından ekonomik olmayan kuyuların açılma ve terk giderleri dışındaki ekonomik değerin maliyeti ile bu ekonomik değerin elde edilmesi ve üzerindeki tesisatın kurulmasına ait masraflar petrol hakkı sahibinin tercihi doğrultusunda gider yazılarak veya aktifleştirilerek amortisman yolu ile itfa olunur. Sermaye hesabına alınarak aktifleştirilen bu giderler için uygulanacak amortisman oranları 213 sayılı Kanunun 316 ncı maddesi hükmüne kıyasla her petrollü arazi için ayrı ayrı olmak üzere, rezerv durumu da dikkate alınarak Bakanlık ve Maliye Bakanlığınca müştereken tespit edilir. Ancak, petrollü arazinin, petrol üretiminden başka bir amaca tahsis edilmiş bulunan kısmının maliyet ve kıymeti ile petrol işleminin sona erdiği tarihte bu petrollü arazinin petrol hakkı sahibi bakımından haiz olduğu bakiye değer amortisman oranından indirilir.

BAŞKAN – Madde üzerinde söz yok.

ALİM İŞİK (Kütahya) – Var, var.

BAŞKAN – Buyurun.

ALİM IŞIK (Kütahya) – Sayın Başkanım, bu konu yine tasarının önemli maddelerinden birisi. Öncelikle şunu öğrenmek istiyorum: Konuyla ilgili Plan ve Bütçe Komisyonunu bir görüşü var mı? Çünkü tali komisyon olarak oraya da gitmiş. Bize o komisyonun bir raporu geldi mi? Geldiyse bu konularla ilgili herhangi bir görüşü var mı?

BAŞKAN – Ona hemen ben cevap vereyim, Komisyonca bana sorulan bir soru.

Plan ve Bütçe, gündemleri çok yoğun olduğu için, görüşemeyeceklerini bize bildirdiler.

ALİM IŞIK (Kütahya) – Tamam. O zaman, oranın belki yazılı bir görüşünü almakta fayda olduğunu düşünüyorum.

İki: Mevcut uygulama nasıl? Şu anda hiç vergi vermeyen var mı? Çifte vergilendirmeden yararlanma bu sahada mümkün mü? Mümkünse şu ana kadar yararlanmış olanlar var mı? Hiç vergi ödemeyen şirketler var mı? Varsa bunların sebebi ne? Mevcut durumla ilgili detaylı bir -bu maddeye has olmak üzere- açıklamada bulunurlarsa memnun olurum.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Sayın Selvi...

ÖMER SELVİ (Niğde) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkanım.

Ben sadece 4'üncü fıkrada “parantez içi hüküm” denmiş -o kanuna bakmam gerekirdi ama bakamadım- onu da bir açıklayabilirsek en azından bilgi mahiyetinde.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Sizin de mi var aynı konuyla ilgili sorunuz?

Buyurun efendim.

KEMAL DEĞİRMENDERELİ (Edirne) – Sayın Başkan, değerli arkadaşlar; burada “Bu gelir vergi kesintileri toplamı yüzde 40'ı geçemez.” deniyor. Yani, bugün bu yüzde 40 hangi parametreler, hangi vergi dilimleri göz önüne alınarak sabitlendi? Zira, yani bugün kurumlar vergisi yüzde 20, yarın yüzde 40 olabilir; bunlar göz önüne alınmadı mı? Bu konuda da bir açıklama yaparsa Sayın Müsteşarım...

BAŞKAN – Evet, teşekkür ederim.

Sayın Aydın'ın da bir sorusu var.

Buyurun Osman Bey.

OSMAN AYDIN (Aydın) – Bu bir vergi mevzuatı olması nedeniyle, Maliye Bakanlığı personeli varsa bu konuda onların da düşüncelerinin ne olduğunu öğrenmek isteriz.

BAŞKAN – Maliye Bakanlığından kimse var mı arkadaşlar?

Evet, buyurun, size de bir söz verelim bu konuyla ilgili, sonra Hükûmete söz vereceğim.

OSMAN AYDIN (Aydın) – Çünkü yüzde 40 neyi ifade ediyor?

BAŞKAN – Evet, buyurun. Kendinizi, kurumunuzu tanıtır.

MALİYE BAKANLIĞI GELİR POLİTİKALARI GENEL MÜDÜRLÜĞÜ MALİYE UZMANI İRFAN ÖZENÇ – Maliye Bakanlığı Gelir Politikaları Genel Müdürlüğü Maliye Uzmanıyım.

Konuyla ilgili olarak, önceki uygulamamızda, 1/1/2006'dan önce kurumlar vergisi oranı yüzde 30 olduğu için ve kesintiler, fon payı ve şeyle birlikte vergi yükü yüzde 65'e kadar çıkıyordu şirketler açısından, yüzde 55'le sınırlandırıldığında 10 puanlık bir fark alınmamış oluyordu. Yeni uygulamada ise yüzde 40'a indiğinde, şu anda kurumlar vergisi yüzde 20, “mükelleflerin kâr payı” adı altında dağıttığınızda da bundaki kesinti oranı yüzde 15, vergi yükü yüzde 35'e düşüyor. Şu andaki oran yüzde 40 ama ileriki aşamada Hükûmet takdirini kullanıp kanunu değiştirebilir, vergi yükseltebilir ama sonuçta burada da değişiklik yapmamız gerekir o zaman. Şu anda uygulamayla bir sıkıntı yok.

BAŞKAN – Sizin uygulamada bir sıkıntı yok.

MALİYE BAKANLIĞI GELİR POLİTİKALARI GENEL MÜDÜRLÜĞÜ MALİYE UZMANI İRFAN ÖZENÇ – Yüzde 20, yüzde 15 de üzerine kesinti...

ALİM IŞIK (Kütahya) – Sayın Başkanım -arkadaşımız ayrılmadan- bu çifte vergilendirme konuları da beraber değerlendirilebilir mi?

BAŞKAN – Çifte vergilendirme var mı?

MALİYE BAKANLIĞI GELİR POLİTİKALARI GENEL MÜDÜRLÜĞÜ MALİYE UZMANI İRFAN ÖZENÇ – Çifte vergilendirmeye ilgili, bu konuyla ilgili tam bir bilgim yok.

BAŞKAN – Peki, teşekkür ederim.

Sayın Müsteşarım, buyurun, sorulara cevap verin.

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANLIĞI MÜSTEŞARI METİN KİLCİ – Sayın Başkanım, bu yüzde 55 bir üst limittir, sektöre yatırım yapma iradesi gösteren yatırımcılar için önemli bir gösterge niteliğindedir çünkü uzun vadeli bir yatırım öngörülüyor burada. Belki yirmi otuz yıllık bir işletimi söz konusu olabilecek daha uzun yatırımlar öngörülüyor.

Burada gerçekçi olmak adına, gereksiz yere rakamı olduğundan yüksek göstermemek adına “yüzde 55” oranı “yüzde 40” olarak düzeltilmiştir. Az önce Gelir İdaresinden arkadaşımızın da söylediği gibi bu vergilerin toplamı hiçbir surette yüzde 40’a ulaşmıyor, zaten ulaşmıyor. Kurumlar Vergisi oranı yüzde 20’ye indirildiğinden beri de bu böyledir. Dolayısıyla, yüzde 40 oranı daha gerçekçi, makul bir orandır.

BAŞKAN – Çifte vergilendirmeye alakalı bir bilginiz var mı efendim?

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANLIĞI MÜSTEŞARI METİN KİLCİ – Bu konuya ilişkin bir bilgim yok ama bilahare yazılı olarak Sayın Vekilimize arz ederim Sayın Başkan.

BAŞKAN – Teşekkür ederiz.

Sayın Işık, buyurun.

ALİM IŞIK (Kütahya) – Sayın Başkanım, ilave bir sorum daha var.

Şimdiye kadar yüzde 55 olduğu gerekçesiyle herhangi bir yatırımcı gelip de “Bu üst oran çok yüksek, ben bu işten vazgeçiyorum.” diyen oldu mu? Bununla ilgili bir örnek verebilir mi?

BAŞKAN – Yani şöyle bir şey: Şimdi yüzde 55 zaten var, fiilî olarak da yüzde 35’lerde filan zaten kalıyor. Biz bu yüzde 55’i 40’a çekmekle aslında kimseye bir fayda falan da sağlamıyoruz. Yüzde 55 kalmasında ne mahzur var? En azından algıyı iyi yönetmiş oluruz. “Bu yüzde 55 kalsa ne farkı var?” gibi arkadaşlarımızın bir sorusu var.

Buyurun.

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANLIĞI MÜSTEŞARI METİN KİLCİ – Niçin yüzde 40 olmasın efendim, daha gerçekçi bir oran olmasın?

Özür dilerim, bana mı söz verdiniz Sayın Başkan?

BAŞKAN – Evet, size söz verdim, sizden cevap alacağım. Ünal Bey’in de bir sorusu var. Eğer müsaade ederseniz Ünal Bey’in de sorusunu alalım, ikisini beraber cevaplayın.

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANLIĞI MÜSTEŞARI METİN KİLCİ – Peki.

BAŞKAN – Sayın Kacır, buyurun efendim.

ÜNAL KACIR (İstanbul) – Efendim, burada almayacağımız, alamayacağımız yani bugüne kadar da almadığımız vergiyi alacakmış gibi gösterip de yatırımcıyı caydırmanın bir manası yok ki.

BAŞKAN – Yok, doğru.

ÜNAL KACIR (İstanbul) – Yani bir de yatırımcı istikrar görmek ister. Yarın ben gelip kurumlar vergisini yüzde 40’a çıkarırsam böyle bir ülkede kimse yatırım yapmak istemez istikrarsız bir ülkede. Bugün yüzde 20, yarın gelirim 40’a çıkarırım. “Ya, ben de gelmem senin ülkene yatırım yapmaya.” Öyle şey olur mu? Yani, istikrarlı bir ülkede ne ödeyeceğini bilir şekilde bir durum olursa yatırımcı gelir, öbür türlü yatırımcı öyle dalgalı ülkeden korkar. Ben şurada yani “Yüzde 20 kurumlar vergisi, yüzde 15 de stopaj; yüzde 35” deniliyor. İlk alınan bu ama bu yüzde 15 stopajın artışı yok mu? Yani gelir vergisi dilimlerine baktığınız zaman bu yine yüzde 40’lara, 45’lere doğru tırmanmaz mı? İlgili arkadaşımız ona bir cevap versin.

BAŞKAN – Evet, bu, 2 müfettişin birbirine sorusu gibi oldu.

ÜNAL KACIR (İstanbul) – Estağfurullah.

BAŞKAN – Onlar birbirine cevap versinler.

ALİM IŞIK (Kütahya) – Bizim bilmediğimiz cevaplar var.

BAŞKAN – O önemli tabii yani kalite detaylarda gizlidir.

Buyurun.

MALİYE BAKANLIĞI GELİR POLİTİKALARI GENEL MÜDÜRLÜĞÜ MALİYE UZMANI İRFAN ÖZENÇ – Efendim, kesinti yapıldıktan sonra beyannamede bulunmayacaksa gelir vergisi mükellefi olarak, üzerinde kalıyor zaten bu ama beyannamede bulunursa zaten ödediği vergi tahakkuk edecek vergiden düşme imkânı var.

ÜNAL KACIR (İstanbul) – Hangi hâllerde beyanname verecek?

MALİYE BAKANLIĞI GELİR POLİTİKALARI GENEL MÜDÜRLÜĞÜ MALİYE UZMANI İRFAN ÖZENÇ – Geliri varsa, ticari kazancı varsa.

ÜNAL KACIR (İstanbul) – Bundan başka geliri yoksa?

MALİYE BAKANLIĞI GELİR POLİTİKALARI GENEL MÜDÜRLÜĞÜ MALİYE UZMANI İRFAN ÖZENÇ – Bundan başka geliri yoksa beyanname vermeyecek efendim.

ÜNAL KACIR (İstanbul) – Başka geliri de varsa vermeyecek.

MALİYE BAKANLIĞI GELİR POLİTİKALARI GENEL MÜDÜRLÜĞÜ MALİYE UZMANI İRFAN ÖZENÇ – Başka ticari kazanç ve şeyleri varsa onlardan düşme imkânı var.

ÜNAL KACIR (İstanbul) – Bir de, buradaki gelir vergisi sadece ortakların gelir vergisi değil mi? Yoksa çalışandan kesilenler bunun içerisinde değil mi?

MALİYE BAKANLIĞI GELİR POLİTİKALARI GENEL MÜDÜRLÜĞÜ MALİYE UZMANI İRFAN ÖZENÇ – Yok efendim, “Ortaklara kâr payı dağıtımı olarak şirketin ve kendisinin ödediği pay yüzde 40’ ı geçemez.” diyor.

ÜNAL KACIR (İstanbul) – Tamam.

BAŞKAN – Evet, teşekkür ederiz. Ben bir şey anlamadım ama herhâlde 2 müfettiş anladı.

Sayın Müsteşarım, diğer sorulara da cevabınızı alalım.

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANLIĞI MÜSTEŞARI METİN KİLCİ – Bu parantez için hükmün ne olduğunu sormuştu Sayın Selvi. İlgili kanunda, burada yurt dışında ihracat tanımlanıyor. Bizim açımızdan anlamı ise yurt dışına petrol ihraç edildiğinde yurt dışında gelir elde edilirse bunun vergiye tabi olduğunu ifade etmek için orada teknik olarak yapılan bir düzenleme. Bunun dışında, çifte vergilendirmeye ilişkin hususu Gelir İdareemizle, Maliye Bakanlığımızla konuşarak, yazılı olarak Sayın Vekilimize arz edeceğiz.

ÖMER SELVİ (Niğde) – Yani biz ihracattan vergi alacağız.

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANLIĞI MÜSTEŞARI METİN KİLCİ – Evet, alacağız.

BAŞKAN – Evet, teşekkür ederiz.

Önergeler var, okutuyorum:

Komisyon Başkanlığına

1/725 Esas Numaralı Tasarının 12. maddesinin (1). fıkrasında geçen “yüzde 40” ibaresinin “yüzde 55” olarak değiştirilmesini arz ederim.

Alim Işık

Kütahya

BAŞKAN – Sayın Işık, gerekçe mi?

ALİM IŞIK (Kütahya) – Gerekçe değil Sayın Başkanım.

Sayın Başkanım, teşekkür ederim.

Şimdi, tabii ki herkesin fikrine saygılıyım ama kimse kimseyi kandırmasın. Milyarlarca lira yatıracak adam, gelecek Türkiye’ye, buradaki mevcut şartların yüzde 35-40 olduğunu bilmeyecek, yüzde 55’i görünce kaçacak. Ya, bırakın Allah aşkına, böyle bir şey olmaz ama şu ana kadar en üst sınır olan yüzde 55’te bir sorun yaşanmadıysa bunun illa yüzde 40’a çekilerek gelmeyen yatırımcının geleceğini de düşünmek sadece iyi niyetle açıklanabilir. Ancak, ileride olabilecek herhangi bir olağanüstü durumda bu ülkenin ihtiyacı olan herhangi bir konuda şu ana kadar buna ulaşmamış olsa bile yüzde 55 oranının yerinde kalmasının daha doğru olduğunu düşünüyorum. Kaldı ki, bundan sonra artık bu piyasa özelleşiyor. Bu piyasa serbest rekabete açıldığına göre isteyen gelsin. Yani, niye bu konudan özellikle aşağı çekerek, yurt dışı yatırımcının vermesi gereken parayı “Hayır, biz istemiyoruz.” anlamına gelecek bir düzenlemeye ısrar ediyoruz? Bu yüzde 55’in üst sınır olduğunu unutmamak lazım. İstenirse yüzde 30 alalım, istenirse yüzde 20 alalım ama yüzde 55 olarak kalmasının daha doğru olacağını düşünüyorum. Aksi takdirde, başka niyetlerin ortaya çıkabileceği ve gereksiz tartışmaların yaşanabileceği de göz ardı edilmemelidir diyorum.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Hükûmet önergeye katılıyor mu?

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANLIĞI MÜSTEŞARI METİN KİLCİ – Katılmıyoruz efendim.

BAŞKAN – Hükûmetin katılmadığı önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

Diğer önergeyi okutuyorum:

Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan 1/725 esas numaralı kanun tasarısının 12. Maddesinin 1. Fıkrası madde metninden çıkartılmıştır.

Osman Aydın

Kemal Değirmendereli

Mehmet Ali Susam

Aydın

Edirne

İzmir

BAŞKAN – Sayın Susam' a söz veriyorum.

MEHMET ALİ SUSAM (İzmir) – Değerli arkadaşlar, tabii ki bu madde çok önemli. Biz de bunun spekülasyonlara meydan vermeyecek şekilde, hem de yatırımcı açısından doğru olabilecek noktada nasıl olabilir konusunu Grup Başkan Vekilimiz ve uzun yıllar Maliyede bürokratik ve üst derece yöneticilik yapmış olan Sayın Akif Hamzaçebi' yle görüştük ve bu anlamıyla bir değerlendirme notumuzu sizlerle paylaşmak istiyorum.

7/3/1954 tarihinde kabul edilen 6326 sayılı Petrol Kanunu 16/3/1954 tarihinde yürürlüğe girmiştir. Yürürlüğe girdiği dönemde Türkiye'de petrol arama faaliyetlerini teşvik için bir kısım düzenlemelere yer verilmiştir. Kanunun teşvikine ilişkin hüküm 5/4/1973 tarihli 1702 sayılı Kanun' la yeniden düzenlenmiştir. Kanunda, 1702 sayılı Kanun' la yapılan değişiklikleri, 1970' li yıllar için ileri sayılabilecek düzenlemeler olarak değerlendirmek mümkündür ancak bugün için bu düzenlemeler teşvik olma özelliğini yitirmiş hatta anlamını kaybetmiştir. Örneğin, Kanun' un, 1702 sayılı Kanun' la değişik 115' inci maddesi, petrol hakkı sahiplerine Türkiye'de elde ettikleri kazançları yurt dışına transfer etme olanağını tanımaktadır. Oysa 1980' li yıllarla birlikte, tüm doğrudan yabancı yatırımlar için yurt dışına kâr transferi serbesttir. Bugün için bu düzenlemenin hiçbir anlamı yoktur. Benzer bir düzenleme Kanun' un 65' inci maddesinde de vardır. Petrol hakkı sahiplerinin vergilendirilmesi, Kanun' un 65' inci maddesinde düzenlenmiştir. Madde en son 5/4/1973 tarihli ve 1702 sayılı Kanun' la değiştirilmiş olup hâlen yürürlüktedir yani değişiklikten sonra tam kırk yıldır yürürlükte olan bir madde söz konusudur. Maddeye göre petrol hakkı sahiplerinin safi kazançları üzerinden ödemekle mükellef bulundukları vergiler ve hissedarlar adına yapmaları gereken gelir vergileri tevkifatı toplamı yüzde 55' i geçemez. Madde, yüzde 55 oranıyla, o dönem için petrol hakkı sahipleri için önemli sayılabilecek bir teşvik getirmiştir. Zira, o dönemde kâr payı üzerinden vergi yükünün toplamı yüzde 73,36' ya kadar çıkabilmekteydi. Yürürlükteki genel vergi oranından daha düşük bir oran çok önemli bir teşviiktir, tasarının 12' nci maddesinde yüzde 55' lik oranın yüzde 40' a indirilmesini öngörmektedir. Yürürlükteki vergi rejimine göre ise kâr payı üzerinden vergi yükünün toplamı hâlen yüzde 34' tür yani tasarı, yürürlükte olan bir vergi yükünden daha yüksek bir vergi yükünü ifade eden bir oranı benimsemiştir. Bu durumda, yüzde 40' lık oranın hiçbir anlamı kalmamaktadır. Amaç teşvik ise yüzde 34' lük bir orandan daha düşük bir oranı belirlemek gerekir ancak Türkiye, kâr payı üzerindeki yükü açısından diğer ülkelerle kıyaslandığında düşük veya yüksek olmayan vergi yüküne sahip ülkeler grubundadır yani daha düşük bir vergi yükü de doğru değildir. Doğru olan, tasarıda bu kanunun hiçbir hükmüne yer vermemektir; vergi usul kanunlarına tabi bir noktada devam etmesi gerektiğini öneriyoruz.

BAŞKAN – Evet, teşekkür ederiz.

Dolayısıyla, genel bir açıklama oldu. Hepimiz tatmin olduk zannediyorum.

Hükûmet önergeye katılıyor mu?

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANLIĞI MÜSTEŞARI METİN KİLCİ – Önergeye katılmıyoruz efendim.

MEHMET ALİ SUSAM (İzmir) – Katılmama gerekçelerinizi arz ederseniz...

BAŞKAN – Efendim, aynen Hamzaçebi' nin gerekçelerinden dolayı katılmıyor.

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANLIĞI MÜSTEŞARI METİN KİLCİ – Esasen, bir değerlendirme yapmama izin verirsiniz Sayın Başkanım...

BAŞKAN – Evet, buyurun.

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANLIĞI MÜSTEŞARI METİN KİLCİ – Şimdi, doğrusu, oradaki Sayın Susam tarafından okunan şeylerdir ancak Sayın Başkanım, Sayın Kacı’ın da ifade ettiği gibi, bu sektör, uzun vadeli veya güçlü yatırımcıların geleceği, önünü görmek isteyeceği bir sektördür. Yüzde 55, gereksiz yere bu oranı yüksek tutarak yani...

MEHMET ALİ SUSAM (İzmir) – Biz yüksek tutmayıp diyoruz zaten. Gerçek vergilendirme...

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANLIĞI MÜSTEŞARI METİN KİLCİ – ...anlamsız bir şekilde göz korkutmanın âlemi yok. Bunun aslı yüzde 40’ın çok altında yani kendi ayağımıza sıkmanın bir manası yok Sayın Başkan.

MEHMET ALİ SUSAM (İzmir) – Bizim önerimizde biz de aynı şeyi söylüyoruz. Aynı şeyi söylediğimiz hâlde niye anlamıyoruz?

BAŞKAN – E, anlaştık işte.

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANLIĞI MÜSTEŞARI METİN KİLCİ – Eğer başka bir konuda olsaydı böyle bir oran koymak gerekmezdi ama burada sektöre yatırım yapacaklara bir işaret vermek, bir öngörü sağlamak için.

MEHMET ALİ SUSAM (İzmir) – Yani siz, şu anki vergi sisteminden bu yüzde 40’la daha az mı vergi alacaksınız?

BAŞKAN – Bir müsaade eder misiniz efendim.

Çok açık, net. Bu vergi konusu benim hiç anlamadığım bir konu ama ben de anlamadığım konu üzerinde bir konuşayım.

Şimdi açıklanan o metinde, kayıtlara geçen metinde diyor ki: “Türkiye’nin zaten vergi mevzuatı var. Vergi mevzuatına göre 1954 yılında çıkan Kanun’da normal şirketlerin vergisi yüzde 70’i. Dolayısıyla, gelsinler araştırma yapınlar diye yüzde 55 gibi bir rakam belirlendi. Dolayısıyla, bu, o dönemde verilmiş iyi bir teşviktir. Eğer Hükûmet bir teşvik uygulayacaksa, şu anda zaten yüzde 36 vergi var, bunun altına insin, teşvik uygulasin. O zaman ‘Ben bir teşvik verdim.’ diyecek.” Hükûmet de zaten bu işi Gelir İdaresine bırakmış veya Maliyeye bırakmış ama burada demin Alim Işık’ın da söylediği gibi bir algı yönetimi adına bu 55’in de orada durmasını istememiş 40’a indirmiş. Dolayısıyla, onun da söylediği doğru, onun da söylediği doğru, -Nasrettin Hoca’nın dediği gibi- Hükûmetin de söylediği doğru. Reel olan, gerçek olan Maliyede tahakkuk eden vergi. Bu ne çıkarsa çıksın alacak zaten yani onda bir problem olmayacak. Anlaşılan o.

Hükûmet önergeye katılıyor mu?

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANLIĞI MÜSTEŞARI METİN KİLCİ – Katılmıyoruz efendim.

ALİM IŞIK (Kütahya) – Sayın Müsteşarın açıklaması üzerine bir soru sormam gerekti, sordum cevabını alamamıştım.

BAŞKAN – Buyurun efendim.

ALİM IŞIK (Kütahya) – Sayın Müsteşar “Yüzde 55 orada durarak, korkutmak yerine.” dedi. Ben şimdi soruyorum, net cevap istiyorum: On bir yıldır bir tane yatırımcı bu konuda geldi de yüzde 55 rakamından dolayı geri döndü mü? Döndüyse kim bunlar, dönmediyse bu cümleyi niye kullandınız?

BAŞKAN – Evet, dönenler olmuş ama gerekçesini açıklamamışlardır.

Buyurun Sayın Hükûmet.

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANLIĞI MÜSTEŞARI METİN KİLCİ – Kimlerin yatırım yapma kararından bu gerekçeyle vazgeçmiş olduğunu bilmiyorum ama niye gereksiz yere yüzde 55 olsun? “Madem kimse dönmediyse yüzde 55 olarak kalsın.” ı da ben çok fazla açıklayamıyorum kendi kendime Sayın Vekilim.

BAŞKAN – Teşekkür ederiz.

Hükûmet önergeye katılıyor mu?

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANLIĞI MÜSTEŞARI METİN KİLCİ – Katılmıyoruz efendim.

BAŞKAN – Hükûmetin katılmadığı önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

Son önergeyi okutuyorum:

Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan 1/725 esas numaralı kanun tasarısının 12. Maddesinin 6. Fıkrasının ikinci cümlesinde bulunan “petrol hakkı sahibinin tercihi doğrultusunda” ibaresi madde metninden çıkartılmıştır.

Osman Aydın

Kemal Değirmendereli

Mehmet Ali Susam

Aydın

Edirne

İzmir

BAŞKAN – Gerekçe...

MEHMET ALİ SUSAM (İzmir) – Söylediklerimizden zaten bir şey yapmıyorsunuz. Gerekçeyi okuyun da boşu boşuna kendimizi yormayalım.

BAŞKAN – Gerekçeyi okutuyorum:

Gerekçe:

Aktifleştirme ya da gider yazılma zaten bir tercihi işaret ettiğinden ifadenin anlaşılır olması hedeflenmiştir.

BAŞKAN – Hükûmet katılıyor mu?

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANLIĞI MÜSTEŞARI METİN KİLCİ – Katılmıyoruz efendim.

BAŞKAN – Hükûmetin katılmadığı önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

12'nci madde bitti.

Saat 14.30'da toplanmak üzere oturumu kapatıyorum.

Teşekkür ederim.

Kapanma Saati: 12.57

İKİNCİ OTURUM

Açılma Saati: 14.43

BAŞKAN: M. Mücahit FINDIKLI (Malatya)

BAŞKAN VEKİLİ: Hüseyin ÜZÜLMEZ (Konya)

SÖZCÜ: Halil MAZICIOĞLU (Gaziantep)

KÂTİP: Mustafa ÖZTÜRK (Bursa)

-----0-----

BAŞKAN – Değerli arkadaşlarım, kaldığımız yerden devam ediyoruz.

Kanunun 13' üncü maddesini okutuyorum:

OSMAN AYDIN (Aydın) – Başkanım, Kemal Bey gelmedi daha. Kemal Bey gelsin.

BAŞKAN – Ağır ağır okuyalım.

OSMAN AYDIN (Aydın) – Önergelerimiz onda.

BAŞKAN – Onda mı?

OSMAN AYDIN (Aydın) – Onun için bekleyelim.

BAŞKAN – Tamam, bekleyelim. Önergeleri alırsanız canım.

HÜSEYİN ÜZÜLMEZ (Konya) – Şöyle yapalım Başkanım: Okuyalım, geneli üzerinde konuşalım, önergeler gelmezse...

BAŞKAN – Peki.

13' üncü maddeyi okutuyorum:

İthalat ve ihracat

MADDE 13- (1) Petrol hakkı sahibinin bizzat veya bir temsilci veya Genel Müdürlükçe kabul edilmiş bir müteahhidi vasıtasıyla kendi adına, Türkiye'deki petrol işlemi için idari faaliyetleri ile bina tesislerinin ve teçhizatlarının inşası, kurulması ve işletmesine ait malzemeler hariç, petrol işlemlerinde kullanılacak ve Genel Müdürlükçe onaylanan malzemeyi, ekipmanı, akaryakıtı, kara, deniz ve hava nakil vasıtalarını ithal etmesi ya da yurtiçinden teslim alması, gümrük vergisinden, yapılan işlemler harçlarından, düzenlenen kağıtlar damga vergisinden müstesnadır. Ancak, Bakanlar Kurulu, ithal edilen malzemelerle kıyası kabil nitelikte ve miktarda Türkiye'de üretimi bulunan maddelerin isimlerini içeren bir liste oluşturarak, bu listede gümrük vergisinden istisna tutularak ithal edilmekte olan maddelerden hangilerinin gümrük vergisine ve diğer ithal vergisi ve resimlerine tabi tutulacağını tayin ve tespit edebilir. Listeler Resmi Gazetede yayımlandığı tarihte yürürlüğe girer. Ancak, listenin yayımlandığı tarihten önce Genel Müdürlüğe verilmiş dilekçeler ile ithali istenilen maddeler, listenin yürürlüğe girdiği tarihten itibaren bir yıl içinde ithal edildikleri takdirde, istisnadan faydalanırlar. Bu kapsamda edinilen sondaj kuleleri ve ekipmanları, petrol hakkı sahibinin müracaatı ve Bakanlığın izni ile bu Kanun kapsamı dışında kalan jeotermal faaliyetlerinde kullanılabilir.

(2) Petrol hakkı sahiplerinin petrol işlemlerinde kullanmak üzere Genel Müdürlükçe ithalatı uygun bulunan malzemeleri ile ilgili olarak Türk Standartları Enstitüsünün uygunluk değerlendirmesi aranmaz.

(3) Yukarıdaki istisnalara konu malzemenin petrol hakkı sahibinden petrol işlemi için kullanılmak üzere başka bir petrol hakkı sahibine Genel Müdürlüğün izni ile devri halinde istisna devam eder. Söz konusu malzemeler petrol işlemi sayılmayan bir faaliyet yolu ile Türkiye dahilinde kullanılmak veya satılmak üzere devredildiği takdirde, devir tarihinde yürürlükte bulunan ithalde ve dahilde alınan vergi, resim ve harçların tümüne tabi tutulur. Ekonomik ömrü bir yıldan az olan sarf malzemeleri hariç olmak üzere, diğer malzemelerin devri, devir ve ihrac sırasındaki kıymet tespit kararındaki kıymeti üzerinden yapılır.

(4) Gümrük ve diğer ithal vergi ve resimlerinden istisna olarak ithal edilmiş olan malzeme, Türkiye'ye giriş tarihinden itibaren on yılını doldurduğunda, ithal eden veya devralan petrol hakkı sahibi söz konusu malzeme üzerinde gümrük ve diğer ithal vergi ve resimlerinden istisna olarak her türlü tasarruf hakkına sahiptir.

(5) Petrol işlemi için ithal edilen malzeme Genel Müdürlüğün izni ile ihrac edilebilir.

BAŞKAN – Madde üzerinde önerge var, okutuyorum:

Sanayi, Ticaret, Enerji; Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonu Başkanlığına,

1/725 Esas nolu Tasarının 13. maddesinin 1. fıkrasının sonuna, "Bu fıkrafta öngörülen istisna ve muafiyetler 2023 yılı sonuna kadar geçerlidir. Bu süre Bakanlar Kurulu kararıyla 5 yıl daha uzatılabilir." cümlesinin eklenmesini; (2). Fıkrasında geçen "Genel

Müdürlükçe" ibaresinden önce gelmek üzere "yerli kaynaklardan sağlanamayan ve" ibaresinin eklenerek fıkra sonundaki "aranmaz" ibaresinin "aranır" olarak değiştirilmesini arz ederim.

Alim Işık
Kütahya

BAŞKAN – Hocam...

ALİM IŞIK (Kütahya)- Gerekçe.

BAŞKAN – Gerekçe.

Gerekçe: Uygulamada karşılaşılabilecek bazı sorunların önlenmesi amaçlanmaktadır.

BAŞKAN – Hükûmet katılıyor mu efendim?

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANLIĞI MÜSTEŞARI METİN KILCI – Katılmıyoruz efendim.

BAŞKAN – Hükûmetin katılmadığı önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

Diğer önergeyi okutuyorum...

KEMAL DEĞİRMENDERELİ (Edirne) – Sayın Başkan, bir şey sormak istiyorum.

BAŞKAN – Tabii, buyurun Sayın Değirmendereli.

KEMAL DEĞİRMENDERELİ (Edirne) – Burada açıklayıcı olması bakımından sormak istiyorum. Bu (1)'inci fıkra "Genel Müdürlükçe onaylanan malzemeyi, ekipmanı, akaryakıtı, kara, deniz ve hava nakil vasıtalarını ithal etmesi ya da yurtiçinden teslim alması, gümrük vergisinden, yapılan işlemler harçlardan, düzenlenen kâğıtlar damga vergisinden müstesnadır." Yani bu çalışmalarla ilgili tüketilen akaryakıttan söz gelimi ÖTV ve KDV alınmıyor diye anlıyorum ben. Doğru mu acaba?

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANLIĞI MÜSTEŞARI METİN KILCI – Evet, doğru.

KEMAL DEĞİRMENDERELİ (Edirne) – Başka enerji kaynaklarıyla ilgili olarak bildiğim kadarıyla bu tip teşvikler yok ama sadece bu petrole yönelik.

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANLIĞI MÜSTEŞARI METİN KILCI – Sadece petrole yönelik.

KEMAL DEĞİRMENDERELİ (Edirne) – Evet, yani efendim, rüzgâr santrali kurarken veya kömür santrali kururken başka enerji kaynaklarıyla, jeotermalle ilgili bu tip şeyler yok. Sadece buraya özel. Bunu bilmek istedim. Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Diğer önergeyi okutuyorum:

Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan 1/725 esas numaralı kanun tasarısının 13. Maddesinin 1. Fıkrasının son cümlesinde bulunan "jeotermal faaliyetlerinde" ifadesi "jeotermal işlemleriyle sınırlı olmak üzere" şeklinde değiştirilmiştir.

Osman Aydın

Kemal Değirmendereli

Mehmet Ali Susam

Aydın

Edirne

İzmir

OSMAN AYDIN (Aydın) – Gerekçe okunsun.

BAŞKAN – Gerekçe.

Gerekçe: Petrol sondaj kulelerinin başta artezyen olmak üzere yer altı sularının çıkartılmasında kullanılmamasına tedbiren sınır çizilmiştir.

BAŞKAN – Hükûmet katılıyor mu efendim?

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANLIĞI MÜSTEŞARI METİN KILCI – Katılmıyoruz efendim.

BAŞKAN – Hükûmetin katılmadığı önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

Diğer önergeyi okutuyorum:

Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan 1/725 esas numaralı kanun tasarısının 13. Maddesinin 5. Fıkrasında bulunan "Genel Müdürlüğün izni ile" ifadesinden sonra 4. Fıkra bulunan "süre sonunda" metninden çıkartılmıştır.

Osman Aydın

Kemal Değirmendereli

Mehmet Ali Susam

Aydın

Edirne

İzmir

BAŞKAN – Gerekçe.

Gerekçe: Teşvik süresinde satın alınan ürünün, teşvik süresi dolmadan satışının yapılmasıyla ilave bir ticari gelir elde edilmesinin önüne geçilmesi amaçlanmıştır.

BAŞKAN – Hükûmet katılıyor mu efendim?

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANLIĞI MÜSTEŞARI METİN KİLCİ – Katılmıyoruz efendim.

BAŞKAN – Hükûmetin katılmadığı önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

14'üncü maddeyi okutuyorum:

Transferler

MADDE 14- (1) Petrol işlemlerinde kullanılmak üzere ithal edilmiş malzeme, nakdi fonlar ve diğer ekonomik kıymetlerin tescil işlemleri Genel Müdürlükçe yapılır. Petrol hakkı sahibi, Genel Müdürlüğe başvurarak, ödenmesi gereken fakat henüz ödenmemiş bulunan her türlü vergi, resim, harç ve Devlet hissesinin ödenmesi için gereken tutarı hariç, nakdi fonlarla buna ilişkin haklarını ve sermaye mevcutları esasına dahil diğer iktisadi kıymetleri nakden veya aynen, vergiden muaf olarak harice transfer edebilir.

(2) Petrol hakkı sahibi, sermayesine mahsuben her zaman transfer talebinde bulunabilir. Sermayesinin transferi tamamlandıktan sonra, transfer edilebilecek net kıymetlerini ise cari yıl içerisinde üçer aylık dönemler sonunda transfer edebilir. Mahsup işlemleri için kurumlar vergisi beyannamesinin verilmesini takiben transfer beyannamesini verir.

(3) Petrol hakkı sahibi ihraç ettiği petrolden sağladığı döviz dışı muhafaza edebilir. Bu döviz tutarı, Türkiye'ye ithal edilmiş sermaye ile bunu aşan net kıymetlerin transferinden mahsup edilir.

(4) Petrol hakkı sahibinin petrol işlemi haricinde elde ettiği gelirlerin sermayesine dahil edilmesi, transfer talebi ve bu kapsamda yurtdışına çıkaracağı dövizin tahsisine ilişkin usul ve esaslar yönetmelikle düzenlenir.

BAŞKAN – Madde üzerinde Sayın Işık, buyurun.

ALİM İŞİK (Kütahya) – Bu konuda, bu transferler konusunda Maliye Bakanlığının görüşünü almak istiyorum.

BAŞKAN – Maliye Bakanlığından uzman arkadaşımız burada mı?

MALİYE BAKANLIĞI GELİR POLİTİKALARI GENEL MÜDÜRLÜĞÜ MALİYE UZMANI İRFAN ÖZENÇ – Buradayım efendim.

MALİYE BAKANLIĞI GELİR POLİTİKALARI GENEL MÜDÜRLÜĞÜ MALİYE UZMANI İRFAN ÖZENÇ – Transfer fiyatlandırmasıyla ilgili olarak normalde gelir ve kurumlar vergisinde hükümlerimiz var ama buraya özel bir hüküm konmasının sebebi sanırım bir -Müsteşar Beyimiz daha iyi bilir ama- teşvik etmek de olabilir. Tam o konuyu bilmiyorum, yani transfer fiyatlandırmasıyla ilgili olarak.

BAŞKAN – Evet.

Sayın Müsteşarım, buyurun.

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANLIĞI MÜSTEŞARI METİN KİLCİ – Bu madde, eski kanundaki, 6326 sayılı Kanun'daki maddenin bir benzeri. Buradaki önemli bir değişiklik, Sayıştayın önerileri de dikkate alınarak kur düzenlemesinin, yani paranın girdiği tarihteki kurdan değil de cari kur üzerinden yapılmasına ilişkin küçük bir tadilatla 6326 sayılı Kanun'daki düzenlemenin taşınmasından ibaret. Söz konusu olan da özellikle yabancı sermayeli şirketlerin yaptıkları petrol ameliyelerinden elde ettikleri kârları ya da sermaye olarak getirdikleri miktardan artı kalan kısmın yurt dışına tekrar menşesine geri çıkartılmasının düzenlenmesi. Vergi açısından herhangi bir vergiyi ilgilendiren veya Maliyeyi ilgilendiren bir tarafı yok. Bu uluslararası şirketler için yapılmış bir düzenleme.

BAŞKAN – Evet, teşekkür ederiz.

Madde üzerinde önerge var.

Önergeyi okutuyorum:

Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan 1/725 esas numaralı kanun tasarısının 14. Maddesinin 3. Fıkrası'nın birinci cümlesinden sonra gelmek üzere aşağıdaki ifade eklenmiştir.

"İhracına izin verilen petrolden sağlanan dövizin ihraç tarihindeki kur üzerinden Türk Lirası karşılığı petrol hakkı sahibinin kanuni defterine hasılat olarak kaydedilir."

Osman Aydın
Aydın

Kemal Değirmendereli
Edirne

Mehmet Ali Susam
İzmir

BAŞKAN – Gerekçe.

Gerekçe: Mevcut kanunda bulunduğu gibi yurt dışında tutulan petrol hakkının parasal karşılığının, petrol hakkı sahibinin defterine kaydedilmesi amaçlanmıştır.

BAŞKAN – Hükümet katılıyor mu efendim?

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANLIĞI MÜSTEŞARI METİN KİLCİ – Katılmıyoruz efendim.

BAŞKAN – Hükümetin katılmadığı önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

Diğer önergeyi okutuyorum:

Sanayi, Ticaret, Enerji; Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan 1/725 esas numaralı kanun tasarısının 14. Maddesinin 4. Fıkrasının madde metninden çıkartılmasını arz ve teklif ederiz.

Osman Aydın
Aydın

Kemal Değirmendereli
Edirne

Mehmet Ali Susam
İzmir

BAŞKAN – Gerekçe.

Gerekçe: Petrol işleri dışında yapılan işlerin kapsam dışında tutulması amaçlanmıştır.

BAŞKAN – Hükümet katılıyor mu efendim?

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANLIĞI MÜSTEŞARI METİN KİLCİ – Katılmıyoruz efendim.

BAŞKAN – Hükümetin katılmadığı önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

Başka önerge yoktur.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

15'inci maddeyi okutuyorum:

YEDİNCİ BÖLÜM

Yabancı Personel Çalıştırılması, Mücbir Sebepler ve Diğer Kurumlardan Alınacak İzinler

Yabancı personel çalıştırılması

MADDE 15- (1) Petrol hakkı sahibi, petrol işlemi için gereken yabancı personeli, Bakanlığın uygun görüşüne istinaden İşçileri Bakanlığınca düzenlenecek çalışma amaçlı ikamet tezkeresi ile özel kanunlarda belirlenen hükümler saklı kalmak ve yabancı ile işverenin diğer kanunlardan doğan yükümlülüklerini yerine getirmeleri kaydıyla, 27/2/2003 tarihli ve 4817 sayılı Yabancıların Çalışma İzinleri Hakkında Kanun hükümlerine bağlı olmaksızın en fazla altı ay süre ile çalıştırabilir. Çalışma süresinin altı aydan fazla olması halinde 4817 sayılı Kanun hükümlerine göre izin alınır.

BAŞKAN – Madde üzerinde bir adet önerge vardır, okutuyorum:

Sanayi, Ticaret, Enerji; Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan 1/725 esas numaralı kanun tasarısının 15. Maddesinin 1. Fıkrası'ndan sonra gelmek üzere aşağıdaki 2. Fıkranın eklenmesini arz ve teklif ederiz.

"(2) Petrol hakkı sahibi Jeofizik Mühendisi, Jeoloji Mühendisi ve Petrol Mühendisi istihdam etmek zorundadır. Kanun kapsamındaki işletmelerde çalıştırılan Türkiye Cumhuriyeti vatandaşı olmayan Jeofizik, Jeoloji, Petrol Mühendisi sayısının her birinden en az iki katı Türkiye Cumhuriyeti vatandaşı Jeofizik, Jeoloji, Petrol Mühendisi istihdam eder."

Osman Aydın
Aydın

Kemal Değirmendereli
Edirne

Mehmet Ali Susam
İzmir

BAŞKAN – Sayın Aydın, buyurun.

OSMAN AYDIN (Aydın) – Burada esas olan şu: Özellikle petrol işlerinde teknik eleman yetiştirilmek için yabancı eleman konusunda veyahut da yerli personel konusunda mutlaka ve mutlaka bir düzenleme getirilmesi gerektiği kanısındayız. Bununla ilgili en büyük kaygılarımızdan bir tanesi şu anda sismik araştırma yapan bir gemi ithal aldık, milyonlarca dolar verdik. Şu anda herhâlde yabancı personel olmasa çalıştıramayacak durumdayız gemiyi ama süratle yerli personelin burada ikame edilmesi için belli zorunlulukların konulması, yerli personelin yetiştirilmesi, yerli personelin geliştirilmesi açısından çok zorunlu olduğunu düşünüyoruz. O nedenle bu önergeyi verdik.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Sayın Işık, buyurun.

ALİM IŞIK (Kütahya) – Ben de önergenin lehine söz aldım.

Sayın Aydın'ın da ifade ettiği gibi bu alanda yetiştirilmek üzere kendi mühendislerimizin de belirli bir süre yabancı mühendisler yanında çalışarak konuya vakıf olmalarının sağlanması amacıyla bir fıkranın buraya eklenmesinde yarar görülmektedir. Aksi takdirde aldığımız gemiyi yarın uluslararası sulara gönderdiğimizde “Ben çalışmıyorum” diyen kaptandan tutun personeli zorla çalıştıramazsınız yabancı olduğu sürece. Bu önerge yerindedir. Desteklenmesi talebiyle teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Sayın Değirmendereli, buyurun.

KEMAL DEĞİRMENDERELİ (Edirne) – Sayın Başkanım, değerli arkadaşlar; bu birkaç açıdan önemli tabii. Yerli personelin özellikle teknik insanlarımızın orada istihdam edilmesi açısından. Birincisi biz bu mühendisleri bu üniversitelerde niye okutuyoruz? Yani niye, nerede faydalanacağız bu insanlardan? Bugün yabancı şirketlerde çalışan birçok teknik personelin dahi TPAO kaynaklı olduğunu düşünür isek ve bundan sonra da TPAO'nun aynı düzeyde teknik personel istihdam edemeyeceğini de göz önüne alarak yerli teknik personelin istihdamı önemli olacaktır kendi insanlarımızın birikimlerinin, donanımlarının artması açısından.

Yani bir diğer nokta da hakikaten, öyle bir coğrafyada yaşıyoruz ki yani Hora'yı hatırlayanlarımız vardır. Hora ne hatırlatıyor arkadaşlara bilmiyorum. Biliyorsunuz, yani Hora denize açıldığında, Ege'de petrol arandığında Yunanlılarla savaş noktasına gelmiştik. Yani böyle uluslararası sulara ulusal çıkarlarımızı da ısrarla takip ettiğimiz konularda da ancak kendi yerli teknik insanlarımızla bu mücadeleleri verebiliriz diye de düşünüyorum ayrıca. Bu anlamda da bu önerge önemli bir katkı yapacaktır, eksikliği giderecektir.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Hükûmete söz vereceğim. Nükleer santralde bile eleman yetiştirilmesi konusunda çok hassas davranan Bakanlığımız, buradaki personellerin, yeni personellerin yetişmesi noktasında ne düşünüyor, nasıl tedbirler aldılar? Bu önergeye nasıl bakıyorlar?

Evet, buyurun.

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANLIĞI MÜSTEŞARI METİN KİLCİ – Sayın Başkanım, Türkiye Petrolleri Anonim Ortaklığının yeni aldığı, üç boyutlu sismik araştırma yapma yeteneğine sahip geminin kaptanı Türk şu anda. Evet, biz bu gemiyi alırken, aldığımız firmadan üç yıl hizmet de satın aldık ve bu hizmet sözleşmesi kapsamında yerli personelimizin yetiştirilmesi öngörülüyor ve şu anda Türk kaptanla birlikte Türkiye Petrolleri Anonim Ortaklığının kadrolu personel... Gemi adamlarının toplam sayısının yüzde 51'i kadarı da Türkiye Petrolleri Anonim Ortaklığı personeli şu anda gemide, 21 kişi. Üç yıl içerisinde, ümit ediyoruz ki bu gemiyi tamamen Türk personelle işletilebilir hâle getirelim. Biz bu anlamda üzerimize düşen görevi yaptığımızı düşünüyoruz. Ancak, burada önergeyle sektöre böyle bir yükümlülük getirilmesi çok doğru olmaz diye düşünüyoruz. Bu gerekçeyle de önergeye katılmıyoruz efendim.

BAŞKAN – Peki, teşekkür ederiz.

OSMAN AYDIN (Aydın) – Ben bir şeyi öğrenmek istiyorum.

BAŞKAN – Buyurun Sayın Aydın.

OSMAN AYDIN (Aydın) – Sayın Müsteşarım, bu gemideki teknik personelin oranı ne? Acaba teknik personel sayısında da yüzde 51 oranı var mı?

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANLIĞI MÜSTEŞARI METİN KİLCİ – Teknik personel oranı da aynı şekildeymiş efendim. Zaten yoğunlukla mühendis bulunduruyoruz.

TÜRKİYE PETROL JEOLGLARI DERNEĞİ BAŞKANI İSMAİL BAHTİYAR – Sayın Başkan...

BAŞKAN – Buyurun.

TÜRKİYE PETROL JEOLGLARI DERNEĞİ BAŞKANI İSMAİL BAHTİYAR – Efendim, petrol sektöründe -Sayın Müsteşarım da bilir, sektördeki arkadaşlar da bilir- bir meslek grubunun yetişmesi için en az, minimum on yıla ihtiyaç var. Özellikle bu yasa kapsamında çok fazla şirketin, yabancı sermayenin Türkiye'ye gelmesi amaçlanıyor. Sonuçta bu insanlar da genelde tecrübe olarak dışarıdan, yurt dışından yetişmiş insanlar getiriyor, bunlar da sürekli teknolojiyle değişiyor. Bu teknolojiyi özellikle bizim meslektaşlarımızın daha kolay kavraması için mutlaka bunu meslek grubu belirtmeksizin her meslek grubunda çalıştırılan mesleğe karşılık, 1 personele karşılık 2 kişi, iki aynı meslek grubundan alınırsa zaten onlar için de ekonomik çünkü çok ucuza çalıştırıyorlar. Bugün Türkiye'de zaten bir gerçek var: Gelen firmalar Türkiye'den bu mühendisleri tedarik etmeyi tercih ediyor ama bu mevzuata bunu koyarsak bunu da teşvik etmiş oluruz.

BAŞKAN – Yani mevzuata koymadığımız hâlde şu anda Türk mühendisleri zaten tercih ediliyor.

TÜRKİYE PETROL JEOLGLARI DERNEĞİ BAŞKANI İSMAİL BAHTİYAR – Ama bundan sonra daha yani bunu... Önceden de eğitim vardı aslında, bir eğitim faslı vardı burada, eğitim zorunluluğu vardı; bunu, çalıştırma zorunluluğunu getirebiliriz diye düşünüyoruz.

Teşekkürler.

BAŞKAN – Peki, teşekkür ederiz.

Evet, Hükûmet önergeye katılıyor mu efendim?

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANLIĞI MÜSTEŞARI METİN KİLCİ – Katılmıyoruz efendim.

BAŞKAN – Hükûmetin katılmadığı önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

Başka önerge yok.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

16'ncı maddeyi okutuyorum:

Mücbir sebepler

MADDE 16- (1) Doğal afetler veya savaş hali, petrol işlemine etkileri oranında petrol hakkı sahibinin hak ve sorumluluklarını eşit sürede erteler.

BAŞKAN – Madde üzerinde söz talebi yok.

Bir önerge var, okutuyorum:

Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan 1/725 esas numaralı kanun tasarısının 16. Maddesinin 1. Fıkrası'nda bulunan "Doğal afetler ve savaş hali" ifadesinin "Mücbir sebep hallerinde" şeklinde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

Osman Aydın

Kemal Değirmendereli

Mehmet Ali Susam

Aydın

Edirne

İzmir

BAŞKAN – Gerekçe...

Gerekçe:

Doğal afet ve savaş hali 3. Maddede mücbir sebep olarak tanımlandığından, bu maddede değişiklik yapılmıştır.

BAŞKAN – Hükûmet katılıyor mu efendim?

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANLIĞI MÜSTEŞARI METİN KİLCİ – Katılmıyoruz efendim.

BAŞKAN – Hükûmetin katılmadığı önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

17'nci maddeyi okutuyorum:

Diğer kurumlardan alınacak izinler

MADDE 17- (1) Genel Müdürlüğe yapılan bir başvuru, diğer bir kamu kurum ve kuruluşunun yetki alanına giren bir hususu içeriyor ise başvuru hakkında karar alınmadan önce ilgili kamu kurum ve kuruluşunun izni alınır. İlgili kamu kurum ve kuruluşları, bu talepleri öncelikle ve ivedilikle inceleyerek otuz gün içinde sonuçlandırır.

BAŞKAN – Madde üzerinde bir adet önerge var, okutuyorum:

Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan 1/725 esas numaralı kanun tasarısının 17. Maddesinin 1. Fıkrası'nda bulunan "otuz gün" ibaresinin "on beş gün" olarak değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

Osman Aydın

Kemal Değirmendereli

Mehmet Ali Susam

Aydın

Edirne

İzmir

BAŞKAN – Gerekçe...

Gerekçe:

Kamu kurum ve kuruluşlarının taleplerinin hızla tamamlanması amaçlanmıştır.

BAŞKAN – Hükûmet kabul ediyor mu efendim?

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANLIĞI MÜSTEŞARI METİN KİLCİ – Katılmıyoruz efendim.

BAŞKAN – Hükûmetin katılmadığı önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

18'inci maddeyi okutuyorum:

SEKİZİNCİ BÖLÜM

Tebliğat, Kayıtlar, Raporlar, Bildirimler, İzleme ve Denetim, İtiraz ve Dava Açma

Tebliğat

MADDE 18- (1) Bu Kanuna göre hak talep eden kişiler, Türkiye'de adres göstermeye mecburdur. Adres göstermeyenlere araştırma izni, arama ve işletme ruhsatı verilmez.

(2) Araştırmacı, arayıcı, işletmecisi; araştırma izni, arama ve işletme ruhsatını elde ettiği tarihten itibaren otuz gün içinde Türkiye'de yerleşik bir temsilci veya müşterek temsilciyi ve bunların yerleşim yerlerini, temsilci ve yerleşim yeri değişikliklerini otuz gün içinde Genel Müdürlüğe bildirmeye mecburdur. Bu hususlar petrol siciline kaydedilerek tescil edilir. Petrol siciline tescil edilmiş adreste yerleşik temsilciye ve/veya müşterek temsilciye yapılan tebliğat petrol hakkı sahibine yapılmış sayılır. Tebliğatlar, 11/2/1959 tarihli ve 7201 sayılı Tebliğat Kanununa göre yapılır.

BAŞKAN – Madde üzerinde bir adet önerge var, okutuyorum:

Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan 1/725 esas numaralı kanun tasarısının 18. Maddesinin 2. Fıkrası'nda bulunan "temsilci ve yerleşim yeri değişikliklerini" ibaresinden sonra gelen "otuz gün" ibaresinin "on beş gün" olarak değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

Osman Aydın

Kemal Değirmendereli

Aydın

Edirne

BAŞKAN – Gerekçe...

Gerekçe:

Adres değişikliğinin ivedilikle bildirilmesi amaçlanmıştır.

BAŞKAN – Sayın Hükûmet katılıyor mu efendim?

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANLIĞI MÜSTEŞARI METİN KİLCİ – Katılmıyoruz efendim.

BAŞKAN – Hükûmetin katılmadığı önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

Başka önerge yoktur.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

19'uncu maddeyi okutuyorum:

Kayıtlar, raporlar, bildirimler, izleme ve denetim

MADDE 19- (1) Petrol hakkı sahibi, petrol işlemi ile ilgili her türlü kayıt, hesap, bilgi, belge ve numuneleri yönetmelikle belirlenen süre, şekil ve nitelikte Genel Müdürlüğe vermekle yükümlüdür.

(2) Bakanlık petrol işlemini kendi personeli eliyle veya gerektiğinde diğer kamu kurum ve kuruluşlarının personeli eliyle denetime tabi tutar. Petrol hakkı sahibi, bu fıkra gereğince yetkilerini kullandıkları sırada görevlilere yardım etmekle yükümlüdür. Bu konu ile ilgili usul ve esaslar yönetmelikle düzenlenir.

(3) Arayıcı tespit ettiği bir petrol bulgusundan ve keşiften Genel Müdürlüğü haberdar etmeye mecburdur. İhbarın zamanı ve şekli yönetmelikle düzenlenir.

(4) Arama ruhsatı sahasında açılan sondaj kuyularına ilişkin bilgi ve veriler ile jeofizik, detay jeolojik ve laboratuvar bilgi ve verileri ruhsat süresinin sonunda, işletme ruhsatı sahasında açılan sondaj kuyularına ilişkin bilgi ve veriler ruhsatın yürürlük tarihinden itibaren beşinci yılın sonunda, araştırma izni kapsamında elde edilen bilgiler ise sekizinci yılın sonunda açık hale gelir. 213 sayılı Kanundaki özel hükümler saklıdır. Genel mahiyetteki teknik, mali ve jeolojik bilgiler, kuyu yerleri, sondaj kesitleri, muhafaza boruları kayıtları ve genel üretim ve satış rakamları sır sayılmaz.

(5) Dördüncü fıkraya göre açık hale gelen petrol işlemlerine ilişkin bilgi ve verilerin yurtiçi ve yurtdışında pazarlanması ve satışı işlemi Genel Müdürlükçe gerçekleştirilir. Buna ilişkin usul ve esaslar yönetmelikle düzenlenir.

(6) Genel Müdürlük petrol işleminden elde edilen verilerin muhafaza edilmesine, ilgililere sunulmasına, tanıtım ve pazarlanmasına ilişkin konularda ihtiyaç duyduğu hizmet alımını yapar. Bu amaçla petrol verilerinin pazarlanmasından elde edilecek gelirler, genel bütçeye gelir kaydedilmek üzere Bakanlık merkez muhasebe birimi hesabına yatırılır.

BAŞKAN – 19’uncu madde üzerinde üç tane önerge vardır, okutuyorum...

KEMAL DEĞİRMENDERELİ (Edirne) – Geneli üzerinde...

BAŞKAN – Peki, buyurun Sayın Değirmendereli, madde üzerinde.

KEMAL DEĞİRMENDERELİ (Edirne) – Sayın Başkan, değerli arkadaşlar; burada, şimdi, bu maddenin (2)’nci fıkrasında “Bakanlık petrol işlemini kendi personeli eliyle veya gerektiğinde diğer kamu kurum ve kuruluşlarının personeli eliyle denetime tabi tutar.” diyor, “Petrol hakkı sahibi de yardımcı olmakla yükümlüdür.” Şimdi, ama mesela uluslararası şirketlerle iş yapıyoruz, sözleşmeler yapıyoruz. Bizim kamu personelimizin bilgisini aşan konularla ilgili başka denetim şirketlerinden, danışmanlık şirketlerinden servis alma ihtiyacı düşünülmemiş midir?

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANLIĞI MÜSTEŞARI METİN KİLCİ – Burada “diğer kamu kurum ve kuruluşları personeli eliyle” derken, Bakanlığın -özellikle “Bakanlık” derken de bahsettiğimiz PİGM, Petrol İşleri Genel Müdürlüğü- bu denetim görevini yaparken başta BOTAŞ ve Türkiye Petrolleri Anonim Ortaklığı olmak üzere, oradaki yetişmiş personelimizden yardım alması söz konusu olacaktır. Bu denetim görevinin doğrudan Bakanlık eliyle yapılmasını öngörüyoruz burada. Gerektiğinde de bu kuruluşlardan hem personel desteği hem de diğer, teknik destek almamız mümkün.

KEMAL DEĞİRMENDERELİ (Edirne) – İzninizle Sayın Başkan.

Tabii, bu normal Sayın Müsteşarım ama yani buradaki bizim kamu personelimizin yani o konuda yetişmiş olmayan, diyelim ihtiyacımız olan bir desteği dışarıdan alma durumunda olduğumuzda bir sıkıntı taşımayacak mıyız?

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANLIĞI MÜSTEŞARI METİN KİLCİ – Malum, kamusal denetimin üçüncü kişiler eliyle yaptırılmasına ilişkin olarak Anayasa Mahkemesinin çeşitli...

BAŞKAN – Anayasa Mahkemesinin iptali söz konusu.

KEMAL DEĞİRMENDERELİ (Edirne) – Peki.

Bir de (4)’üncü fıkrada yine “Arama ruhsatı sahasında açılan sondaj kuyularına ilişkin bilgi ve veriler ile jeofizik, detay jeolojik ve laboratuvar bilgileri ruhsat süresinin sonunda, işletme ruhsatı sahasında açılan sondaj kuyularına ilişkin bilgi ve veriler ruhsatın yürürlük tarihinden itibaren beşinci yılın sonunda açıklanır.” diyor. Şimdi, TPAO’nun elinde dünyanın verisi var, beş yılı da geçmiş sahalarla ilgili veriler var. Yani herhangi bir vatandaş, herhangi bir arama ruhsatı alanıyla ilgili olarak TPAO’nun 1950’lerden beri biriktirdiği bilgilerden özgürce faydalanabiliyor mu?

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANLIĞI MÜSTEŞARI METİN KİLCİ – Esasen bu sektörde, petrol sektöründeki kuruluşların buna benzer bilgileri uluslararası kullanıma açık bilgilerdir. Yani hangi petrol şirketinin hangi ruhsat sahasında ne tür bir işlem yaptığı, ne tür bulgular elde ettiğine ilişkin bilgilerin gizliliği diye bir şey söz konusu değil. Bu sektördeki çalışan bütün şirketler buna kolaylıkla erişim hâlinindedir. Yani bunlar çok özel, kozmik nitelikli, gizli bilgiler niteliğinde bilgiler değildir. Yani bunların açıklanması, açık hâle gelmesi son derece normal.

KEMAL DEĞİRMENDERELİ (Edirne) – Yani TPAO’nun kayıtları şimdi herhangi bir isteyene açık mıdır?

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANLIĞI MÜSTEŞARI METİN KİLCİ – Sektörün çeşitli platformlarda bu bilgileri paylaştığı...Uluslararası çeşitli platformlarda bu bilgiler paylaşılıyor. İsterseniz bu konuda sektör temsilcilerinden de bilgi almanız mümkün. Yani bu bilgiler niteliği itibarıyla “ticari sır” niteliğinde olan bilgiler değil. Yani dünyanın jeolojisine dair, petrol bulgularına dair bilgilerdir bunlar. Yani bunlar çok erişimi güç olan bilgiler de değil.

KEMAL DEĞİRMENDERELİ (Edirne) – Sayın Müsteşarım, o yemekli toplantıda, bu tip bilgilerin bir bedel karşılığında satılacağı konuşulmuştu.

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANLIĞI MÜSTEŞARI METİN KİLCİ – Onlar araştırma izni kapsamında yapılan bilgiler, onlar farklı nitelikte bilgiler, araştırma izni kapsamında yapılan bilgiler. Ama araştırma izni ve arama gibi işlemler bitirilip de ruhsat sahasında artık sondaj kuyuları açıldıktan sonra gelinen noktadaki bilgilerin paylaşımında, sahiplik konusunda bir tartışma da olmadıktan sonra bu bilgilerin paylaşılmasında çok büyük bir mahzur yok.

BAŞKAN – Evet, teşekkür ederim.

Sayın Zeybekci, buyurun.

NİHAT ZEYBEKÇİ (Denizli) – Sayın Başkanım, teşekkür ediyorum.

Maddenin başında “Petrol hakkı sahibi, petrol işlemi ile ilgili her türlü kayıt, hesap, bilgi, belge ve numuneleri...” Ben “numuneleri” kısmına takılıyorum. Diğerlerini, kayıt, belge, bilgileri verebilir ama “Numuneleri acaba kamu kendisi alsa, kendi görevlileriyle alsa daha iyi olur mu?” diye soruyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANLIĞI MÜSTEŞARI METİN KİLCİ – Bu numuneler yani tek bir kuyudan ancak bir kez numune alınıyor. Yani bunun değiştirilip, bunlarla ilgili herhangi bir suistimal ihtimali çok küçük bir ihtimal. Bizim numuneleri alıyor olmamız demek, bir bakıma o kuyuların bizim tarafımızdan açılması gibi bir sonuca götürür ki bizi, bu doğru olmaz. Açılan kuyulardan numuneleri sağlıklı bir şekilde temin etmemiz mümkün.

BAŞKAN – Evet.

Madde üzerinde tartışmalar tamamlanmış, önergelere geçiyorum.

TMMOB JEOLOJİ MÜHENDİSLERİ ODASI YÖNETİM KURULU BAŞKANI DÜNDAR ÇAĞLAN – Sayın Başkan...

BAŞKAN – Buyurun efendim.

TMMOB JEOLOJİ MÜHENDİSLERİ ODASI YÖNETİM KURULU BAŞKANI DÜNDAR ÇAĞLAN – Bu maddeyle ilgili...

BAŞKAN – Maddeyle ilgili, buyurun efendim.

TMMOB JEOLOJİ MÜHENDİSLERİ ODASI YÖNETİM KURULU BAŞKANI DÜNDAR ÇAĞLAN – Burada, Petrol Mühendisleri Odası, Jeoloji Mühendisleri Odası, Jeofizik Mühendisleri Odası, Petrol Jeologları Derneği ve PETROL-İŞ Sendikası adına bu konuya ilişkin söz almış bulunuyorum.

Sayın Başkan, Sayın Müsteşarımız, değerli milletvekilleri, kamu kurumlarının çok değerli temsilcileri; hepinize saygılar sunuyorum.

Bu maddenin şöyle bir önem arz ettiğini tekrar sizlere belirtmek istiyorum: Elbette petrol faaliyetleri ciddi anlamda teknolojik bilgi gerektiren ve sürekli kendini yenileyen, yoğun teknolojinin uygulandığı bir alan. Elbette bu alanla ilgili, petrol faaliyetlerinin denetlenmesi ile ilgili kuruluşumuz olan Petrol İşleri Genel Müdürlüğünde de en az, denetlediği şirketlerdeki çalışan uzmanlığa yakın bir uzmanlığın olması gerekiyor. Bu şu anlama geliyor: Şu anda mevcut, Bakanlığımızın yapmış olduğu uzman yardımcılığının ötesinde, Petrol İşleri Genel Müdürlüğünde çalışan teknik elemanların, idari elemanların ücret baremlerinin yükseltilmesi gerekiyor ki denetlediği teknik elemanlara yakın bir elemanı istihdam edebilsin. Bu anlamda Petrol İşleri Genel Müdürlüğünün ücret baremlerinin yükseltilmesi ve daha önce Karayolları Genel Müdürlüğü Kanunu'nda olduğu gibi de petrol tazminatının kurulması önem arz etmektedir. Çünkü denetlediği şirketlere yakın bir uzmanlığın istihdamı ancak bu şekilde söz konusu olabilecektir.

Bir diğer konuya değinmek istiyorum Sayın Başkan izninizle. Petrol İşleri Genel Müdürlüğüne bu kanunla çok ciddi yükümlülük, görevler ve sorumluluklar verilmiş bulunmaktadır. Özellikle, bu, teminatların alınması, teminatlara karşılık gelen işlerin arazide denetlenmesi, bunun yapılamayan kısımlarının irat kaydedilmesi veya iade edilmesiyle ilgili kısımlar, hem hukuki hem teknik, çok ciddi bir görev yükünü Genel Müdürlüğe vermiş durumdadır. İşte buradan da baktığımız zaman, Genel Müdürlüğün arazide yerinde

denetim yapmasıyla ilgili kısımlarda şu anda Bakanlığımızın mevcut Maden İşleri Genel Müdürlüğü ve MTA Genel Müdürlüğümüzde uygulandığı şekliyle, arazideki harcırah miktarlarının 2 katı olarak belirlenmesi arazideki denetimin şirketlere muhtaç olmaksızın yerine getirilmesinin önünü açacaktır. Gerçekten ciddi bir denetim yükü söz konusudur. Aynı bakanlık içindeki bir genel müdürlükte, maden konusuyla ilgili bir denetimi yapan genel müdürlükte harcırahlar çift olarak uygulanırken, petrol sektörüyle ilgili yapılan bir denetimde de farklı bir uygulamanın aynı bakanlık içinde olmasının önüne geçmek anlamında da harcırahların bu şekilde düzenlenmesinin yerinde olacağını düşünüyorum.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Peki, bu temenniniz Hükûmet tarafından duyulmuştur.

Evet, önergelere geçiyorum efendim.

Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan 1/725 esas numaralı kanun tasarısının 19. Maddesinin 2. Fıkrası'nın birinci cümlesinde bulunan "kendi" ibaresinden sonra "denetim" ibaresinin eklenmesini arz ve teklif ederiz.

Kemal Değirmendereli

Edirne

BAŞKAN – Gerekçe...

Gerekçe:

Denetimi yapacak personelin denetim personeli olması amaçlanmıştır.

BAŞKAN – Diğer önergeyi okutuyorum:

Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan 1/725 esas numaralı kanun tasarısının 19. Maddesinin 6. Fıkrasının aşağıdaki şekilde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

"Genel Müdürlük'ün petrol işlemlerinden elde edilen verilerin muhafaza edilmesi, ilgililere sunulması, tanıtım ve pazarlanmasından elde edilen gelirler, genel bütçeye gelir kaydedilmek üzere Bakanlık merkez muhasebe birimi hesabına yatırılır."

Kemal Değirmendereli

Edirne

BAŞKAN – Alim Hoca'nın da aynı mahiyette bir önergesi var.

OSMAN AYDIN (Aydın) – Bizimki farklı, ondan sonraki önergeler aynı. (6)'ncı fıkrayla ilgili verdiğimiz önerge...

BAŞKAN – (6)'nci fıkrayla ilgili söz veriyorum, buyurun.

OSMAN AYDIN (Aydın) – Burada, (6)'nci fıkrada "Genel Müdürlük petrol işleminden elde edilen verilerin muhafaza edilmesine, ilgililere sunulmasına, tanıtım ve pazarlanmasına ilişkin konularda ihtiyaç duyduğu hâllerde hizmet alabilir." maddesi var ki bunun Petrol İşleri Genel Müdürlüğünün asli görevi olması lazım. Bu konuda, muhafaza edilmesi, bilgilerin saklanmasıyla ilgili hizmet alınması zaten bilgilerin dışarı çıkmasına neden olacaktır. O nedenle, Genel Müdürlüğün kendi bünyesinde bunların muhafaza edilmesi ve bu konuda hizmet alınmasının önüne geçmek için bu cümlelerin çıkarılıp Genel Müdürlükte... Bu önergeyi o nedenle verdik. Onun için, özellikle bu verilerin kıymetli ve pazarlanabilir olması nedeniyle bu verilerle ilgili saklama hizmeti alınmasının önüne geçilmesi gerektiğini düşünüyoruz.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Hemen cevabını alalım. Bu, saklama yükümlülüklerini üçüncü kişilerden aldığınızda gizliliğe bir hâle gelir mi? Nasıl bir düzenleme yaptınız?

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANLIĞI MÜSTEŞARI METİN KİLCİ – Bu konuda bir çelişki olacağını zannetmiyoruz. Yani saklamanın üçüncü kişilerden hizmet alınarak yapılmasıyla bu bilgilerin muhafaza edilmesini birbirine karıştırmadan yapmamız mümkün. Ancak, bu konuda hizmet alımı gerektiren durumlar ortaya çıkabilir. Dosyalama, arşivleme dışında, az önce numunelerden bahsettik, o numuneler çok hacimli, yer ihtiyacı oluşturabilir. Buna ilişkin, yeni yer kiralınması, tutulması, düzenlenmesi gibi hizmet alımları söz konusu olabilir. Birtakım yazılım ihtiyaçları söz konusu olabilir. Yani şu konuda herhangi bir tereddüde mahal olmadığını düşünüyorum ki bu bilgilerin gerektiği gibi muhafaza edilmesi bizim en önemli sorumluluklarımızdan, kamu personeli olarak en önemli sorumluluklarımızdan birisidir.

BAŞKAN – Zaten her hâlükârda bir yazılım programına ihtiyacınız olacak.

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANLIĞI MÜSTEŞARI METİN KİLCİ – Tabii.

OSMAN AYDIN (Aydın) – Bu, eğer karot verilerinin saklanmasıysa, hacimli olan karot verilerinin saklanmasıysa, burada açık bir şekilde beyan edilmesinde bir sakınca yok diye tahmin ediyorum. Bu madde genel olarak bir hizmet alımından, verilerin saklanmasıyla ilgili genel bir hizmet alımından bahsediyor ki eğer kaygı, hacim olarak hakikaten karot verileriye sorun, burada “Karot verilerinin saklanmasıyla ilgili hizmet alınabilir.” şeklinde bunu fiilen ifade etmek doğru olur diye düşünüyorum.

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANLIĞI MÜSTEŞARI METİN KİLCİ – Sadece onunla sınırlı değil, bir örnek olarak söyledim. Burada, birtakım elektronik ortamda saklanması gereken bilgiler de var. Bunlara ilişkin yazılımların alınması, bunların yeniden sunuma hazırlanması ve belki de pazarlanması, satışı da, Petrol İşleri Genel Müdürlüğü tarafından satışı da gündemde olacak. Bütün bunlar için bir hizmet alımına ihtiyaç olabilir. Yani buradaki kastedilen, tamamen bilgi muhafazası ve kullanılması amacına yönelik hizmet alımı.

BAŞKAN – Evet, teşekkür ederim.

Sayın Zeybekci, buyurun.

NİHAT ZEYBEKÇİ (Denizli) – Sayın Başkanım, (5)’inci fıkraya ben dönmek istiyorum. (5)’inci fıkrada “Dördüncü fıkraya göre açık hale gelen petrol işlemlerine ilişkin bilgi ve verilerin -yani 8’inci yılını doldurmuş olan, açık hâle gelmiş olan bilgi ve verilerin- yurtiçi ve yurtdışında pazarlanması ve satışı işlemi Genel Müdürlükçe gerçekleştirilir...” Yani açık hâle gelmiş, artık sır olmaktan çıkmış olan bir bilgi ve belgeyi Genel Müdürlüğe “Pazarlama ve satışı Genel Müdürlükçe gerçekleştirilir.” denildiği zaman bu bir sorumluluk, bir görev gibi addedilir, “Niye satmadın? Niye bunu pazarlamadın?” diye de sorular gelir. Bence bu tamamen açık bir bilgidir, İnternet sitesinden çok açık bir şekilde yayınlanabilir veyahut da bir kopyalama bedeli, cüzi bir bedel karşılığında da dağıtılabilir diye düşünüyorum. Burada bir sorumluluk veriyoruz, yani yarın hesabını sorarlar, “Niye satmadın, pazarlamadın?” diye.

BAŞKAN – Evet, böyle bir sorumluluk var mı, gerekli mi?

Buyurun.

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANLIĞI MÜSTEŞARI METİN KİLCİ – Şimdi, buradaki hassasiyet de son derece önemli, haklılar. Ancak, bunun illa böyle büyük meblağlar karşılığında, büyük pazarlama faaliyetleri karşılığında satışı şeklinde bir şey anlaşılmalı. Genel Müdürlük, ücreti karşılığında kullanıracığı bir web sitesi aracılığıyla da bu bilgileri üçüncü kişilerin kullanımına sunabilir. Dolayısıyla, kastedilen budur. Yani eline çantayı alıp da genel müdürün yurt dışında petrol şirketlerine bilgi satması gibi bir sorumluluk anlamı çıkmamalı buradan. Dolayısıyla, bu hâliyle muhafazasında fayda görüyoruz.

BAŞKAN – Peki, teşekkür ederiz.

Sayın Zeybekci, buyurun.

NİHAT ZEYBEKÇİ (Denizli) – Yani orada bedeli karşılığı girilip de İnternet sitesinden alınabiliyorsa “Bunun bir ücret karşılığı, bir bedel karşılığı kopyalanması sağlanır.” denilmesinde fayda var çünkü yarın sorarlar bunu. Ben tekrar uyarı olarak söylüyorum. Tabii, illa böyle deniliyorsa diyeceğim bir şey yok.

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANLIĞI MÜSTEŞARI METİN KİLCİ – Bu uyarıları yönetmelik hazırlığında dikkate alarak düzenleyebiliriz.

BAŞKAN – Evet, detayları orada oluşturabilirsiniz.

Peki, teşekkür ederim.

Ömer Bey, buyurun.

ÖMER SELVİ (Niğde) – Aynı şekilde, burada sadece ve sadece satışı Genel Müdürlüğe vererek, o araştırma iznini alıp araştırma yapmış firmayı da devreden çıkarıyoruz.

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANLIĞI MÜSTEŞARI METİN KİLCİ – O zaten sekiz yıl içerisinde onun pazarlamasını yapacak.

BAŞKAN – Zaten sekiz yılı doldurmuş oluyor.

ÖMER SELVİ (Niğde) – Çıksın mı yani? Satabiliyorsa satсын.

BAŞKAN – Tabii.

ÖMER SELVİ (Niğde) – Yani satabiliyorsa satсын sonuçta.

BAŞKAN – Satсын canım, önemli değil. Yani o...

ÖMER SELVİ (Niğde) – Satamıyor işte, siz sadece Genel Müdürlük...

BAŞKAN – Sekiz senede satılmadıysa ondan sonra satamaz zaten.

Evet, her iki önergeye Hükümet katılıyor mu efendim?

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANLIĞI MÜSTEŞARI METİN KILCI – Katılmıyoruz efendim.

BAŞKAN – Hükümetin katılmadığı önergeleri oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

Aynı mahiyette iki önerge vardır, okutuyorum:

Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan 1/725 Esas numaralı Türk Petrol Kanunu'nun 19 uncu maddesine 7 inci fıkra olarak aşağıdaki maddenin ilave edilmesini arz ve teklif ederim.

“Madde -20 (7) Bakanlıkta ve Petrol İşleri Genel Müdürlüğünde 657 sayılı Devlet Memurları Kanununa göre çalışan personele, en yüksek Devlet memuru aylığının (ek gösterge dahil) % 200'ünü geçmemek üzere personelin hizmet sınıfı, kadro unvanı, görevin sorumluluğu ve güçlüğü ve çalışma şartları dikkate alınarak Maliye Bakanlığının uygun görüşü üzerine Bakanlıkça tespit edilecek miktarlarda aylık ek ödeme yapılır. Yapılacak ek ödemelerde 657 sayılı Devlet Memurları Kanununun aylıklara ilişkin hükümleri uygulanır ve bu ödemelerden damga vergisi hariç herhangi bir vergi veya diğer kesinti yapılmaz.

Petrol İşleri Genel Müdürlüğü tarafından, petrol arama ve üretim faaliyetlerinin kontrol ve denetiminde bulunmak üzere memuriyet mahalli dışında görevlendirilen personele, 6245 sayılı Harcırah Kanunun 50 nci maddesi ile ilişkilendirilmeksizin, her yıl Bütçe Kanunu ile belirlenen gündelik harcırah miktarının iki katı tutarında Harcırah Kanunu'nun hükümlerine göre gündelik ödenir.”

Alim Işık

Kütahya

Aynı mahiyetteki diğer önergenin imza sahipleri:

Mehmet Ali Susam

İzmir

Kemal Değirmendereli

Edirne

Osman Aydın

Aydın

OSMAN AYDIN (Aydın) – Gerekçe...

BAŞKAN – Gerekçe, buyurun.

Önerge gerekçeleri:

Petrol sektörü, bütün dünyada ileri teknolojinin en yoğun olarak kullanıldığı ve devamlı kendisini yenileyen alanlardan birisidir. Buna bağlı olarak, petrol sektörü ve bu sektörü düzenleyen ve denetleyen kuruluşlarda çalışan personelin de en az denetlediği şirketlerdeki kadar konularında uzman kişilerden oluşması esastır. Ancak bu tür uzman kadroların mevcut genel ücret baremleriyle istihdam edilmesi yeterli ölçüde mümkün olamamakta, düşük ücret politikasından dolayı yetişmiş elemanlar da kaybedilmektedir. Aynı sektörde hizmet veren kişilerle ücret birliği sağlanamaması, denetlenen ve kontrol edilen petrol sektörü ücretlerinin çok altında bir ücretin çalışanlara uygulanması, bu Kanunla idareye verilen görev ve yükümlülüklerin amacına uygun şekilde yerine getirilmesini zafiyete uğratmaktadır.

Ülkemiz petrol potansiyelini milli menfaatlerimize uygun olarak aranmasını, denetlenmesini ve düzenlenmesi görevini 50 yıldır yerine getiren Genel Müdürlük personelinin ücret dengesizliğini gidermek, ihtiyacı asgari düzeyde temin ederek, Genel Müdürlüğün bu Kanunla kendisine verilen görevleri azami ölçüde yürütmesini sağlamak amacıyla, ülkemizde gelir elde eden diğer bazı Devlet Kurumlarındaki uygulamalara benzer şekilde fiili bir çalışma karşılığı olarak, ek bir tazminatın verilmesi öngörülmüştür.

Yine, Genel Müdürlük bünyesinde görev mahalli dışında görevlendirilecek personele aynı Bakanlığın MTA ve MİGEM Genel Müdürlüklerinde olduğu gibi ödenecek gündelik harcırah miktarının artırılması ile; hızlı ve etkin bir denetimin yapılabilmesi ile yerinde teknik denetim ve inceleme yapan personelin, denetlediği özel kuruluş imkanlarına muhtaç olmadan devlet memuruna yaraşır bir şekilde görevini yapması amaçlanmıştır.

BAŞKAN – Hükümet katılıyor mu efendim?

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANLIĞI MÜSTEŞARI METİN KILCI – Sayın Başkanım, keşke gerekçeye katılıp da önergeye katılmama gibi bir seçeneğiimiz olsaydı ama öyle bir seçenek yok. Katılmıyoruz efendim.

BAŞKAN – Yani o zaman şöyle bir şeyi çok rahatlıkla söyleyebilirim. Ben, tabii mevzuu anladım, sivil toplum örgütleri de burada. Bu hem Teşkilat Yasası'nda hem de Personel Yasası'nda Sayın Bakanlığa buradan bir görev düşüyor. Maliyeyle konuşup burada

hem Türk Petrollerinin daha ileriye taşınması noktasında hem de bu denetimleri yapacak ekiplerin mali durumlarının yeniden gözden geçirilmesi noktasında, kişisel olarak, Komisyon Başkanı olarak, bir temenniyi notlarınızın arasına almanızı istiyorum.

OSMAN AYDIN (Aydın) – Onu da paralelleştirirsek TPAO’ nun yeni bir personel yasasıyla...

BAŞKAN – Evet, yasasıyla birlikte orada değerlendirilmek üzere... Evet, böyle bir temenniyi hepimizin adına, bütün Komisyon üyesi arkadaşlarımızın adına böyle bir ricamızı, sizin, notlarınızın arasına almanızı istiyoruz. Dolayısıyla, “Katılmıyorum.” demenizi bu çerçevede makul karşılıyoruz.

Katılıyor musunuz efendim?

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANLIĞI MÜSTEŞARI METİN KİLCİ – Katılmıyorum efendim.

BAŞKAN – Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler...

İleride çözülmek üzere son bir sözü de -meslektaşlarıyla ilgili- size söylüyoruz.

KEMAL DEĞİRMENDERELİ (Edirne) – Bu konuyla ilgili söz istemiştik ki hani, bu konu hakikaten yerli personelimizin teşvik edilmesi anlamında da önemli. Sayın Müsteşar da daha önceki toplantılarda söz etmişti.

OSMAN AYDIN (Aydın) – Beyin göçünün önlenmesi.

KEMAL DEĞİRMENDERELİ (Edirne) – Yani 3,8 alıyor bizim personelimiz...

BAŞKAN – Doğru.

KEMAL DEĞİRMENDERELİ (Edirne) – ...ama yabancı şirkette çalışan 13,8 alıyor. Yani dolayısıyla, bu makasın kapatılması anlamında.

Bir de yani hakikaten zor koşullarda yapılan bir çalışmadır; petrolde de dağ başında, denizde, çok ağır iklim koşullarında çalışma yapmaktadır buradaki insanlarımız. Bu anlamda yani onlara ne kadar haklar ne kadar destekler versek de hizmetlerini ödemek de kolay değildir.

BAŞKAN – Çok teşekkür ediyoruz bu temennilerle birlikte...

Evet, maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Madde kabul edilmiştir.

20’ nci maddeyi okutuyorum:

İtiraz ve dava açma

Madde 20- (1) Bu Kanun hükümlerine göre alınmış veya alınacak olan tüm haklarda başvuru veya hak sahipleri arasında çıkacak ihtilaflara ilişkin itirazlar Bakanlık tarafından sonuçlandırılır.

(2) Bakanlık tarafından alınan başvuru, araştırma izni, arama ruhsatı ve işletme ruhsatından doğan haklara tesir eden kararlara karşı açılacak davalar ilk derece mahkemesi olarak Danıştayda görülür.

BAŞKAN – Madde üzerinde bir adet önerge var, okutuyorum:

Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan 1/725 esas numaralı kanun tasarısının 20. Maddesinin 1. Fıkrasında bulunan "Bakanlık tarafından" ifadesinden sonra gelmek üzere "altı ay içinde" ibaresi eklenmiştir.

Ümit Özgümüş

Osman Aydın

Kemal Değirmendereli

Adana

Aydın

Edirne

Mehmet Ali Susam

Durdu Özbolat

Hasan Ören

İzmir

Kahramanmaraş

Manisa

BAŞKAN – Gerekçe...

Gerekçe:

Gecikmede mahzur olabilecek durumlar göz önünde bulundurularak ihtilafların çözülmesi altı ayla sınırlandırılmıştır.

BAŞKAN – Sayın Zeybekci’ nin söz talebi var, buyurun efendim.

NİHAT ZEYBEKÇİ (Denizli) – Sayın Başkanım, 20’ nci maddenin (1)’ inci fıkrasında, "...Bakanlık tarafından sonuçlandırılır." ama buraya bir süre koymakta fayda var mıdır? “Şu kadar sürede sonuçlandırılır.”

BAŞKAN – Bu, ilgili maddelerde vardı galiba, değil mi “belli süreler”?

Evet, bir açıklama isteyelim; Sayın Zeybekci’ nin sorusuna bir açıklama lütfen.

KEMAL DEĞİRMENDERELİ (Edirne) – Önerge de kabul görsün yani.

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANLIĞI MÜSTEŞARI METİN KİLCİ – Tekrar eder misiniz efendim.

BAŞKAN – Buyurun Sayın Zeybekci, bir daha tekrar eder misiniz, özür dilerim.

NİHAT ZEYBEKÇİ (Denizli) – Ben madde 20'nin (1)'inci fıkrasında "...ihtilaflara ilişkin itirazlar Bakanlık tarafından sonuçlandırılır." ibaresinin oraya bir süre koymakta fayda olduğuna inanıyorum. Bu üç ay...

BAŞKAN – O 7'nci maddede süreler var galiba.

NİHAT ZEYBEKÇİ (Denizli) – Olsun, buraya da koymakta var diye düşünüyorum.

BAŞKAN – Tabii, ikisine birden.

KEMAL DEĞİRMENDERELİ (Edirne) – Önergeyi o zaman kabul edelim.

BAŞKAN – 7'nci maddede tek tek tatat edilmiş de o açıdan söz verdim yani bir açıklama olsun diye.

NİHAT ZEYBEKÇİ (Denizli) – 7'nci maddeye o zaman buradan referans düşelim diye söyleyebiliriz.

BAŞKAN – Olabilir.

Evet, Sayın Hükûmetten bir şey alalım.

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANLIĞI MÜSTEŞARI METİN KİLCİ – Zaten genel idare usullerine göre altmış gün içerisinde bu tür taleplerin sonuçlandırılması gerekiyor.

NİHAT ZEYBEKÇİ (Denizli) – "Altmış gün" diyelim.

TPAO HUKUK MÜŞAVİRİ ŞEREF ASLAN – İdari Yargılama Usulü Yasası'nda düzenleme var zaten efendim. İdari Yargılama Usulü Yasası'nda düzenleme var, genel düzenleme, özel düzenlemeye gerek yok.

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANLIĞI MÜSTEŞARI METİN KİLCİ – Evet yani genel bir düzenleme var zaten bu konuda. Buraya yeniden yazmaya...

BAŞKAN – Hangi maddede efendim? Bir okur musunuz.

TPAO HUKUK MÜŞAVİRİ ŞEREF ASLAN – Buradan okuyayım mı efendim?

NİHAT ZEYBEKÇİ (Denizli) – İdari Yargılamada var. Biz Petrol Kanunu çıkarıyoruz. Buraya yazmanın ne mahzuru var, onu anlamadım.

BAŞKAN – Özür dilerim, bir saniye... Anlayalım.

Buyurun.

TPAO HUKUK MÜŞAVİRİ ŞEREF ASLAN – "İdari makamların sükutu, Madde 10..."

BAŞKAN – Mikrofona okur musunuz efendim.

TPAO HUKUK MÜŞAVİRİ ŞEREF ASLAN – Efendim, İdari Yargılama Usulü Yasası'nın 10'uncu maddesi aynen şu şekilde: "İlgililer, haklarında idari davaya konu olabilecek bir işlem ve eylemin yapılması için idari makamlara başvurabilirler. Altmış gün içinde bir cevap verilmezse istek reddedilmiş sayılır. İlgililer altmış günün bittiği tarihten itibaren dava açma süresi içinde, konusuna göre Danıştaya, idare ve vergi mahkemelerine dava açabilirler." Yani bu...

BAŞKAN – Teşekkür ederim, sağ olun.

KEMAL DEĞİRMENDERELİ (Edirne) – Reddedilmiş sayılmasın. Altmış günde cevap vermiş sayın.

BAŞKAN – Yani reddetmiş olacak...

Altmış gün çok uzun bir süre ama.

NİHAT ZEYBEKÇİ (Denizli) – Üç ay yapalım, doksan gün...

BAŞKAN – Altmış gün ama. Aleyhe bir durum olur yani daha iyi bir durum.

KEMAL DEĞİRMENDERELİ (Edirne) – "Altmış gün" nerede var?

BAŞKAN – Bu genel idari hukukta var.

KEMAL DEĞİRMENDERELİ (Edirne) – Ama burada "...itirazlar Bakanlık tarafından sonuçlandırılır." diyor.

BAŞKAN – Sonuçlandırmasa, altmış gün içinde -o, onu bağlıyor zaten- sonuçlandırmak zorunda. Sonuçlandırmazsa reddetmiş anlamına gelir, hukuk işlemi, Danıştay işlemi başlar.

Hükûmet önergeye katılıyor mu?

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANLIĞI MÜSTEŞARI METİN KİLCİ – Katılmıyoruz efendim.

BAŞKAN – Hükûmetin katılmadığı önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum...

ADALET BAKANLIĞI KANUNLAR GENEL MÜDÜRLÜĞÜ HÂKİMİ SÜLEYMAN KUYUMCU – Başkanım, söz alabilir miyim?

BAŞKAN – Neyle ilgili?

ADALET BAKANLIĞI KANUNLAR GENEL MÜDÜRLÜĞÜ HÂKİMİ SÜLEYMAN KUYUMCU – 20'nci maddeyle ilgili.

BAŞKAN – Veremem, geçti. Daha önce niye istemedin? Hadi gel bakalım. Erken iste. 20'nci maddeyi tam oylayacağım, söz istiyorsun. Biz Meclis Başkan Vekilinden, bu yüzden ne kadar fırça yedik. Özellikle söyledim, bir daha unutmayasın.

Kendini tanıt...

ADALET BAKANLIĞI KANUNLAR GENEL MÜDÜRLÜĞÜ HÂKİMİ SÜLEYMAN KUYUMCU – Süleyman Kuyumcu, Adalet Bakanlığı Kanunlar Genel Müdürlüğü, Hâkim.

Efendim, malumunuz olduğu üzere, üçüncü yargı paketi olarak da medyaya yansıyan 6353 sayılı Kanun'umuz Temmuz 2012 tarihinde yürürlüğe girdi. Bu üçüncü yargı paketinde yapılan düzenlemelerden bir tanesini bahsetmek istiyorum. Danıştay Kanunu'nun 24'üncü maddesinde yapılan değişiklikle, sadece ülke çapında uygulanacak düzenleyici işlemlere karşı açılan davaların Danıştay tarafından çözümlenmesi hükme bağlanmış, bölgesel ve yerel düzeyde kalan düzenleyici işlemlere karşı açılan davaların ise ilk derece mahkemesinde görülmesi kararlaştırılmıştır.

Ayrıca, üçüncü yargı paketinde temyiz mahkemesi olarak görev yapması temenni edilen Danıştayın "ilk derece" sıfatıyla baktığı üst kurul kararlarının idare mahkemelerine verilmesi amacıyla özel kanunlarda değişiklik yapılmıştır. Bu kanunlar Rekabetin Korunması Hakkında Kanun, Elektrik Piyasası Kanunu, Şeker Kanunu, Doğalgaz Piyasası Kanunu, Petrol Piyasası Kanunu, Sıvılaştırılmış Petrol Gazları Piyasası Kanunu ve Elektrik Piyasası Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun, Bankacılık Kanunu, Elektronik Haberleşme Kanunu, Kamu Gözetimi, Muhasebe ve Denetim Standartları Kurumunun Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararname.

Burada daha önceden Danıştayın ilk derece mahkemesi sıfatıyla baktığı işlemler bundan sonra idare mahkemelerine devredilmiştir. Tasarıdaki 20/2'de "İlk derece mahkemesi sıfatıyla Danıştayda görülür." ibaresi bulunmakta. Adalet Bakanlığı olarak 6353 sayılı Yasa'ya paralel bir düzenleme olması açısından, ilk derece mahkemesi olarak idare mahkemelerinin bakması gerektiğini düşünmekteyiz.

Komisyonu, saygılarımızla arz ederiz.

BAŞKAN – Peki, bu konuyla ilgili daha evvel görüşlerinizi Bakanlığa ilettiniz mi?

ADALET BAKANLIĞI KANUNLAR GENEL MÜDÜRLÜĞÜ HÂKİMİ SÜLEYMAN KUYUMCU - Sayın Başkanım, Bakanlığımıza ilettik. Şu an dönüş alamadığımız için...

BAŞKAN – Teşekkür ederiz.

Sayın Bakanlığın açıklamasını alalım.

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANLIĞI MÜSTEŞARI METİN KİLCİ – Bu konu Başbakanlık Kanunlar Kararlar Genel Müdürlüğünde tartışıldı ve oradan geldi. Yani bize iletilen görüşler oraya da iletilmiştir. Eğer bizim o konuda farklı bir düşüncemiz varsa oraya yansımıştır.

Evet, doğrudur, birçok idari davaların ilk derece mahkemesi olarak idare mahkemelerine yönlendirilmesi... Ancak biz bu konudaki ihtilafların Danıştayda çözülmesi gerektiğine inanıyoruz.

BAŞKAN – Daha hızlı çözülmesi adına.

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANLIĞI MÜSTEŞARI METİN KİLCİ – Danıştay da birçok ihtisas dairesi vardır. Nitekim, söz konusu üçüncü yargı paketinde Özelleştirme Yüksek Kurulu, Özelleştirme İdaresi kararları ve RTÜK kararları hâlen birinci derece mahkemesi olarak Danıştaya götürülmektedir. Sadece bunda değil, Elektrik Piyasasına ilişkin olarak verilecek kararların da ilk derece mahkemesi olarak Danıştayda görülmesinin doğru olduğunu düşünüyoruz. Bu niyetle bu tasarıyı hazırladık. Başbakanlık Kanunlar Kararlardan da bu niyetle bu şekilde...

BAŞKAN – Teşekkür ederiz.

Önergeye katılmadığınızı söylemişsiniz.

Maddeyi oyluyorum...

ÜNAL KACIR (İstanbul) – Hayır efendim, oylamayın, benim söz isteğim var.

BAŞKAN – Öyle mi efendim? Maddeyi oylarken Ünal Abi yani...

ÜNAL KACIR (İstanbul) – Bu yanıp sönüyor ama...

BAŞKAN – En gençle en çok yaşayan gence söz vereyim.

ÜNAL KACIR (İstanbul) – Türbe gibi yanıp sönüyor yeşili...

BAŞKAN – Evet, Abi...

ÜNAL KACIR (İstanbul) – Efendim, bu 20'nci maddenin (1)'inci fıkrasını ben anlayamadım. Bunun öznesi ne? “Bu Kanun hükümlerine göre alınmış veya alınacak olan tüm haklarda başvuru veya hak sahipleri arasında çıkacak ihtilaflara ilişkin itirazlar...” “Başvuru veya hak sahipleri”, bunlar ikisi kendi aralarında mı, kiminle kimin arasında ihtilaf çıkıyor ve Bakanlık buna nasıl müdahil oluyor? Bunu bir açıklasınlar, bu cümle ne biçim cümle? İhtilaf kiminle kimin arasında çıkacak?

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANLIĞI MÜSTEŞARI METİN KİLCİ – İki başvuru sahibiyle iki hak sahibi arasında bir ihtilaf çıkabilir yani orada kastedilen odur. Başvuru sahipleri ile hak sahiplerinin birbirleri arasında değil de başvuru sahiplerinin kendi aralarında, hak sahiplerinin kendi aralarında ihtilaf ortaya çıkarsa, bu tür ihtilaflar. Öznesi de Bakanlık.

ÜNAL KACIR (İstanbul) – Bu kanun hükümlerine göre, hakları konusunda iki başvuru sahibi, alması gereken hakkı alamadı diye ya da ikisinin arasında ihtilaf çıkıyor. Bunu Bakanlık çözecek.

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANLIĞI MÜSTEŞARI METİN KİLCİ – Evet. 6326 sayılı Kanun çerçevesinde bunun çok uygulaması oldu şimdiye kadar. Bunun aynen bu şekilde de muhafaza edilmesi öngörülüyor.

ÜNAL KACIR (İstanbul) – Peki, az önce hukukçu arkadaşımızın söylediği bu müracaat?

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANLIĞI MÜSTEŞARI METİN KİLCİ – O başka bir şey efendim, o davalar efendim.

ÜNAL KACIR (İstanbul) – Farklı bir şey o.

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANLIĞI MÜSTEŞARI METİN KİLCİ – O farklı bir şey.

ÜNAL KACIR (İstanbul) – Farklı bir şeyse, o buradaki altmış günlük süre... O sürenin buradaki süreyle alakası yok.

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANLIĞI MÜSTEŞARI METİN KİLCİ – Alakası yok efendim. O altmış günlük süre, idare olarak bu ihtilafların çözümü için bize verilmiş bir süre. Ayrıca, yine arkadaşın okumadığı İdari Yargılama Usulü Kanunu'nda, idarenin kararlarına karşı da altmış gün içerisinde bir de dava açma süresi var.

ÜNAL KACIR (İstanbul) – Sayın Müsteşarım, bu altmış günlük süreyi siz nereden okudunuz, biz de oradan okuyalım.

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANLIĞI MÜSTEŞARI METİN KİLCİ – İdari Yargılama Usulü Kanunu'ndan okudum. Arkadaşımız bir daha okudu.

BAŞKAN – Demin okundu ya efendim.

ÜNAL KACIR (İstanbul) – Ondan okuyorsunuz?

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANLIĞI MÜSTEŞARI METİN KİLCİ – Evet.

BAŞKAN – Evet, tabii.

ÜNAL KACIR (İstanbul) – “Onu karşılamıyor, o farklı bir şey.” dedin az önce.

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANLIĞI MÜSTEŞARI METİN KİLCİ – Nedir farklı olan efendim, biz anlayamıyoruz.

ÜNAL KACIR (İstanbul) – Siz dediniz, ben demedim.

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANLIĞI MÜSTEŞARI METİN KİLCİ – Ben neyi farklı dedim?

ÜNAL KACIR (İstanbul) – Oradaki başvuruyu, tek taraflı bir başvuru...

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANLIĞI MÜSTEŞARI METİN KİLCİ – O başvuru...

ÜNAL KACIR (İstanbul) – “Cevap vermezse reddedilmiş sayılır altmış günde.” diyor.

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANLIĞI MÜSTEŞARI METİN KİLCİ – Evet.

ÜNAL KACIR (İstanbul) – Bu iki şeyin, hak sahipleri ile başvuru sahiplerinin, iki kişinin birbiriyle arasında uzlaşma yok, siz bu ihtilafı çözeceksiniz. Bu burayı kapsamıyorsa buraya süre ayrıca yazılmalı o zaman.

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANLIĞI MÜSTEŞARI METİN KİLCİ – (1)'inci fıkra ile (2)'nci fıkra birbirinden ayrı efendim. (1)'inci fıkrada başvuru sahipleri veya hak sahipleri kendi aralarında bir ihtilafa düştüklerinde, Bakanlığa başvurdıklarında Bakanlık altmış gün içerisinde bu ihtilafı sonlandırmakla mükellef.

İkinci konu, "Alınan idari kararlara ilişkin olarak herhangi bir dava açılması, yargı yoluna gidilmesi söz konusu olduğunda Danıştaya gidilir, ilk derece mahkemesi olarak bu Danıştayda görülür." ü düzenliyor ikinci konu.

Herhangi bir idari konuda dava açılabilmesi için İdari Yargılama Usulü Kanunu'nda da altmış günlük bir süre var. O altmış gün, o altmış gün.

BAŞKAN – Teşekkür ederiz.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Madde kabul edilmiştir.

21'inci maddeyi okutuyorum:

Dokuzuncu Bölüm

Tescil ve İlan

Madde 21- (1) Genel Müdürlük petrol sicili tutar ve petrol siciline yönetmelik hükümleri çerçevesinde aşağıdaki hususlar kaydedilir.

a) Araştırma izni, arama ruhsatı ve işletme ruhsatı almak için bu Kanuna uygun olarak yapılan tüm başvurular.
b) Araştırma izni, arama ruhsatı ve işletme ruhsatı verilmesi ve bunlardaki değişiklikler, bunların ve araştırma izinlerinin her ne şekilde olursa olsun sona erişleri.

c) Arama ruhsatı, işletme ruhsatı ve bunlardan doğan petrol hakları üzerinde tesis edilecek haklar ve arama ruhsatı veya işletme ruhsatında müştereken petrol hakkı sahibi olan şirketlerin aralarında yapacakları ve Genel Müdürlük tarafından da onaylanan bir anlaşmaya göre tayin edilen operatör.

ç) Arama ruhsatı, işletme ruhsatı ve bunlardan doğan petrol haklarının veya bunlar üzerindeki hakların devri ve bütün bunlar üzerine konulacak şartlar ve kısıtlar.

d) Yönetmelikle petrol siciline kaydedileceği gösterilen diğer hususlar.

(2) Birinci fıkranın (c) ve (ç) bentlerindeki hususların kabul ve tescil talepleri, Genel Müdürlük tarafından öncelikle değerlendirilir ve başvuru tarihinden itibaren altmış gün içinde karara bağlanır. Petrol siciline kaydedilmesi gereken hususlar hakkında diğer kanunların sicile ve tescile ait hükümleri uygulanmaz. Petrol hakkı sahibi olmak için yapılacak başvuruların usulü başvuruya eklenecek belgelerin nitelik ve kapsamı, petrol sicilinin ne şekilde tutulacağı, tadil ve terkin edileceği gibi hususlar yönetmelikle düzenlenir. Yönetmeliğe uygun olmayan başvuru, rapor ve belgeler sahibine herhangi bir hak sağlamaz.

(3) Bölgelerin tayin ve tadilleri, açık sahaların tespit, tadil ve kapanmaları, araştırma izni kararları hariç başvurular hakkında verilen kararlar, bir arama veya işletme ruhsatının verildiği, tadil veya devri, sona erdiği, arama ve işletme ruhsatları üzerinde tesis olunan diğer haklar ve kısıtlar ile mevzuata göre ilanı gereken diğer hususlar Genel Müdürlük tarafından Resmi Gazetede ilan edilir. Resmi Gazetede ilan tebligat mahiyetindedir; ancak bu Kanunun veya yönetmeliğin özel tebligatı gerektiren hükümleri saklıdır. Petrol hakkı ile ilgili kesinleşen kararların onbeş gün içinde Resmi Gazetede ilan edilmesi zorunludur.

(4) Resmi Gazetede ilan edilen herhangi bir hususun yayım tarihi, bu ilanda aksine hüküm bulunmadıkça, yürürlük tarihi olarak kabul edilir. Kendilerine özel tebligat yapılmamış kişiler için arama veya işletme ruhsatlarının başlangıç, uzatma, tadil, devir ve sona erme tarihleri de bu husustaki kararların yayım tarihleridir.

(5) Arama ve işletme ruhsatları ve bunlardan doğan petrol hakları ve bu petrol haklarının arama veya işletme ruhsatının herhangi bir parçasına karşılık gelenleri, petrol siciline kaydedilmekle birlikte, taşınmazlar üzerinde yapılabilecek satış, rehin ve benzeri sözleşmelere, bu Kanunda öngörülen şartlar çerçevesinde konu olabilirler.

(6) Petrol hakkının kullanılmasını gerektiren ve bu Kanun çerçevesinde tescil edilmiş bulunan bir hakkın sahibi, kendi hakkı oranında petrol hakkı sahibinin hak ve yükümlülükleriyle sorumlu olur. Arama veya işletme ruhsatı veya bunlardan doğan petrol haklarından herhangi birinin hissedarları, hisseleri oranında bu Kanunun verdiği hak ve yükümlülüklerle sahip olur.

(7) Haciz ve ihtiyati tedbirler hariç olmak üzere birinci fıkranın (c) ve (ç) bentlerindeki haklar ve şartlar, Genel Müdürlükçe kabul edilip petrol siciline kaydedilmedikçe Genel Müdürlüğe ve üçüncü kişilere karşı hüküm ifade etmez.

(8) Beşinci ve altıncı fıkralardaki hükümlerin uygulanacağı petrol hakları ve altıncı fıkrafta belirtilen hak sahiplerinin, hissedarları veya temsilcilerinden birinin sorumluluklarını yerine getirmemesinin diğer hak sahipleri ve hissedarlar hakkında oluşturacağı sonuçlara ait hükümler yönetmelikle düzenlenir.

(9) Genel Müdürlükçe tescil edilmiş bir petrol hakkı sahibinin sermayesinde kontrolün değişimine yol açabilecek her türlü hisse devir işlemleri Bakanlığın ön iznine tabidir. Buna ilişkin usul ve esaslar yönetmelikle düzenlenir.

BAŞKAN – Madde üzerinde önerge var, okutuyorum:

Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonu Başkanlığına
Görüşülmekte olan 1/725 esas numaralı kanun tasarısının 21. Maddesinin 1. Fıkrasında bulunan "c)" bendi madde metninden çıkartılmıştır.

Osman Aydın

Kemal Değirmendereli

Mehmet Ali Susam

Aydın

Edirne

İzmir

BAŞKAN – Gerekçe...

Gerekçe:

Şirketlerin müşterek petrol hakkı sahipliği kanunda öngörülmediğinden, konsorsiyum benzeri bu organizasyonunun olası sakıncalarından dolayı fıkranın kanun metninden çıkartılması amaçlanmıştır.

BAŞKAN – Hükümet katılıyor mu?

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANLIĞI MÜSTEŞARI METİN KİLCİ – Katılmıyoruz efendim.

BAŞKAN – Hükümetin katılmadığı önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

Diğer önergeyi okutuyorum:

Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan 1/725 esas numaralı kanun tasarısının 21. Maddesinin 1. Fıkrasında bulunan "d)" bendinden sonra gelmek üzere "Genel Müdürlükçe tutulacak sicil alenidir" ifadesi eklenmiştir.

Osman Aydın

Kemal Değirmendereli

Aydın

Edirne

BAŞKAN – Gerekçe...

Gerekçe:

Sicil kayıtlarında şeffaflık öngörülmüştür.

BAŞKAN – Hükümet katılıyor mu efendim?

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANLIĞI MÜSTEŞARI METİN KİLCİ – Katılmıyoruz efendim.

BAŞKAN – Hükümetin katılmadığı önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

Diğer önergeyi okutuyorum:

Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan 1/725 esas numaralı kanun tasarısının 21. Maddesinin 9. Fıkrasının madde metninden çıkartılmasını arz ve teklif ederiz.

Osman Aydın

Kemal Değirmendereli

Mehmet Ali Susam

Aydın

Edirne

İzmir

BAŞKAN – Gerekçe...

Gerekçe:

Hisse devrine ilişkin oranlar kanunun 6'ncı maddesinin 4 ve 5'inci maddelerindeki önergelerle düzenlenmiştir.

BAŞKAN – Hükümet katılıyor mu efendim?

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANLIĞI MÜSTEŞARI METİN KİLCİ – Katılmıyoruz efendim.

BAŞKAN – Hükümetin katılmadığı önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

Maddeyi oylarınıza sunmadan evvel Sayın Zeybekci'nin bir sorusu var, alalım.

NİHAT ZEYBEKCİ (Denizli) – Sayın Başkanım, benim 7'nci maddeyle ilgili bir tereddüdüm var. Burada 7'nci maddede (c) ve (ç) bentlerindeki "Haklar ve şartlar" bölümünde "Genel Müdürlükçe kabul edilip petrol siciline kaydedilmedikçe Genel Müdürlüğe ve üçüncü kişilere karşı hüküm ifade etmez."

Dönüyorum geriye, (c) ve (ç)'de de "Arama ruhsatı, işletme ruhsatı..." Operatörle ilgili bir anlaşma yaptıysam eğer, işte bu devir de bütün bunların üzerine konulacak diğer şartlar ve kısıtlar yani hak sahibinin bir operatörle yapacağı anlaşma veya başka birileriyle hak devri veya ortaklıkla ilgili yapacağı anlaşmalar -7'ye geliyor buradan- "Genel Müdürlükçe petrol siciline kaydedilmedikçe hüküm ifade etmez."

Burada bir şey olması lazım yani ne kadar süre kaydetmezse, ne kadar süre kaydetmeden bekletebilir, bunu ne kadar uzatabilir?

BAŞKAN - Bu tereddütleri açıklayacak bir açıklamadan sonra oylamaya geçeceğim.

Buyurun.

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANLIĞI MÜSTEŞARI METİN KILCI – Buna ilişkin usul ve esasların yönetmelikle düzenleneceğine ilişkin bir sonraki (1)'inci fıkranın (d) bendinde bir düzenleme var. Yani bu detayların yönetmelikle düzenlenmesi mümkün. Sayın Vekilimin söylediğini de hassasiyetle not edelim. Burada süreleri mutlaka...

BAŞKAN – Peki, yönetmelikle düzeltilmek üzere...

Teşekkür ederiz.

21'inci maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

22'nci maddeyi okutuyorum:

ONUNCU BÖLÜM

Yasaklar, Özel Hükümler, İdari Para Cezaları ve İdari Tedbirler

Yasaklar ve özel hükümler

Madde 22- (1) Bu Kanuna göre araştırma izni, arama ruhsatı ve işletme ruhsatı alınmadan hiçbir petrol işlemi yapılamaz.

(2) Başka bir kanuna göre alınmış herhangi bir hak, bu hakkın sahibine bir petrol işlemi yapma hakkını vermez.

(3) Petrol işlemi sona ermiş bulunan petrol hakkı sahibi araziye eski haline getirmekle yükümlüdür. Bu yükümlülüğe ilişkin usul ve esaslar yönetmelikle düzenlenir.

(4) Petrol hakkı sahibi, üzerinde işlem yaptığı arazinin maliki veya zilyedi bulunan kişiye, araziye, o yerdeki tesislere verdiği zararı ve bu kişinin mahrum kaldığı ürün bedelini veya işletme kazancını ödemekle mükelleftir.

(5) Bu Kanundaki esaslara uygun olmak şartıyla, sermaye şirketlerine veya yabancı devletler mevzuatına göre sermaye şirketi niteliğinde bulunan özel hukuk tüzel kişilerine araştırma izni, arama ruhsatı ve işletme ruhsatı verilir.

(6) Bu Kanuna göre verilmiş bir hak başka bir kanuna göre girilmesi veya bulunulması yasak olan bir yere girme veya o yerde bulunma hakkını vermez.

(7) Petrol hakkı sahibi, petrol işlemi esnasında doğrudan veya dolaylı olarak tehlikeli fiil oluşturamaz, oluşmasına izin veremez. Petrol hakkı sahibi ruhsatı dahilinde yöre halkının yaşamını zora sokmayacak, doğaya ve çevreye zarar vermeyecek ve bunları tehlikeye atmayacak şekilde petrol işlemi için gerekli tesis ve ekipmanı kurar.

(8) Petrol hakkı alınmasından önce, petrol işlemleri esnasında doğabilecek zarar ve ziyarı karşılamak üzere teminat verilmesi zorunludur. Teminat miktarları hektar başına; araştırma izinleri için araştırma izin harcının onbinde beşi, arama ruhsatları için arama ruhsatı harcının binde biri, işletme ruhsatları için işletme ruhsatı harcının binde beşidir. Bu oranı yüzde 50 oranında artırmaya veya eksiltmeye Bakanlar Kurulu yetkilidir. Petrol hakkı sahibi teminatını, yeni belirlenen tutarlara iki ay içinde tamamlar.

(9) Bir petrol işlemi tehdit eden şartlar oluştuğunda, petrol hakkı sahibi Genel Müdürlüğü ve etkilenebilecek diğer petrol hakkı sahiplerini derhal haberdar eder ve tehdidin mahiyeti ile bunu önlemek üzere alınmakta olan tedbirleri bildirir. Genel Müdürlük alınmış ve alınacak olan tedbirleri yetersiz gördüğü takdirde, petrol hakkı sahibinden ilave tedbirler almasını isteyebilir.

(10) Petrol hakkı sahibi olacak özel hukuk tüzel kişileri 13/1/2011 tarihli ve 6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu hükümlerine tabidir. Türkiye'de petrol hakkı sahibi olacak ve yabancı devletler mevzuatına göre sermaye şirketi niteliğinde bulunan özel hukuk tüzel kişileri, Türk parasının kıymetini koruma hakkındaki mevzuata göre Türkiye'deki faaliyetleri bakımından Türkiye'de yerleşik sayılırlar.

(11) Hudutlarda, askeri yasak bölgelerde, tarihi yerlerde ve yerleşim yerlerine hangi mesafede petrol işlemi yapılabileceği hususu yönetmelikle belirlenir.

(12) Ülke petrol arz güvenliği açısından ihtiyaç duyulan hallere münhasır olmak üzere yurtiçinde üretilen petrolün tamamının veya bir kısmının 5015 sayılı Kanunun 10 uncu maddesinde düzenlenen piyasa fiyatı üzerinden rafinerilerce satın alınmasına karar vermeye Bakanlar Kurulu yetkilidir.

BAŞKAN – Bir milletvekili arkadaşımıza –efendim, özür dilerim- söz veriyorum isminizle birlikte.

Buyurun efendim.

HALUK EYİDOĞAN (İstanbul) – Teşekkür ederim Başkan.

Ben, Cumhuriyet Halk Partisi İstanbul Milletvekili Haluk Eyidoğan.

BAŞKAN – Hoş geldiniz efendim, buyurun.

HALUK EYİDOĞAN (İstanbul) – Hoş bulduk.

Biraz geç kaldım Komisyonunuza iştirak etmek için ama biliyorsunuz, malum, Genel Kurulumuz ve diğer komisyonlarımız aşırı meşgul, o yüzden ancak gelebildim.

Müsaadenizle, ben de birkaç söz etmek istiyorum.

BAŞKAN – Beş dakika süreniz var.

Buyurun efendim.

HALUK EYİDOĞAN (İstanbul) – Teşekkür ederim.

Şimdi, Türkiye'nin geleceği için çok önemli bir kanun tasarısı burada görüşülüyor, Petrol Kanunu. Biliyorsunuz, Türkiye, petrol arama ve üretim yatırımlarında çok geç kalmış bir ülkedir. Milletvekili olmadan önce jeofizik mühendisi öğretim üyesi olarak İstanbul Teknik Üniversitesinde otuz beş sene hizmet ettim, bölüm başkanlığım da var. Yeni bölüm başkanı olduğum zaman nezaket ziyaretleri için hem de tanışmak için birçok kamu kurumuna gittik. Bunlardan bir tanesi de Türkiye Petrolleri Anonim Ortaklığıydı. Bizi nazik bir şekilde kabul ettiler ve biz dünyadaki örneklerinden, diğer bulduğumuz ülkelerdeki örneklerinden hareketle jeofizik mühendisliği bölümü olarak Türkiye'de Karadeniz'de petrol, doğal gaz aramalarında jeofizik olarak, jeofizik mühendisliği bölümü olarak...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Efendim, bir saniyenizi alabilir miyim, burada bir şeylik oldu. Bunun süresi iki dakika imiş. Niye iki dakika? Bunu düzeltir misiniz. Burada sıkıntı var efendim. Özür dilerim.

Peki, buyurun.

HALUK EYİDOĞAN (İstanbul) – Jeofizik mühendisliği bölüm başkanı olarak nezaket ziyareti amacıyla Türkiye Petrolleri Anonim Ortaklığı Genel Müdürlüğünü ziyaret ettik ve orada, ülkemizde bu konuda yapılacak çok şey olduğunu ve tüm dünyadaki örneklerle hareketle endüstri-üniversite ilişkilerinin sonucunda ortaya çıkan AR-GE nedeniyle ülkede, ulusumuzun toprakları içerisinde, denizlerimizde daha ayrıntılı araştırmak yapmak ve bilinmeyenleri ortaya çıkarmak açısından katkılar sunabileceğimizi ve bölümümüzün bu konuda Türkiye'de en iyilerinden biri olduğunu ve ortak projeler geliştirmek, yapmak istediğimizi beyan ettim.

O zamanki konjonktürden mi yoksa Türkiye'nin 1948'de petrol üretmeye başlayan, Türkiye'de gelişen bazı temayüllerden midir bilinmez “Bizden para istemeyin de her türlü katkısı sağlan.” denildi. Şimdi Türkiye'de, ister kamu olsun ister özel olsun kuruluşların böyle bir hastalığı vardır, AR-GE'ye para harcamak istemezler ama çalışmalar sırasında, yabancı şirketlerle TPAO özelinde denizlerimizde ve karada jeofizik araştırmaları yaparken yabancı şirketlere çok yakın dururlar.

Ben sordum TPAO'ya: “Son on yılda denizlerimizde petrol ve doğal gaz aramaya yönelik olarak çoğunlukla AB ve ABD ülkelerinden olan yabancı özel araştırma şirketlerine kaç kilometrekarelik alanda jeoloji, jeofizik araştırmalar yaptırınız? Bu araştırmaların ABD doları cinsinden meblağı nedir?” Bu, yalnız gaz ve petrol aramalarıyla ilgili olarak denizlerimizde yapılan araştırmayla ilgiliydi ve son on yıl içerisinde 82 bin kilometrekare boyutlu, 15 bin kilometrekare üç boyutlu sismik veri toplama çalışması yapılmış olup denizlerimizde, 450 milyon ABD doları yatırım harcaması gerçekleştirilmiştir dendi cevaben.

Şimdi, biz, jeofizik ve jeoloji, petrol mühendisliği bilimini üniversitelerde geliştirelim, sorunları ortak çözelim, hem ulusal AR-GE'yi geliştirelim, ülkemiz sınırları içinde bilim ve teknolojik gelişmeye katkıda bulunalım, bize destek olun, maddi destek olun gibi taleplerle bir ulusal kuruluşa gittiğimizde, bize verilen cevap “Bu konuda maddi destek veremeyiz ama veri veriniz, siz de onlarla araştırmalarınızı yapın.” Yani, doktora, master yapın falan o verilerle. Ama verileri kim almış? 450 milyon ABD doları, son on senede, Amerika Birleşik Devletleri ve AB deniz araştırma gemileriyle üç boyutlu, iki boyutlu sismik araştırma için vermişler. Dolayısıyla, böyle tezatlar oluşan bir ülkede...

Şimdi elimizde bir kanun var, bu kanunu biz geçirdiğimiz zaman Türkiye'de petrol ve doğal gaz üretim miktarının artacağını sanıyoruz. Benim, otuz beş yıllık bir jeofizik mühendisi olarak, dünyada birçok yerde de bulunmuş bir insan olarak gördüğüm, bunu ister özelleştirin ister kamuda tutun, önce bu zihniyeti, anlayışı değiştirmedığınız sürece Türkiye'de ne petrolü ne doğal gazı bulamazsınız. Bakın, 1948'de üretmeye başlamışız, 1991'den sonra doğru dürüst bir saha bulamadık. Ha sondaj yaptırдық mı, yaptık mı? Yaptık. Maalesef, bunlarda başarısız olduk. Yetmiş senede 3 bin kuyu açtık, ABD'de Teksas'ta altı ayda bu kadar kuyu açıyorlar.

Şimdi, tabii bize beş dakika veriyorsunuz ama bu konuda söylenecek çok şey var. Ben şimdi, Sayın Bakan da burada yok ama Sayın Müsteşarı burada sanıyorum, Sayın Bakanımıza soruyorum dolayısıyla: TPAO'nın devlet adına petrolle ilgili araştırma izni, arama ve işletme ruhsatı alma hakkı korunacak mıdır? İşletme ruhsatı süreleri değişecek midir? İşletme süresi sonrası üretim sahalarının devlete dönmesi sağlanacak mıdır? Petrol arama ve üretim faaliyetlerinde çevreye verilecek zararların önlenmesine yönelik düzenlemeler ve teminatlar yasada olacak mıdır? Yerli üretici lehine vergilendirme düşünülmekte midir gibi başka sorular da olabilir ama zamanımız oldukça kısıtlı.

Ben şu resmi göstermek istiyorum buradaki Müsteşarımıza, tüm katılımcılara ve milletvekillerimize. Bu, 1940'tan itibaren Türkiye'nin petrol üretim miktarını gösteren bir resimdir. Yılda milyon ton olarak üretimiimizdir. Şu gördüğünüz sarıyla boyanmış kısım 2000'den sonraki durumdur. Türkiye'de 1970'li yıllarda 4 milyon ton petrol çıkarmışızdır, 1992'ye kadar da yine 4,5-5 milyon tona yakın petrol çıkarmışızdır.

BAŞKAN – Efendim toparlarsanız...

HALUK EYİDOĞAN (İstanbul) – Sonra nasıl olmuşsa bu eğri düşmüştür, bunun bilimsel izahı gerekir. Bu, siyasi bir izah mı gerektirir, bilimsel bir izah mı gerektirir? Sanıyorum, ülkemizdeki akademisyenlerin ve siyasetçilerin...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Özür dilerim, süreniz tamamlandı.

HALUK EYİDOĞAN (İstanbul) – ...ve ilgili kurumların başkanlarının bunu cevaplandırması gerekir.

BAŞKAN – Peki, teşekkür ederiz.

HALUK EYİDOĞAN (İstanbul) – Dolayısıyla, burada tabii bu kanunu tartışacaksınız, sonunda ülkemiz için hayırlı olur, olmaz bilemem, onu zaman gösterecektir ama bu anlayış devam ettiği sürece biz, bütün doğal gaz ve petrol kaynaklarımızla ilgili bilinmeyenleri yabancıların arşivlerine teslim edeceğiz ve ondan yeteri kadar faydalanamayacağız, ne kadar çıkaracağımıza da onlar karar verecekler.

BAŞKAN – Katkılarınız için teşekkür ederiz efendim, süremiz çok kısıtlı.

HALUK EYİDOĞAN (İstanbul) – Bakın, gaz hidrat konusu burada konuşuldu mu bilmiyorum, bununla ilgili çok önemli bir gelişmedir bu. Türkiye'nin kuzeyindeki Karadeniz'in doğusu ve kuzeyi, önümüzdeki on yıl için gerek siyasi gerek bilimsel gerek ulusal çıkarlar açısından gaz hidrat ve son zamanlarda konuşulan kaya gazı konusu ülkenin geleceğiyle doğrudan ilişkilidir. Kırk yıllık, Türkiye'nin gaz ihtiyacını...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Evet, süreniz tamamlanmıştır Sayın Eyidoğan.

HALUK EYİDOĞAN (İstanbul) – ...karşılayabilecek potansiyel Karadeniz'de vardır ve üniversitelerimiz ve kurumlarımız ve siyasetçilerimiz, bilim adamlarımız bu konuda mutlaka tartışmalıdır, bunu da siyasetçi sağlamalıdır.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Ben de teşekkür ederim, çok değerli katkılarınızı inşallah aşağıda Genel Kurulda daha fazlasıyla verme imkânınız olur.

Şundan emin olun ki, buradaki Komisyon üyesi arkadaşlarımız, sizin gösterdiğiniz hassasiyetleri, özellikle Cumhuriyet Halk Partisi mensubu arkadaşlarımız da aynı hassasiyetleri burada zaten gösteriyorlar. Keşke başından beri katılma imkânınız olsaydı, Komisyonumuzun bu konudaki hassasiyetleri ve sorduğunuz soruların cevabını zaten almış olurdunuz.

Hükûmetten rica ediyoruz, cevapları yazılı olarak verirseniz veya Genel Kurulda genel tartışmalar olunca orada verirseniz süre açısından katkısı olur.

Sayın Vekilime de katkılarından dolayı teşekkür ediyorum.

Önergelere geçiyorum.

ÖMER SELVİ (Niğde) – Sayın Başkanım, söz istemiştim.

BAŞKAN – Buyurun Sayın Vekilim.

ÖMER SELVİ (Niğde) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkanım.

(8)'inci fıkrafta, Sayın Vekilimizin de sorduğu bir soru vardı, teminat, ziyanı karşılamak üzere. Burada teminat değerleri verilmiş, araştırma izinleri için ruhsatın on binde 5'i, arama ruhsatları için binde 1'i, işletme ruhsatları için binde 5'i. Benim merak ettiğim bilgi şu: Tatmin edici rakamlar mı ortaya çıkacak? Yani, bir arama ruhsatının bedeli ne kadardır, araştırma ruhsatının bedeli ne

kadardır? Hani araştırma esnasında belki çok büyük zarar verilmiyor ama ya da işletme ruhsatının bir bedeli ne kadardır ortalama? Ortalama bedeli bulunduktan sonra binde 5'i ne kadara tekabül ediyor? Bunları merak ediyorum.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Değerli arkadaşlar, planladığımız üzere on birinci bölümde bitireceğiz, onun için biraz hızlı gitmek istiyorum.

Hemen cevabını alalım.

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANLIĞI MÜSTEŞARI METİN KİLCİ – Sayın Başkanım, ruhsat harçlarına ilişkin olarak Sayın Genel Müdürümüz hızlıca bilgi versin efendim.

BAŞKAN – Sayın Genel Müdürüm buyurun.

TPAO GENEL MÜDÜR VEKİLİ BESİM ŞİŞMAN – Efendim, ruhsat harçları her yıl Maliye Bakanlığımız tarafından yayımlanıyor ve güncelleniyor yeniden değerlendirme oranlarına göre. Şu anda Türkiye genelinde en fazla ruhsat sahibi olan Türkiye Petrollerinin ödediği zarar-ziyan teminatı 60 TL bütün ruhsatlar için. Bu şimdi, 50 bin hektarlık karalardaki azami ruhsat için 55 bin lira olacak, bir ruhsat için. Türkiye genelindeki şu andaki mevcut 364 ruhsatı hesapladığımızda 45 milyon lira gibi bir zarar-ziyan teminatı alacağız.

BAŞKAN – Teşekkür ederiz.

ÖMER SELVİ (Niğde) – Buradaki oranlar bunu veriyor mu?

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANLIĞI MÜSTEŞARI METİN KİLCİ – Evet, oranlarla hesap edilen rakamlar.

TPAO GENEL MÜDÜR VEKİLİ BESİM ŞİŞMAN – Hesap edilen rakamlar, evet.

BAŞKAN – Peki, teşekkür ederiz.

Önergeleri okutuyorum efendim.

Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan 1/725 esas no.lu Türk Petrol Kanunu Tasarısının 22. Maddesinin birinci fıkrasından sonra gelmek üzere aşağıdaki metnin eklenmesini arz ve teklif ederim.

Alim Işık

Kütahya

"Petrol ile ilgili; araştırma, arama ruhsatnamesi ve işletme ruhsatnamesi alma hakkı devlet adına, Türkiye Petrolleri Anonim Ortaklığı'na aittir. Ortaklık bu hakkı bizzat veya idaresine ve sermayesine hakim olduğu uzman kuruluşlar aracılığı ile kullanır veya bu Kanun hükümleri dahilinde bu kuruluşlara devredebilir."

BAŞKAN – Sayın Işık...

ALİM IŞIK (Kütahya) – Gerekçe okunsun.

BAŞKAN – Gerekçeyi okutuyorum:

Gerekçe:

Geçmiş, 70 yıllık arama süreci incelendiğinde, faaliyetlerin büyük çoğunluğunun devlet eliyle yapıldığı görülecektir. Ülkemiz gibi zorlu jeolojik yapıya sahip ülkelerde arama faaliyetlerine devletin belirli oranda girmesi, ekonomik kazanımı yanında diğer şirketler için de güven kaynağı olmaktadır. Yasa metni içerisinden devlet adına arama yapabilme kabiliyetine sahip şirketinin çıkarılması, yasanın amacına hizmet etmekten öte, mevcut arama faaliyetlerinin de yavaşlamasına ve durma noktasına gelmesine yol açacaktır. Ayrıca, Petrol gibi stratejik ve ekonomik öneme sahip bir kaynağın aranması ve üretilmesi esnasında, ulusal çıkarların gerektirdiği hallerde (gelecekte Kıbrıs ve çevresinde, Ege Denizinde yapılacak arama, üretim faaliyetleri için) devletin gerektiğinde kullanabileceği bir şirketi olmalıdır. Mevcut durum itibarı ile güçlü bir yerli şirketimiz olmadığına göre, bu konudaki tek aday Türkiye Petrolleri A.O.'dır.

Bunun yanında, petrol gibi stratejik öneme sahip ürünün üretiminde, taşınmasında ve rafinajında devlet kontrolünün kısmen de olsa sağlanması için, Türkiye Petrolleri A.O.'nın verimliliğinin artırılması ve ulusal ve uluslararası alanda daha etkin rol alması için ise; yapısal, fonksiyonel ve operasyonel kabiliyetlerini artıracak, karar yetkinliği üst düzeyde olacak şekilde yapılandırılmasına imkân sağlanmalıdır.

BAŞKAN – Hükûmet katılıyor mu efendim?

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANLIĞI MÜSTEŞARI METİN KİLCİ – Katılmıyoruz efendim.

BAŞKAN – Hükûmetin katılmadığı önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

Diğer önergeyi okutuyorum:

Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan 1/725 esas numaralı kanun tasarısının 22. Maddesinin 1. Fıkrasından sonra gelmek üzere aşağıdaki 2. Fıkranın eklenmesini ve diğer fıkraların buna göre teselsül ettirilmesini arz ve teklif ederiz.

"(2) Türkiye Cumhuriyeti adına Petrolle ilgili, araştırma izni, arama ruhsatı ve işletme ruhsatı alma hakkı Türkiye Petrolleri Anonim Ortaklığı tarafından bizzat veya idaresine ve sermayesine hakim olduğu şirketler aracılığı ile kullanır veya bu kanun hükümleri dahilinde bu kuruluşlara devredilebilir."

Osman Aydın

Kemal Değirmendereli

Mehmet Ali Susam

Aydın

Edirne

İzmir

BAŞKAN – Gerekçeyi okutuyorum:

Gerekçe:

TPAO'nun Türkiye'de petrol araştırma, arama ve işletme faaliyetindeki rolünün korunması amaçlanmıştır.

BAŞKAN – Hükûmet katılıyor mu efendim?

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANLIĞI MÜSTEŞARI METİN KİLCİ – Katılmıyoruz efendim.

BAŞKAN – Hükûmetin katılmadığı önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

Diğer önergeyi okutuyorum:

Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan 1/725 esas numaralı kanun tasarısının 22. Maddesinin 3. Fıkrasının aşağıdaki şekilde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

"(3) Petrol işlemi sona ermiş bulunan petrol hakkı sahibi, petrol işlemi için kullandığı araziye üç ay içerisinde ıslah etmekle yükümlüdür. Bu süre yetersiz kalırsa Genel Müdürlüğün onayı ile altı ay uzatılabilir. Petrol hakkı sahibi bu mükellefiyetini yerine getirmekten kaçınırsa, mükellefiyet, petrol hakkı sahibinin nam ve hesabına petrol hakkı sahibinin mevcut teminatından karşılanarak, teminatın yetmemesi halinde ise petrol hakkı sahibine rücu edilerek Genel Müdürlük tarafından yaptırılır."

Osman Aydın

Kemal Değirmendereli

Mehmet Ali Susam

Aydın

Edirne

İzmir

BAŞKAN – Sayın Değirmendereli buyurun.

KEMAL DEĞİRMENDERELİ (Edirne) – Sayın Başkan, değerli arkadaşlar; bu konu da gerçekten önemli bir konu. Evet, yani petrol üreten şirketlerden birtakım teminatlar alınıyor ama... Yani, yaşanan Meksika Körfezi'nde bir örnek var. Alınan teminatların çok çok üstünde bir zarar meydana gelebilir. Yani, bunu o şirkete rücu etmeye yönelik bir eksikliği giderme açısından bu önergeyi özellikle çalışarak koyduk. Bu anlamda, bu eksikliğin giderilmesine katkı sağlayacaktır. Ortak değerlendirmenize sunuyoruz. Yani, yarın Karadeniz'de bir petrol kazası meydana gelip bir çevre felaketi meydana geldiğinde, devlete yük gelmemesi açısından da bu konu hepimizin sorumluluğundadır.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Hükûmet bu konuda bir açıklama yapar mı efendim?

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANLIĞI MÜSTEŞARI METİN KİLCİ – Sayın Başkanım, bu hassasiyete ilişkin olarak 24'üncü maddenin (2)'nci fıkrasında ve (5)'inci fıkrasının (a) bendinde düzenlemeler var. Kanunun diğer yerlerinde de bunu dikkate alarak bu sorumlulukla hazırlık yaptık.

Önergeye katılamıyoruz efendim.

BAŞKAN – Yani hassasiyete katılıyoruz, 24'üncü maddede düzenlendiği için burada önergeye katılamıyoruz.

Hükûmetin katılmadığı önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

Diğer önergeyi okutuyorum:

Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan 1/725 esas numaralı kanun tasarısının 22. Maddesinin 7. Fıkrasının sonunda bulunan “kurar” ibaresi, “kurar ve işletir. Tesislerin çalışmasının kontrolü ve çevrede zarar oluşup oluşmadığının kontrolü Çevre ve Şehircilik Bakanlığı tarafından yapılır.” ifadesinin eklenmesini arz ve teklif ederiz.

Osman Aydın

Kemal Değirmendereli

Mehmet Ali Susam

Aydın

Edirne

İzmir

BAŞKAN – Gerekçeyi okutuyorum:

Gerekçe:

Çevreye zarar verilmesini önlemek amacıyla kurulan tesislerin işletilmesinin sağlanması ve zarar oluşmadığının kontrolünün ilgili bakanlıkça yapılması amaçlanmıştır.

BAŞKAN – Hükûmet katılıyor mu efendim?

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANLIĞI MÜSTEŞARI METİN KİLCİ – Katılmıyoruz efendim.

BAŞKAN – Hükûmetin katılmadığı önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

Bir önerge daha var, okutuyorum:

Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan 1/725 esas numaralı kanun tasarısının 22. Maddesinin 11. Fıkrasının aşağıdaki şekilde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

“(11) Hudutlara beş kilometre mesafede, tarihi veya dini bir yer veya tesise, bir su tesisine, bir yol veya geçide 100 metre mesafede ve şehir veya kasabalarda belediye imar sahası ile askeri yasak bölgeler içinde petrol arama ve işletme faaliyeti yürütülemez.”

Osman Aydın

Kemal Değirmendereli

Mehmet Ali Susam

Aydın

Edirne

İzmir

BAŞKAN –Gerekçeyi okutuyorum:

Gerekçe:

Düzenlemenin yönetmeliğe bırakılarak Anayasa’nın yasama yetkisini tanımlayan 7. Maddesine aykırılığın önüne geçilmesi amaçlanmıştır.

BAŞKAN – Hükûmet katılıyor mu?

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANLIĞI MÜSTEŞARI METİN KİLCİ – Katılmıyoruz efendim.

BAŞKAN – Hükûmetin katılmadığı önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Madde kabul edilmiştir.

23’üncü maddeyi okutuyorum:

İdari para cezaları

MADDE 23- (1) Bu Kanuna göre yasaklanan fiiller, daha ağır bir cezayı gerektirmediği takdirde, bu madde hükümlerine göre idari para cezası ile cezalandırılır. Bu Kanuna göre idari para cezalarının veya idari yaptırımların uygulanması, bu Kanunun diğer hükümlerinin uygulanmasına engel oluşturmaz. Bu Kanuna göre verilen ceza ve alınacak tedbirler diğer kanunlar gereği yapılacak işlemleri engellemez.

(2) Bu Kanuna göre;

a) Tehlikeli fiil nedeniyle önemli ve tamiri mümkün olmayan bir hasar veya zarar verenler beşyüz bin Türk Lirası,

b) Petrol işlemi esnasında tehlikeli fiil yapanlar üçyüzelli bin Türk Lirası, verilen süre içerisinde önlem almayanlar geçen her bir gün için elli bin Türk Lirası,

c) Arama ruhsatı veya işletme ruhsatı almaksızın petrol işlemi yapanlar ikiyüzelli bin Türk Lirası,

ç) Araştırma izni ve arama ruhsatı almadan araştırma yapanlar yüz bin Türk Lirası,

d) Verilen bir hakkın kullanılmasını veya kanunu uygulamakla görevli olanların görevlerini yapmasını engelleyenler elli bin Türk Lirası,

e) Yapılan başvurularda gerçek dışı beyanda bulunanlar elli bin Türk Lirası,

f) Verilmesi gereken bilgi ve belgeleri bir takvim yılı içinde iki defa zamanında göndermeyenler veya eksik gönderenler on bin Türk Lirası, bu durumun bir takvim yılı içinde ikiden fazla tekrarı halinde ise her tekrar için on bin Türk Lirası, idari para cezası ile cezalandırılırlar.

(3) Bu Kanuna göre verilen idari para cezaları tebliğinden itibaren bir ay içerisinde ödenir.

(4) Genel Müdürlük tarafından verilen idari para cezalarına karşı otuz gün içinde idare mahkemelerinde dava açılabilir.

BAŞKAN – Madde üzerinde önerge var, okutuyorum:

Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan 1/725 esas numaralı kanun tasarısının 23. Maddesinin 2. Fıkrasının “(ç)” bendinde bulunan “yüz bin” ifadesi “iki yüz elli bin” olarak, “(e)” bendinde bulunan “elli bin” ifadesi “yüz bin” olarak değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

Osman Aydın

Kemal Değirmendereli

Mehmet Ali Susam

Aydın

Edirne

İzmir

BAŞKAN – Gerekçeyi okutuyorum:

Gerekçe:

İzni olmadan araştırma ya da arama yapanlara verilen cezanın ve başvuru esnasında gerçek dışı bilgi verilmesi durumunda uygulanan cezanın arttırılması amaçlanmıştır.

BAŞKAN – Hükûmet katılıyor mu efendim?

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANLIĞI MÜSTEŞARI METİN KİLCİ – Katılmıyoruz efendim.

BAŞKAN – Hükûmetin katılmadığı önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Madde kabul edilmiştir.

24’üncü maddeyi okutuyorum:

İdari tedbirler

MADDE 24- (1) Arama ve işletme ruhsatı almadan petrol işlemi yapılması sonucunda elde edilen gelire ve petrole el konularak mülkiyeti 30/3/2005 tarihli ve 5326 sayılı Kabahatler Kanunu ile 5015 sayılı Kanun hükümlerine göre kamuya geçirilir.

(2) Genel Müdürlük, petrol işleminde veya bu işlem ile ilgili olarak tehlikeli fiil yapıldığını belirler ise petrolün satışı ve tehlikeli fiilin önlenmesi için yapılacak çalışmalar hariç, petrol işlemi durdurulur. Tehlikeli fiilin önlenmesi için Genel Müdürlüğün vereceği süre içinde, tehlikeli fiil önlenmez ise Genel Müdürlük masrafı petrol hakkı sahibine ait olmak üzere, tehlikeli fiili önleyici tedbirleri alır, hasarı tamir ve tazmin ettirir. Bu amaçla öncelikle 22 nci maddenin sekizinci fıkrasında yer alan teminat kullanılır. Teminatın kullanılan kısmı iki ay içinde petrol hakkı sahibine tamamlattırılır. Teminat miktarı iki ay içerisinde tamamlanmadığı takdirde, her geçen ay için eksik bedel üzerinden yüzde 10 oranında artırım yapılarak tamamlattırılır. Bir yılın sonunda teminatın tamamlanmaması halinde petrol hakkı sahibinin araştırma izni, arama ruhsatı veya işletme ruhsatı iptal edilir.

(3) Petrol hakkı sahibi bu Kanuna, yönetmeliklere, araştırma izni, arama ruhsatı veya işletme ruhsatında yazılı şartlardan herhangi birine uymadığı takdirde kendisine şartlara uyması ihtar edilir. İhtara uymaması durumunda doksan gün sonunda petrol hakkının iptal edileceği bildirilir. Doksan günlük sürenin bitiminde petrol hakkı sahibinin şartlara uyabilmesi için ek süreye ihtiyaç olduğu Genel Müdürlükçe tespit edilir ise altmış günü geçmemek üzere ek süre verilir. Bu süre sonunda şartlara uymazsa sahip olduğu izin veya ruhsatı iptal edilir.

(4) 9 uncu maddenin birinci fıkrasında belirtilen Devlet hissesinin bir yıl içerisinde üst üste iki, toplamda üç defa ilgili vergi dairesine ödenmediğinin tespiti halinde arama veya işletme ruhsatı iptal edilir.

(5) Aşağıda belirtilen durumlarda;

a) Arama veya işletme ruhsatı sahibi, üzerinde işlem yaptığı arazinin maliki veya zilyedi bulunan şahsa, araziye verdiği zararı ve bu şahsın yoksun kaldığı ürün bedelini veya işletme kazancını ödemezse,

b) Araştırma izni, arama ruhsatı ve işletme ruhsatı sahibi, bu Kanuna veya başka bir kanuna göre girilmesi veya bulunulması yasak bir yere girerse,

c) Bir petrol işlemini tehdit eden şartlar oluştuğunda, petrol hakkı sahibi Genel Müdürlüğü ve etkilenebilecek diğer petrol hakkı sahiplerini derhal haberdar etmez ve tehdidin mahiyeti ile bunu önlemek üzere alınmakta olan tedbirleri bildirmezse,

fiilin niteliğine göre; doksan gün süre verilerek petrol işlemlerinin geçici bir süre için durdurulabileceğini veya doğrudan izin ve ruhsatının iptal edileceği petrol hakkı sahibine bildirilir. Bu ihbara rağmen doksan günlük sürenin bitiminde petrol hakkı sahibi gereğini yapmazsa, Genel Müdürlük petrol işlemini doksan günden az yüzseksen günden çok olmamak üzere geçici olarak durdurabileceği gibi petrol hakkını doğrudan doğruya iptal edebilir.

(6) Bu Kanunda belirtilen mücbir sebepler dışında, 7 nci maddenin dördüncü fıkrası gereğince verilen teminattan, taahhüt edilen iş programının yıllık gerçekleştirilmeyen miktarına karşılık gelen yatırım tutarının toplam yatırım tutarı oranındaki kısmı irat kaydedilir. Taahhüt edilen iş programının iki yıl üst üste hiç gerçekleştirilmemesi durumunda verilen teminat irat kaydedilir ve ruhsat iptal edilir.

(7) Mücbir sebepler dışında, bir işletme ruhsatında bir yıl içerisinde hiç üretime başlanılmaması veya başlamış bir üretimin durması halinde Genel Müdürlükçe yüzseksen gün içerisinde programına uygun olarak üretime başlanması istenir. Bu süre sonunda Genel Müdürlükçe kabul edilebilecek bir gerekçe sunulamaması halinde işletmeciyeye yüzseksen gün süre verilir. Bu süre sonunda üretime başlamazsa ruhsat iptal edilir.

(8) Araştırma izni, arama ruhsatı veya işletme ruhsatı iptal kararları, Bakan tarafından verilir. İptal tarihinde petrol hakkı sahibinin iptale konu olan izin veya ruhsattaki hakları sona erer.

BAŞKAN – Sayın Vekilim buyurun.

KEMAL DEĞİRMENDERELİ (Edirne) – Sayın Başkan, burada idari tedbirlerde biraz önce konuştuğumuz tehlikeli petrol üretimi sırasında bir problem çıktığında, çevre kirliliği yaratan bir problem çıktığında teminatlardan harcamalar karşılanır. İşte burada da ifade ediliyor, Sayın Müsteşarın ifade ettiği (2)'nci fıkrada teminat yetmiyorsa iki ay içerisinde tamamlanır falan deniyor ama teminatı aşan bir zarar söz konusu olduğunda, yani teminatlara karşılanamayacak kadar bir büyük zarar söz konusu olduğunda bununla ilgili bir açıklayıcı madde göremedim ben. Bunu nasıl değerlendiriyorlar?

BAŞKAN – Cevabı alalım efendim.

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANLIĞI MÜSTEŞARI METİN KİLCİ – Burada esasen zararın tamamının o tehlikeli fiile sebep olana ödetilmesi söz konusu. Bunun bir kısmı teminattan karşılanabilir. Başka üretim ve yatırım faaliyeti için vermiş olduğu teminat, bu teminatın miktarının teorik olarak daha fazla olduğu varsayıp eğer kendisi karşılamaz ise teminattan tahsil edilir, o teminatın eksik kalan kısmı tamamlattırılır deniliyor. Yani zarara tazmin edilemeyen kısmı, teminatla karşılanamayan kısmı tamamlattırılır şeklinde bir düzenleme yok. Zararın tamamının yükümlüsü, o tehlikeli fiile sebebiyet verendir. Tamamı oradan ödetilir. Ama, zarar daha önce vermiş olduğu teminattan karşılanmak durumunda ise, o teminat o miktarda azalır ve azalan kısmı da behemehal tamamlattırılır şeklinde bir düzenleme.

BAŞKAN – Yani, verdiği zarara göre teminattan tahsil ediliyorsa teminattan, teminattan tahsil edilemiyorsa özel mülküne kadar gidiyor, yani sonuna kadar alınıyor, onun önü açık.

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANLIĞI MÜSTEŞARI METİN KİLCİ – Tabii. Zararın tamamının tazmin ettirileceği açıkça yazılı.

BAŞKAN – Yetmiyorsa üstüne gidecek.

KEMAL DEĞİRMENDERELİ (Edirne) – BP'nin tazminatı -işte okuyoruz- 135 milyar dolara çıkmış.

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANLIĞI MÜSTEŞARI METİN KİLCİ – BP'ye rücu ettiler.

KEMAL DEĞİRMENDERELİ (Edirne) – Söz gelimi 1 milyar dolarlık bir zarar oldu Karadeniz'de, böyle bir çevre felaketi oldu. Yani, bunu karşılamaya yönelik bir şey göremedim ben burada.

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANLIĞI MÜSTEŞARI METİN KİLCİ – Yani, burada yazdığımızı düşünüyoruz. “Tehlikeli fiili önleyici tedbirleri alır, hasarı tamir ve tazmin ettirir.” Tazmin ettirmekten, hasarla ilgili bütün yükümlülüğün şirkette olduğunu düşünüyoruz.

BAŞKAN – Evet efendim, peki. Yani, bu sizin...

KEMAL DEĞİRMENDERELİ (Edirne) – Bu yeterince tatmin edici gelmedi.

BAŞKAN – Cevap olmadı, bunu aşağıda tartışmaya devam edebiliriz.

Madde üzerinde önerge yok.

24'üncü maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... 24'üncü madde kabul edilmiştir.

Maddelerin görüşülmesi ve bugünkü çalışma programı tamamlanmıştır.

Yalnız, sayın misafir milletvekilimizin bir söz talebi vardır, kendisinin son olarak söz talebini karşılıyorum.

Beş dakikayla lütfen... Sonra kapatacağım.

HALUK EYİDOĞAN (İstanbul) – Nezaketiniz için teşekkür ediyorum Başkan.

Sayın Müsteşarım, tabii, bugün petrol ve doğal gaz aramadaki başarısızlığımız ve gelinen acı durum, yalnızca son on yıllık AKP iktidarının hatası değil. 1990'larda başlayan, izlenen bir politikanın bugün de aynen devam etmesi, değişen bir şey yok aslında. Yani, ulusal enerji politikasıyla ilgili bir olay.

Ben iyi hatırlıyorum, 1970'lerin ortasında, 1980'lerin başında, üniversitedeki petrol mühendisliği bölümünün uzman ve öğretim üyesi sıkıntısı vardı. Bugün gidin, yıl 2013, aynı üniversitenin aynı petrol ve doğal gaz mühendisliği bölümünde yine öğretim üyesi sıkıntısı vardır. Sıkıntı nereden kaynaklanmaktadır? Mezun yok değil, mezun vardır ancak burada, proje yapamadıkları için, geçinemedikleri için, endüstri-üniversite ilişkilerini, TPAO ilişkilerini kuramadıkları için, birçok iş yabancı şirketler tarafından yapıldığı için Türkiye'de jeoloji, jeofizik ve petrol ve doğal gaz mühendisliği bölümleri maalesef ne AR-GE'ye ne de ulusal araştırmalara entegre olamamaktadır. İster özel olsun ister kamu olsun sorun budur. Bakın, AKP'nin iktidarından önce de iki senede bir müdür değişiyordu TPAO'da, iki senede bir. Çok değerli arkadaşlarımız ilk fırsatta yurt dışına, Arabistan'a, Amerika'ya, Kanada'ya gidiyorlardı, bugün de aynı. Türkiye'nin üç tarafı denizle çevrili, 7 bin kilometre kıyımız var, karada jeolojimiz var, zor bir jeolojimiz var. Evet, zordur Türkiye'de petrol ve doğal gaz çıkarmak ama bunları aşabilecek insan kaynaklarını artık Türkiye üretiyor ama bu insan kaynakları duramıyor, yetiştirdiğimiz çok değerli öğretim üyeleri, araştırmacılar yurt dışına gidiyor. Dolayısıyla gerek üniversitelerde gerekse ulusal kuruluşlarda bu konuda şevk, ruh ve motivasyon kalmamıştır. Bunun nedeni siyasilerdir, bilimi anlamayan, teknoloji anlamayan siyasetçilerdir.

Bakın, biz yıllardır, bölüm başkanlığından önce ve sonra da defalarca Türkiye'nin artık MTA Sismik-1'le bir şey yapamayacağını, üç boyutlu sismik araştırmaların geldiğini, bunların geliştirilmesi, yapılması, yeni gemi alınması... Ben bildim bileli MTA, TPAO gemi alacak, ulusal araştırmalar yapacağız, yabancılara yaptırdığımız araştırmaların verileri de gidiyor çünkü, stratejik veriler de gidiyor çünkü. En sonunda işte, biliyorsunuz, Rum kesiminin olayı oldu ve orada bazı şeyleri görebildi belki Hükümet ama yeterli değil. Yani bugün getirilen Bosphorus... 2009'da Norveçliler 80 milyon dolara full donanımlı, üç boyutlu sismik gemiyi vermek istediler, almadılar bizimkiler. Bugün Bosphorus'u 130 milyon dolara aldılar. 350 milyon dolara bir denizde sondaj yaptırıyoruz. Dolayısıyla bu gecikmelerin hesabı, vebali bize aittir. Bizler bunları düzeltmek zorundayız.

O nedenle bu kanunla özelleşme olacaktır, ona inanıyorum. Bu kanun giderek Türkiye'de petrolle ilgili tüm işleri, doğal gaz ve petrol aramayla ilgili tüm işleri, tüm işletmeyi, hepsini özele devredecektir. Bakalım, göreceğiz ama benim burada işaret ettiğim bu konu hakkında görüşlerimin çok fazla değişeceğini sanmıyorum. Dolayısıyla eğer Türkiye'de kendi ulusal kaynaklarımızı ister özel olsun ister kamu olsun ister yarı kamu ister yarı özel olsun kendi kaynaklarımızı, enerji kaynaklarımızı araştırıp, geliştirip ülkenin, ulusun hizmetine sunamazsak bu kanundan on tane daha çıkarsak hiçbir şey fark edeceğini sanmıyorum.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Zaten bizim de kimsenin görüşlerini değiştirmek gibi bir niyetimiz yok. Herkesin görüşlerini dinlemek üzere bu oturumları yapıyoruz.

Buyurun Sayın Müsteşarım.

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANLIĞI MÜSTEŞARI METİN KILCI – Sayın Başkanım, Sayın Vekilime katkılarından dolayı teşekkür etmek istiyorum ancak iki şeyi izninizle düzeltmemiz gerektiğini düşünüyorum.

Bir tanesi, biz bu kanunu gündeme getirirken bu kanun çıkarsa Türkiye'nin petrol üretimi önemli ölçüde artacak zannı vermekten özellikle imtina ettik çünkü gerçekte üretimimizin artması için ne gerektiği konusunda yeterince bilgi sahibiyiz, yeterince araştırma yapmamız, yeterince etüt yapmamız ve çalışma yapmamız gerekiyor. Bu kanunda bunun yollarını, usullerini temin etmeye çalışıyoruz.

Bir diğer konu ise, bu kanunda bir özelleştirme amacı güdülmemektedir...

HALUK EYİDOĞAN (İstanbul) – Öyledir.

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANLIĞI MÜSTEŞARI METİN KILCI – ...çünkü eğer özelleştirme söz konusu olsa 4046 sayılı Özelleştirme Kanunu vardır ve TPAO şimdiye kadar çok farklı şekillerde özelleştirilebilir.

HALUK EYİDOĞAN (İstanbul) – Sayın Müsteşarım, biz Demiryollarının serbestleştirilmesi ve önümüzdeki hafta da PTT'nin kanununda nereye gidildiğini çok iyi görüyoruz.

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANLIĞI MÜSTEŞARI METİN KILCI – Yani bir özelleştirme amacı da yoktur, onu ifade etmek istedim.

HALUK EYİDOĞAN (İstanbul) – Bu bir adım, merdiven metodu, merdiven metodu.

ALİM IŞIK (Kütahya) – Şimdilik, şimdilik.

BAŞKAN – Peki, çok teşekkür ederim.

Değerli arkadaşlar, toplantımız bitmiştir, bugünkü görüşmeler tamamlanmıştır.

Salı günü saat 15.30'da toplanmak üzere oturumu kapatıyorum.

Kapanma Saati: 16.35